

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

**Årsredovisning
2023**

Innehåll

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige för verksamhetsåret 2023. Den vänder sig också till dig som är invånare eller företagare i kommunen, och till kreditgivare, leverantörer och samarbetspartners.

FÖRORD 3

Kommunstyrelsens ordförande	3
Oppositionsråd	4
Kommundirektör	5

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 6

Översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet, måluppfyllelse, ställning och resultat.

Snabba fakta - vart går pengarna	7
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
Händelser av väsentlig betydelse	13
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	14
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning ...	16
Ekonomisk översikt och finansiell analys	24
Balanskravsresultat.....	30
Väsentliga personalförhållanden	31
Förväntad utveckling	35

FINANSIELLA RAPPORTER 38

Finansiella rapporter och tilläggsupplysningar består av resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning för kommunen samt den kommunala koncernen.

Resultaträkning	39
Kassaflödesanalys	40
Balansräkning	41
Noter	42
Upplýsningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad	59
Ordförklaringar.....	61

DRIFTREDOVISNING 63

Driftsredovisningen redogör för intäkter och kostnader, hur kommunen följt budget och vad avvikelser beror på.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET 68

Kommunens avgiftsfinansierade verksamheter, Vatten och avlopp respektive Avfall och återvinning. Dessa verksamheter finansieras inte via skatter utan genom avgifter.

Vatten och avlopp	69
Avfall och återvinning	72

INVESTERING OCH EXPLOATERING 74

Redogörelse för kommunens investeringar och exploateringar samt medfinansiering.

Investeringsredovisning.....	75
Exploatering.....	77

VERKSAMHETSÖVERSIKT 78

Här ges en överblick över händelser i kommunen under året. Redovisning av nyckeltal från förvaltningens sektorer och korta verksamhetsberättelser från myndighetsnämnder och kommunkoncernen.

Året i korthet	79
Förvaltningen	82
Nämnder	87
Kommunkoncernen	88

HUR LIGGER KUNGÄLV TILL I JÄMFÖRELSE MED ANDRA KOMMUNER? 91

Jämförelse av kvalitetsmått - Kungälvs kommuns resultat i jämförelse med bästa/sämsta kommun.

REVISIONSBERÄTTELSE 96

Kommunens revisorers redogörelse av om verksamheten har bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Kungälv står starkt när det blåser

Bokslut 2023 visar att Kungälv klarade sig bättre än de flesta. Sverige hade den lägsta tillväxten i hela Europa, byggstopp, ökande arbetslöshet, ojämlikhet, misstro och barnfattigdom. Detta samtidigt som det rasar ett krig i Europa, stigande räntor, priser och elkostnader som utmanade både kommunen och vanligt folks plånböcker på riktigt. Flera kommunledningar beslutade om allvarliga besparingar, nedskärningar och uppsägningar av personal i välfärden.

Mitt i denna kris stod Kungälv 2023 starkt. Med ett stabilt politiskt samarbete (S, M och MP) för kommunens bästa levererades ett positivt ekonomiskt resultat på 108,8 miljoner för kommunen (181,5 miljoner för koncernen) samtidigt som det blev fler anställda och sjukfrånvaron minskade. Det beror på medarbetare och chefers samlade insatser men också på att politiken bestämt sig för att använda alla pengar vi har och skydda välfärdens kärna. Dessutom investerades det för en dryg halv miljard i till exempel förskolor, skolor, cykelbanor, Solhaga äldreboende, VA-utbyggnad och nya konstgräs vid Yttern och Munkegårde. Detta utan att kommunen lånade en enda krona.

En glädjande nyhet var också att Kungälv är absolut bäst i Sverige på att skapa nya jobb efter pandemin. Tack till alla företag, föreningar och samhällskontraktet som gör skillnad på riktigt. Att ha ett jobb att gå till, vara efterfrågad, behövd och tjäna pengar är bästa sättet att bryta utanförskap, ojämlikhet, ohälsa, brott, droger och självmord. Effekten blev att när skatteintäkterna minskade i andra kommuner kunde Kungälv fortsatt klara både välfärd och ekonomi. Den negativa prisutvecklingen på bostadsrätter i Sverige och hos grannkommuner kletade inte heller fast i Kungälv, där gick stundtals priserna upp istället för ner.

2023 är också intressant på det sättet att Kungälv nu är den mest populära platsen att flytta till för barnfamiljer 0-5 år, i hela Göteborgsregionen. Vi noterar också att handelsomsättningen har ökat i centrala staden och att Kungälv 2023 klättrat till sjunde plats som Sveriges mest robusta kommun, av 290. Slutligen tål det att nämnas att det samlade antalet brott åter minskar i Kungälv och att tryggheten är högre i Kungälv än i riket. Det är bra att vara robust och attraktivt på en gång.

Då är det heller kanske inte så konstigt att 95 procent av kommunens invånare tycker att Kungälv är en mycket eller ganska bra plats att bo och leva på och många är nöjda med den service kommunen tillhandahåller. Men även solen har fläckar, under våren fanns en lokal skoldebatt med rätta. Kungälvs skolor är mycket bra,

tryggare än snittet, högre behörighet på våra fantastiska Kungälvslärare än i riket och överlag bra skolresultat. När skolan debatteras ska politiken lyssna, möta och ta de beslut som behövs, ett sådant var den extra kvalitetssäkring av alla skolor/alla elever som kommunstyrelsen gjorde utifrån att Skolinspektionen påpekat brister på två skolor. Politiken omprövas, bra ska bli bättre.

2023 kom äntligen detaljplanen på plats för idrotten i arenaområdet och trots blåsten lyckades kommunen finansiera en reform för ökad jämlikhet med en hundra procentig höjning av habiliteringsersättning inom daglig verksamhet, sådant behövs också.

2023 års bokslut har mycket mer att säga men Kungälv står stadigt och det kommer behövas de kommande åren. Heder och tack till alla som bidragit till att fortsatt utveckla vår fina kommun.

Miguel Odhner (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Ett starkt Kungälv bygger vi med sans och balans

Kungälv var på målnöret att bli 50 000 invånare under 2023. Vi blev 49 785 invånare.

Kungälv har gått från småstadsidyll till en snabbt växande stad som kämpar för att komma i kapp med infrastruktur, VA, verksamhetslokaler och mycket annat. Året 2023 gav oss en inbromsningseffekt på grund av lågkonjunktur, inflation och stigande räntor med pausade byggprojekt som följd. Tid för eftertanke att bygga vår stad mer hållbart så att allt fungerar och hänger ihop.

2023 påbörjades en ny mandatperiod. Många hade sett fram emot ett nytt styre. Socialdemokrater och moderater fortsätter tyvärr styra vår stad. Denna gång tillsammans med miljöpartiet. Kommunfullmäktige utökades med 2 mandat till 61 mandat. Detta innebär att S, M och MP har 31 mandat medan oppositionen SD, KD, L, C, UP och V har 30 mandat. Kungälv har nu en stark opposition som lägger egna budgetar med andra kreativa lösningar på de utmaningar vi ser. Samtidigt fortsätter oppositionen granska majoriteten med kritiska ögon och är ofta med och bidrar där vi tillåts.

Ingenting är perfekt och det krävs hårt arbete och samarbeten för att komma till rätta med de utmaningar vi står inför i en osäker tid. Kungälv är ingen ö som ligger för sig själv utan påverkas av det som händer i världen och i Sverige. Eftersläpningar av pandemin, krig i Ukraina och Gaza, koranbränningar, terrorhot, förhöjt säkerhetsläge och pågående medlemskap i Nato är några av de stora saker som påverkade kommunen under 2023 och kommer fortsatt att påverka. Samtidigt som vi står inför utmaningar gällande ekonomi, kompetensförsörjning, sjukskrivningar och mycket annat.

Under förra mandatperioden amorterade kommunen på banklånen. Det finns fortfarande en låneskuld på 1,4 Mdr kronor. Hela koncernens låneskuld visar 2,2 Mdr kronor, dock utan att ta hänsyn till de anläggningar som hyrs på långsiktiga avtal. Kommunen med dess bolag har stora lånebehov framöver samtidigt som vi under kommande år inte kommer att kunna behålla samma nivå av överskott, eftersom lågkonjunkturer påverkar även Kungälv. Behoven är stora och resurserna kommer inte att räcka till. Bland annat väntar stora investeringar i nya arenan och skolan kräver stora insatser. Det kommer att krävas politiker som tar ansvar och prioriterar.

I årsredovisning 2023 ser vi att målbedömningarna är många och vaga, vilket gör att måluppföljningen många gånger blir svår.

Bild från Västra Götalandsregionen

Positivt är att majoriteten har påbörjat resan med att komma ikapp tillväxten med lokaler för våra kärnverksamheter. Det blev invigning av Fridhems förskola och Tjuvkils förskola och även ett första spadtag för ett nytt vård- och omsorgsboende i Ängegärde under 2023.

Efter arbete med sjukhusstyrelsen i väster och Kungälvs kommun under förra mandatperioden fick vi också skörda frukten av en ny korttidsenhet på Kungälvs sjukhus. Ett bra exempel på resultat av samarbete mellan majoritet och opposition.

Årsbokslut 2023 visar ett överskott av hela kommunkoncernen på 181,5 Mkr. Detta tack vare en stark kommundirektör tillika VD, med sina tjänstepersoner och personal. Oppositionen vill utbringa ett stort TACK till alla våra anställda i Kungälvs kommun för väl genomfört arbete under 2023.

Gun-Marie Daun (KD)

Oppositionsråd

Vi anpassar oss och prioriterar

Inflation och stigande räntor påverkade inte bara landets hushåll, utan i hög grad även kommunerna. I Kungälv har vi en stabil grund att stå på och 2023 blev ännu ett år med bra balans i ekonomin och god utveckling i hela kommunen. Vi står därför starka inför de utmaningar som väntar. Med detta sagt behöver vi förstås anpassa oss till nya tider.

ÅRET DÅ DET ENA AVLÖSTE DET ANDRA

2023 blev ett starkt år för Kungälvs kommun i ekonomiska termer. Ökade skatteintäkter i kombination med generella statsbidrag och el-stödsintäkter är viktiga orsaker till att kommunkoncernens resultat för året uppgick till 181,5 miljoner kronor. Resultatet stärker kommunens ekonomiska ställning och därigenom förutsättningarna framåt.

FORTSATT ARBETE FÖR FRAMTIDENS KUNGÄLV

Vi har en fortsatt hög tillväxt och kan snart räkna till 50 000 invånare. Det är positivt att fler vill bo i Kungälvs kommun, men det innebär också betydande åtaganden för service och välfärd. Många stora investeringar är genomförda och många är planerade för att möta tillväxten.

Under året har vi fortsatt arbetet med kommunens nya översiktsplan. Detta kommer att ta cirka tre år och involvera dialog med förtroendevalda, företag, intresseorganisationer och kommunens invånare. Det färdiga resultatet är en förutsättning för att vi ska kunna fortsätta utveckla vår kommun, bygga bostäder och skapa nya verksamhetsområden.

Under 2023 färdigställdes 24 nya lägenheter genom en tillbyggnad av Solhaga äldreboende. Två nya förskolor invigdes med totalt ca 250 förskoleplatser. En rad lokalanpassningar och ombyggnationer har genomförts i skolor och boenden under året. Nytt konstgräs blev klart på Yttern och i Munkegårde.

I skolan har många insatser gjorts för att kompensera och att förbättra resultaten i de skolor som har störst utmaningar. Ett långsiktigt arbete har pågått där de bland annat får mer resurser och stöd i att rekrytera behöriga rektorer och lärare.

I årsredovisningen finns mycket information om kommunens verksamheter och måluppfyllelse. Vi får aldrig glömma att kvaliteten uppstår i mötet mellan kommunens medarbetare och medborgare, företag och föreningar som nyttjar kommunens varierande service eller har behov av vårt stöd. Tillsammans gör vi Kungälv bättre.

ARENAN OCH ANDRA STORA PROJEKT

Till våra större investeringar hör förstas utvecklingen av Yttern och arenaprojektet. Här stötte vi på motstånd under 2023 för detaljplanen, men innan året var slut hann vi få ett positivt besked från Länsstyrelsen. Nu kan vi fortsätta planera för en utveckling som kommer att innebära ett stort lyft för hela Kungälv. Samtidigt fortskri-der vårt arbete med att renovera kajerna och hamnen i Marstrand, liksom arbete med VA-överföringsledning för att leverera vatten till Stenungssund.

STORT TACK FÖR GOTT ARBETE

Jag vill avsluta med att berömma kommunkoncernens alla medarbetare för fina insatser under det gångna året. Det har krävts en hel del hårt arbete i situationer där man behövt klara snabba omställningar och göra saker annorlunda. En stor eloge för den vilja och kunskap som har visats upp, och för goda samarbeten med förvaltningen, bolag, förtroendevalda, föreningar och företag. Många av 2023 års utmaningar tar vi med oss in i 2024, men vi är rustade att möta dem tillsammans för en fortsatt stark utveckling framåt, och jag känner mig trygg med att vi även framöver kan fortsätta att vara stolta över kommunen och Kungälv som helhet.

Haleh Lindqvist
kommundirektör

Förvaltningsberättelse

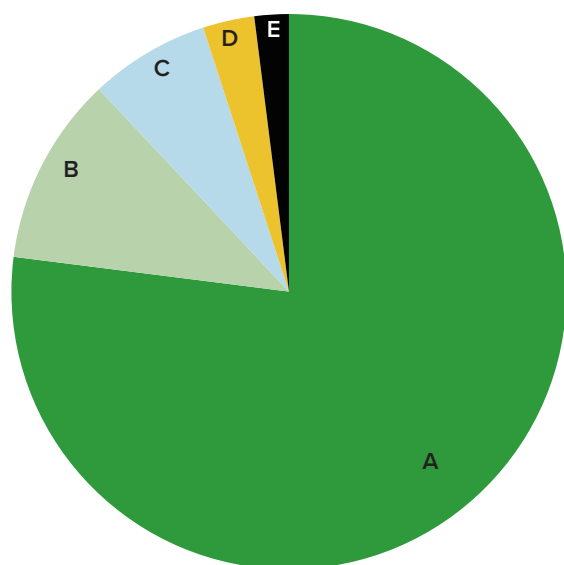
A photograph of a cobblestone street in a village, lined with trees and buildings, serving as a background for the title. The street is paved with dark, irregular cobblestones and leads towards a row of buildings on the right. The buildings have light-colored walls and dark roofs. Large, leafy trees are on the left and right sides of the street, with some white flowers visible. The overall scene is peaceful and rural.

Snabba fakta - vart går pengarna

SÅ HÄR HAR RESULTATET SETT UT DE TIO SENASTE ÅREN (MKR)

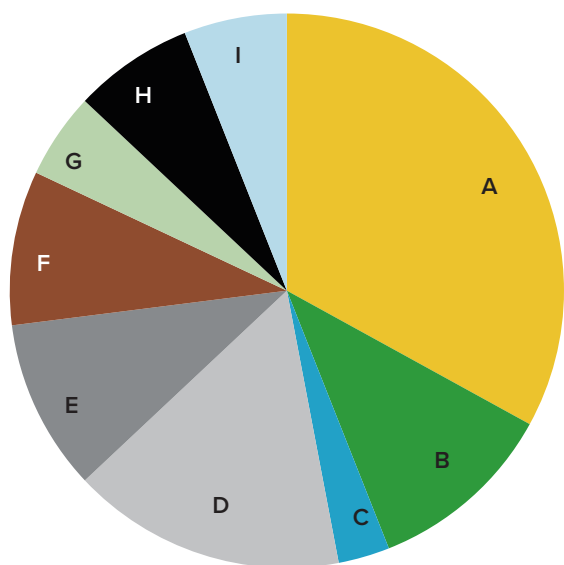
2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
108,8	439,1	450,0	158,8	238,6	76,0	58,0	20,4	26,9	49,6

VAR KOMMER KOMMUNENS PENGAR IFRÅN?

- A Skatteintäkter och generella statsbidrag 77 %
- B Avgifter för t.ex. barnomsorg, vård, vatten och avlopp 11 %
- C Bidrag, t.ex. riktade statsbidrag och EU-bidrag 7 %
- D Försäljning av varor och tjänster 3 %
- E Övriga intäkter 2 %

VAD ANVÄNDER KOMMUNEN PENGARNA TILL?

- A Förskola, grundskola och fritidshem 33 %
- B Gymnasium, kompetenscentrum samt gemensam verksamhet 11 %
- C Kultur och fritid 3 %
- D Äldreboende samt hemtjänst 16 %
- E Funktionshinderverksamhet inkl. daglig verksamhet 10 %
- F Individ- och familjeomsorg, försörjningsstöd 9 %
- G Hälso- och sjukvård samt centrala kostnader 5 %
- H Samhälle och utveckling 7 %
- J Övergripande funktioner samt övrigt 6 %

Översikt över verksamhetens utveckling

Här visas mått och tal för kommunens geografiska område som helhet. Därefter följer en ekonomisk översikt för kommunen och koncernen.

Kommunen i korthet	2023	2022	2021	2020	2019
Antal invånare	49 785	49 068	48 271	47 050	46 336
Medelålder, år	*	41,7	41,7	41,6	41,5
Befolkningsökning, procentuell befolkningstillväxt på tre år	5,8	5,9	7,1	6,7	7,0
Medianinkomst, kronor	*	371 487	384 205	378 976	373 519
Skattesats, procent	32,92	32,92	32,92	32,92	32,92
Andel högskoleutbildade, andel (procent) av personer mellan 25-64 år	*	27,7	26,9	26,1	25,4
Ohälsotal, antal frånvarodagar som ersätts från sjukförsäkringen under 12 månader	23,6	24,1	24,3	25,1	25,2
Öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, procent	3,5	3,7	4,4	4,8	3,3
Sysselsättningsgrad, andel (procent) befolkning 20-65 år som klassas som förvärvsarbetare	*	86,6	85,9	84,8	85,9
Nyföretagande, antalet nya företag per 1 000 invånare	*	10,7	12,7	12,4	11,8
Andel bidragsförsörjda, procent	*	11,0	11,5	11,2	10,2

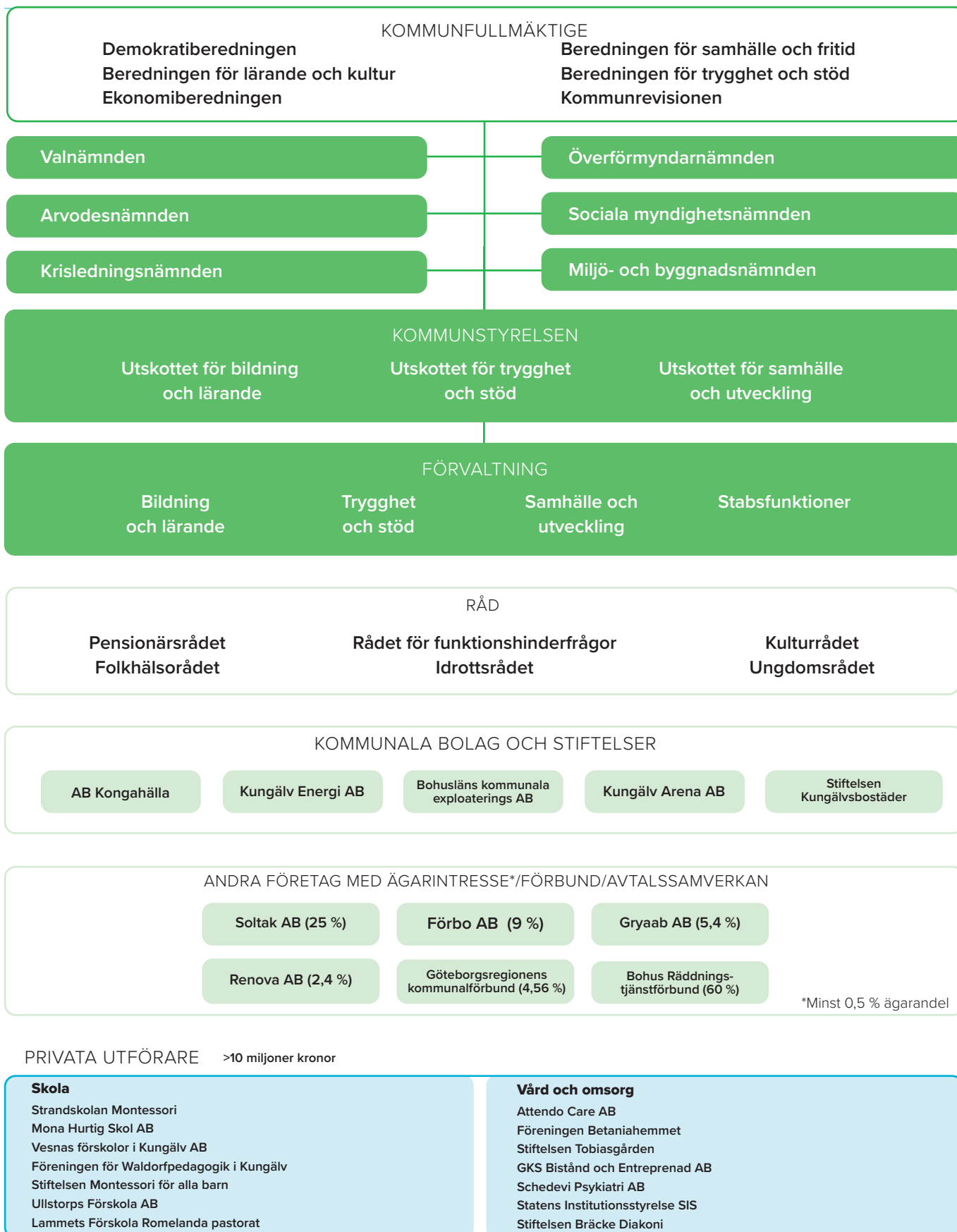
Tabellen syftar till att ge en bild över de grundläggande förutsättningar som kommunens organisation har för sin verksamhet.
Källa: ekonomifakta.se *2023 års siffror har ännu inte publicerats.

Ekonomi i kommun och koncern	2023	2022	2021	2020	2019
Antal årsarbetare, kommun	3 839	3 725	3 600	3 558	3 539
Antal årsarbetare, koncernen	4 142	4 009	3 869	3 810	3 797
Verksamhetens bruttokostnad, Mkr	3 819	3 497	3 428	3 323	3 096
Verksamhetens nettokostnad, Mkr	3 177	2 752	2 550	2 662	2 386
Nettokostnad per invånare, kr	63 878	56 244	52 966	56 574	51 493
Balansomslutning kommunen, Mkr	7 536	6 919	6 550	6 012	5 793
Balansomslutning koncernen, Mkr	9 535	8 845	8 479	7 778	7 492
Nettoinvesteringar kommunen, Mkr	525	437	171	136	272
Nettoinvesteringar, koncernen	861	773	372	327	479
Låneskuld kommunen, Mkr	1 400	1 400	1 720	1 945	2 000
Långfristiga skulder koncernen, Mkr	3 595	3 502	3 659	3 480	3 350
Soliditet kommunen, procent	26,7	27,5	22,3	17,4	15,4
Soliditet koncernen, procent	30,3	30,6	26,2	22,4	20,6
Årets resultat kommunen, Mkr	108,8	439,1	450,0	158,8	238,6
Årets resultat koncernen, Mkr	181,5	486,6	510,9	199,6	271,1

Här visas kommunens och koncernens ekonomiska utveckling. Först verksamhetens totala kostnader, brutto och netto. Därefter nettokostnaden per kommuninvånare. Balansomslutningen är summan av kommunens och koncernens tillgångar eller skulder och eget kapital i balansräkningen. Soliditeten visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats med eget kapital och är ett mått på den långsiktiga betalningsförmågan.

Den kommunala koncernen

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Kommunens verksamhet och utveckling påverkas av ett antal omvärldsfaktorer. Nedan redovisas förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens ekonomiska ställning.

De senaste åren har det blivit alltmer påtagligt att händelser långt utanför kommunens gränser kan få stora konsekvenser för våra verksamheter, till exempel krigen i Ukraina och Gaza, koranbränningar och de senaste årens pandemi. Det är viktigt att reflektera över och ta tillvara på de erfarenheter och kunskaper som de olika förutsättningarna gett förvaltningen. Nedan redovisas ett urval av förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens ekonomiska ställning.

Säkerhetsläget i Sverige har under 2023 försämrats. Frågor kring säkerhet och beredskap har snabbt hamnat högt upp på agendan. Kommunen arbetar med att förbereda sig för att möta den nya situationen genom samarbete med andra myndigheter i samhället, ökad tillgång till materiel för att i högre grad vara självförsörjande samt översyn av styrdokument och rutiner som ska stödja förvaltningen i den nya situationen.

Konjunkturläget har under året försämrats och i slutet av året konstaterades att Sverige gått in i en lågkonjunktur. Inflationen har ökat liksom räntorna.

INFLATION

Vid årets ingång var inflationstakten enligt KPI 12,7 procent. Under året har inflationen sedan minskat och vid årsskiftet var den 4,4 procent. Ökade kostnader har märkts framför allt inom livsmedel, IT, bränsle, hyreskostnader på externa kontrakt och skolskjutsar. Kostnadsökningar på köpta platser märks också till viss del och förväntas fortsatt öka även under 2024 då det finns en eftersläpning av dessa höjningar. Elkostnaderna var höga under början av året men ökningstakten har minskat under året.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Konkurrensen om arbetskraften ökar ständigt, vilket ställer krav på kommunen att stärka sin attraktivitet som arbetsgivare. Förändrad demografi medför att tillgången på arbetskraft inte ökar i samma takt som efterfrågan. Det innebär ett alltmer växande behov av att tänka nytt samt hitta nya sätt att arbeta i verksamheterna.

FINANSIELLA RISKER

RÄNTERISK

Upplåningsräntorna har varit låga fram till 2022 vilket inneburit att kommunen trots den jämförelsevis stora låneskulden inte sett någon större ökning av räntekostnaderna. Takten med vilken både de korta och långa marknadsräntorna steg under 2022 var anmärkningsvärd, speciellt efter sju år av extremt låga räntor och med små marknadsrörelser. Under 2023 fortsatte marknadsräntorna att öka. Riksbankens styrränta var vid ingången av 2023 2,5 procent. Under året har Riksbanken höjt styrräntan fyra gånger och vid årsskiftet var styrräntan 4 procent.

Det har medfört att den finansiella risken för kommunen och koncernen ökat betydligt. Ju högre låneskuld desto större effekt får räntehöjningen. Mot bakgrund av detta är det positivt att kommunen och kommunkoncernen amorterade ner låneskulden fram till 2022. Koncernen har dock under 2023 ökat sin låneskuld. Det är Kungälv Energi AB som har investerat i ett nytt värmeverk och ökat sin nyupplåning med 165 Mkr. Exploateringsbolaget Bokab har under året amorterat sin låneskuld med 20 Mkr. Kommunen har under 2023 inte gjort någon nyupplåning trots en ökad investeringstakt. När nu ränteläget och investeringstakten ökar, ökar också risken väsentligt. Koncernens genomsnittliga upplåningsränta har ökat med 0,95 procent. Det är en ökning med nästan 2 procent på två år.

BORGENSÅTAGANDE

Kommunen har ingått borgen för sammanlagt 662,7 Mkr. Det största åtagandet är gentemot stiftelsen Kungälvstadsbönder och uppgår till 587 Mkr. Utöver detta har kommunen åtaganden mot Soltak AB på 33 Mkr, Bostadsrättsföreningen Ulvegärde 18,2 Mkr, Nordiska folkhögskolan 22,1 Mkr och Kongahälla Ridsällskap på 3 Mkr. Borgensåtagandena gentemot föreningarna bedöms ha den största risken. Jämfört med 2022 är borgensåtagandet i stort sett oförändrat.

VALUTARISKER

Kommunen gör i princip alla sina affärer i inhemsk valuta, varför valutarisken bedöms som låg.

PENSIONER

Kommunens pensionsåtagande uppgår till 1 061 Mkr. Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta eftersom skulden ska finansieras i framtiden. 2023 uppgick pensionskostnaderna till 277 Mkr, vilket är en ökning med drygt 150 Mkr jämfört med 2022. Ökningen beror på ett nytt kommunalt pensionsavtal och effekter av ökad inflation. Kungälv kommun redovisar sedan 2006 sin pensionsskuld enligt fullfundsmodellen, efter beslut av kommunfullmäktige. Det innebär att hela pensionsskulden redovisas i sin helhet i balansräkningen. Det är ett avsteg från den kommunala redovisningslagen. Effekterna för resultat- och balansräkning redovisas öppet och transparent längre fram i årsredovisningen under avsnittet Ekonomisk översikt och finansiell analys.

SKATTEINTÄKTER OCH STATS BIDRAG

Beräkning av skatteintäkter och statsbidrag sker utifrån underlag från Sveriges kommuner och Regioner (SKR). Bedömning görs i kombination med befolkningsprognosen för kommunen. Avvikelser i befolkningsprognos slår därför mot erhållna skatter och statsbidrag. Därtill bidrar de generella statsbidragen i väsentlig grad. Dessa är svårare att bedöma då de ytterst hänförs till politiska beslut på riksnivå. Kungälv kommun erhåller årligen cirka 3,4 miljarder kronor i skatteintäkter och statsbidrag. Även en mindre procentuell avvikelse får därför stort genomslag.

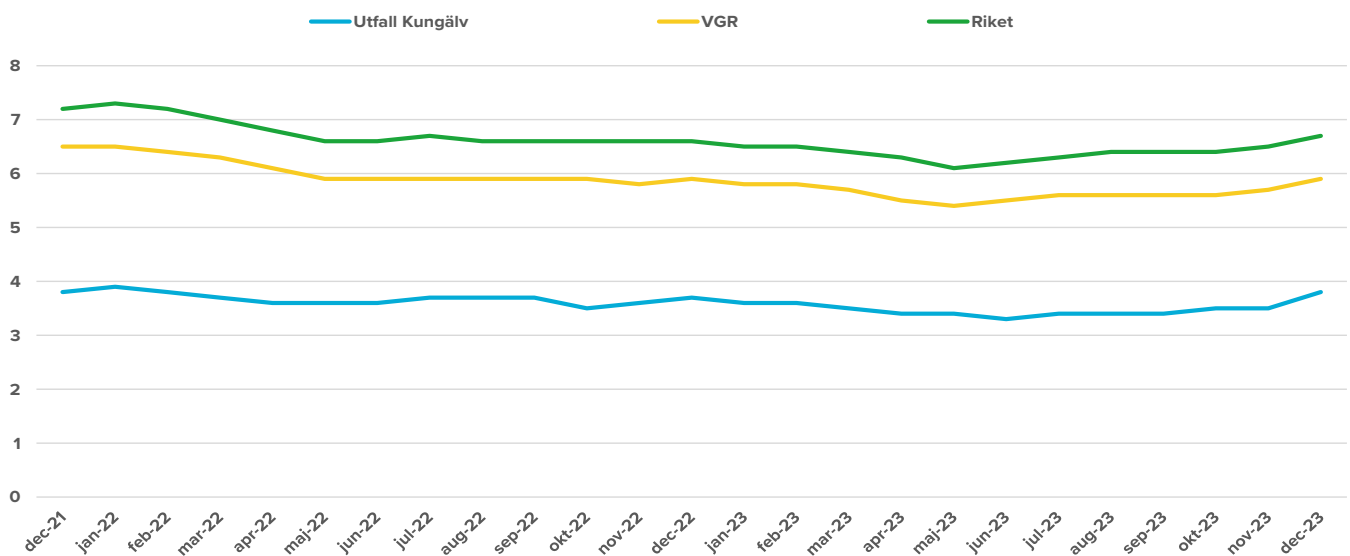
DEMOGRAFI

Enligt statistiska centralbyråns statistik för befolkningsutvecklingen i Sverige 2023 blev befolkningsutvecklingen 0,3 procent vilket är den lägsta på mer än 20 år. Utvecklingen som beror på låga födelsetal och lägre invandring gör att befolkningen i Sverige ökade med endast 30 000 personer, vilket är en halvering jämfört med vårens prognoser. Kungälv kommun fortsätter att växa. Vid årsskiftet hade kommunen 49 785 invånare, vilket innebär en befolkningsökning med 1,5 procent. Fram till 2027 väntas folkmängden öka, dock minskar öknings-takten jämfört med tidigare prognoser.

En ökande befolkning får en positiv effekt på inkomsterna från skatter och statsbidrag men ökar också behoven inom verksamheterna. Det synliggörs i Investerings- och driftsprogrammet som redovisar de kommande årens investeringsprojekt. Kommunen har, precis som övriga kommuner i Sverige, en utmaning i en åldrande befolkning och behov av fler äldreomsorgsplatser och ökat antal hemtjänsttimmar. Behov finns också av fler förskoleplatser, en ny grundskola och fler LSS-boenden. Inom VA-verksamheten finns flera förelägganden från Länsstyrelsen och utbyggnaden av VA kommer att kräva resurser under de kommande åren. Tillväxten i kommunen behöver balanseras med förutsättningar för både ekonomiska och personella resurser.

UTVECKLING PÅ ARBETSMARKNADEN

Kungälv kommun har en god arbetsmarknad. Andelen arbetslösa inklusive personer i åtgärder mellan 16 till 64 år är lägre än riket och Västra Götalandsregionen. Kommunens attraktivitet ökar med en stark arbetsmarknad. Kungälv läge med närhet till en större stad är en också en fördel.

Diagrammet visar arbetslösa inklusive personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder i Kungälv 16-64 år i procent.

KÄNSLIGHETSANALYS

Ett antal faktorer påverkar hur kommunens ekonomi kommer att utvecklas i framtiden. Vissa av dem kan kommunen påverka genom egna beslut, andra inte. De senare kan exempelvis vara konjunktursvängningar eller förändrade lagar och förordningar. Kommunen har ett ansvar för att ha en finansiell beredskap att hantera förändringar, både externa oförutsedda händelser och förändringar i den egna kommunen. Möjligheten att, med egna åtgärder, öka intäkterna genom höjda taxor och avgifter är begränsade, eftersom maxtaxor finns inom såväl barnomsorg som äldreomsorg. Den största finansiella påverkan har skatteunderlagsutvecklingen i riket och befolkningsutvecklingen i kommunen kombinerat med statliga beslut. Tabellen visar vilken effekt olika händelser har på kommuns ekonomi.

Känslighetsanalys, årseffekt	Mkr
Lönekostnader inklusive sociala avgifter, 1 procent	+/-23
Utdebitering 10 öre	+/-14
Ränta 1 procent	+/-14
Inflation 1 procent	+/-18
Skatteintäkter 1 procent	+/-34

Händelser av väsentlig betydelse, påverkan på de finansiella rapporterna

Följande avsnitt beskriver händelser under räkenskapsåret samt eventuella händelser efter årets slut som anses vara av väsentligt ekonomisk betydelse.

De ekonomiska planeringsförutsättningarna inför budget 2023 präglades av ökad inflation, ökade räntor och stora osäkerheter med anledning av det geopolitiska läget.

Trots de osäkra förutsättningarna har skatteunderlaget utvecklats positivt. Kommunen gör ingen egen bedömning av skatteunderlagets utveckling utan använder SKR:s (Sveriges kommuner och regioner) prognoser. Den positiva utvecklingen jämfört med budget beror till stor del på att arbetsmarknaden fortsatt att utvecklas väl trots förväntad lågkonjunktur. Arbetade timmar som är en viktig komponent för skatteunderlagsutvecklingen har ökat mer än prognostiserat. Förbättrade intäkter avseende skatter och statsbidrag stärkte resultatet med 73 Mkr.

Nettokostnadsutvecklingen mellan 2022 och 2023 var 425 Mkr. Intäkterna inom exploateringsverksamheten är 83 Mkr lägre 2023. Personalkostnaderna har ökat med 252 Mkr eller 12 procent. Ökningen beror på ökade pensionskostnader, fler barn, elever inom förskole- och skolverksamheten, fler äldreomsorgsplatser samt lönerrevision. Kostnadsökningen var förväntad och budgeterad. Personalkostnadsökningen exklusive pensioner motsvarar 6,25 procent.

I december 2022 var inflationen (KPI) 12,7 procent. Ökade kostnader har märkts framför allt avseende pensioner, men också inom livsmedel, IT, bränsle, hyreskostnader på externa kontrakt och skolskjutsar. Kostnadsökningar på köpta platser märks också till viss del men förväntas öka även under 2024 då det finns en eftersläpning av dessa höjningar. Elkostnaderna var höga under början av året men ökningstakten har minskat.

I årets resultat ingår poster av engångskaraktär som avräkning av exploateringsprojekt, realisationsvinster och statsbidrag med anledning av ökade elkostnader. Tillsammans har dessa poster påverkat resultatet med cirka 58 Mkr. Exploateringsintäkter och realisationsvinster ligger i linje med budget medan elstödet inte var känt vid budgeteringstillfället.

Exploateringsprojekt har räknats av med 42,2 Mkr. Avräkning har skett inom exploateringsprojekten Kongahälla och Nordtag. Försäljningar av mark ger realisations-

vinster med 3,7 Mkr. Budgeten för avräkning av exploateringsverksamheten samt realisationsvinster uppgick till 45 Mkr.

Sedan slutet av 2022 har den försämrade konjunkturen märkts av i exploateringsverksamheten. Exploatörernas försäljning av bostäder har bromsat in vilket inneburit att tillväxten flyttats fram i tid. Inom området Liljedal togs i december 2022 beslut om att häva marköverlåtelseavtalet avseende del av Gärdet 1:3. Det innebär att utvecklingen av området inom Liljedal försenats och att intäkten skjuts på framtiden. Samma utveckling finns i princip inom alla exploateringsprojekt i kommunen.

Staten har betalat ut 13,2 Mkr i extra stöd till kommuner och regioner för höga elkostnader. Avgiftsfinansierad verksamhet har kompenserats med 2,7 Mkr och skattefinansierad verksamhet med 10,5 Mkr.

Investeringsutfallet är 525 Mkr för 2023 vilket är den högsta nivån sedan 2018. Kommunen har investerat i utbyggnad och förbättringar av ledningsnätet, utbyggnad och upprustning av skolor och utökning av antalet platser på Solhaga äldreboende med 24 platser. Trots den ökade investeringsvolymen har kommunen inte gjort någon upplåning under 2023. Kommunens låneskuld är oförändrad 1 400 Mkr.

Koncernens låneskuld har ökat med 145 Mkr under året och uppgår till 2 221 Mkr. Kungälv Energi har ökat sin låneskuld med 165 Mkr vilket framför allt beror på investering i nytt värmeverk i Munkegärde. Bokab har amorterat 20 Mkr.

Den 1 februari 2023 informerade Skatteverket om att ett fel uppmärksammats i beräkningarna av den kommunalekonomiska utjämningen för 2022 och 2023. För Kungälvs kommun handlade det om 2,9 Mkr som utbetalades och redovisades 2023.

HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS SLUT – MARKÖVERLÅTELSEAVTAL AVSEENDE RÖDHAKEN 20 OCH DOMHERREN 1

Kommunen har, efter beslut i kommunfullmäktige, förvärvat fastigheterna Rödhaken 20 och Domherren 1 från Kungälvsbostäder till en summa av 28,5 Mkr.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

MODELL FÖR STYRNING - FRÅN DEMOKRATI TILL EFFEKT OCH TILLBAKA

Från demokrati till effekt och tillbaka är den politiska styrmodellen i Kungälv kommun. Den beskriver styrkedjan från politisk vilja i kommunfullmäktige till förvaltningens genomförande och effekt för kommunens invånare och målgrupper och uppföljning av resultatet. Cirkeln sluts genom kommunalvalet där medborgare väljer politisk representation i kommunfullmäktige.

Politiken initierar och beslutar om förändringar och utveckling. Besluten formuleras i form av Kommunfullmäktiges strategiska mål och förutsättningar samt Kommunstyrelsens resultatmål. Förändringsmålen blir en del av den omfattande verksamhet som förvaltningen genomför och följer upp.

- Vision – kommunfullmäktiges bild av önskat läge i framtiden
- Kommunfullmäktige strategiska mål – Övergripande och långsiktiga (4-10 år)
- Kommunstyrelsens resultatmål – Mätbara, resultatriktade (1-4 år)

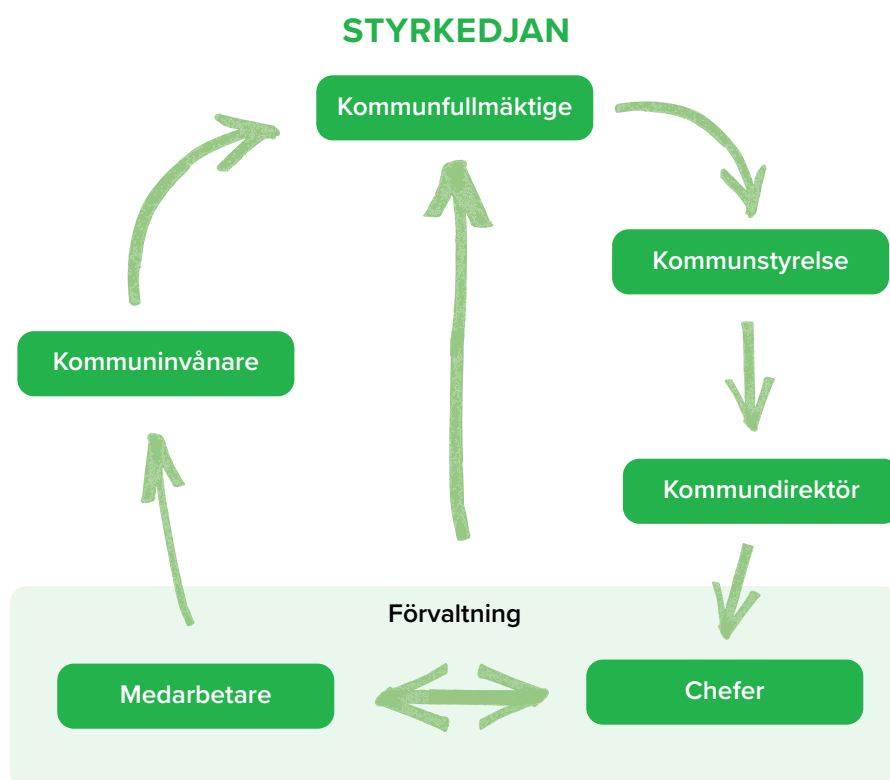
PROCESSER FÖR UPPFÖLJNING AV MÅL, BUDGETERING OCH UPPFÖLJNING

Ekonomiberedningen tar på kommunfullmäktiges uppdrag fram ett förslag på rambudget. I ekonomiberedningen är alla partier representerade. Rambudgeten är 4-årig och har en utblick på ytterligare 4 år. I rambudgeten fastställs de strategiska förutsättningarna och kommunfullmäktiges strategiska mål. Kommunstyrelsen beskriver i ett budgetdirektiv de mål och uppdrag som förvaltningen förväntas genomföra med de resurser som tilldelas. Rambudgeten och budgetdirektivet presenteras under våren.

I Förvaltningens verksamhetsplan återkopplar förvaltningen till kommunstyrelsen hur man kommer att arbeta för att nå upp till politiska mål och uppdrag inom ramen för tilldelad budget under de nästkommande åren. Uppföljning sker vid delårs- och årsbokslut.

MODELL FÖR VERKSAMHETSSTYRNING - MOVE

Styrmodellen är en gemensam struktur för styrning och ledning av förvaltningens verksamheter. Den är chefsens verktyg för att nyttja resurserna effektivt och tillhandahålla tjänster med god kvalitet till kommunens alla målgrup-

per. Modellen bygger på tillitsbaserad styrning och utgår från varje enhets, verksamhets och sektors grunduppdrag. Varje chef gör en verksamhetsplan med utgångspunkt från grunduppdraget. Genom dialog med överordnad chef säkerställs samsyn om uppdraget och verksamhetsplanen samt kontroll genom uppföljning av resultat. Den förväntade effekten är handlingsutrymme inom det område och de uppdrag som cheferna ansvarar för samt tillit till att uppdraget genomförs med god kvalitet och resurseffektivitet.

PROCESS FÖR INTERN KONTROLL

Kommunstyrelsen är på uppdrag av kommunfullmäktige ansvarig för att det finns en process för intern kontroll inom kommunkoncernen. Utöver förvaltningen och dess sektorer innebär det att ansvaret även omfattar myndighetsnämnderna och de kommunala bolagen. En god intern kontroll bidrar till en sund kultur och ett systematiskt arbete som säkerställer att verksamheten bedrivs effektivt och säkert med medborgarens bästa för ögonen.

I Kungälv kommun sker det systematiska arbetet genom en årlig process som börjar med att riskanalyser genomförs och internkontrollplaner tas fram. Planerna fastställs av kommunstyrelsen, myndighetsnämnderna och bolagens styrelser för gällande verksamhetsår. Utifrån planerna genomförs granskningar i verksamheterna. Resultatet av granskningarna med tillhörande förbättringsarbete under året sammanfattas av varje nämnd i en intern kontrollrapport. Uppföljning och rapportering av genomförd intern kontroll görs i december.

FINANSPOLICY

Kommunkoncernen utsätts för ett flertal finansiella risker. Anvisning och hantering av dessa risker regleras i kommunens finanspolicy. Ekonomichefen ansvarar för att följa anvisningarna och rapporterar löpande till kommunstyrelsen. Åtterrapporering av den finansiella verksamheten sker i samband med tertialrapporterna samt vid bokslut.

STYRNING AV BOLAG

I december 2021 bildades en koncern med moderbolaget AB Kongahälla. Övriga bolag som ingår i koncernen är Kungälv Energi med dotterbolag, Bokab med dotterbolag samt Kungälv Arena AB. I kommunkoncernen ingår också Stiftelsen Kungälvsbostäder samt Bohusläns räddningstjänstförbund.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämnder, bolag och kommunalförbund som man är medlem i. Det sker genom att fullmäktige utfärdar

kommungemensamma regler, riktlinjer och policys samt löpande följer att nämnderna och bolagens verksamheter sköts enligt fullmäktiges direktiv. I uppsikten ingår också att ge råd, anvisningar och förslag samt vid behov initiera ärenden hos fullmäktige.

I kommunfullmäktiges ägardirektiv till bolagen fastställs att bolagen inom ramen för bolagsordningen bland annat ska bidra till att förverkliga kommunfullmäktiges strategiska mål. För att uppnå god styrning och kontroll över bolagens utveckling har kommunstyrelsen bolagsdialoger tre gånger per år. Bolagen redovisar sina bokslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i april/maj månad.

AGENDA 2030

2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen *Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling*. Den består av 17 globala mål och 169 tillhörande delmål som syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Agenda 2030 har en bred ansats, att uppnå långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Målen balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

De lokala förutsättningarna påverkas av det globala sammanhanget och lokalt agerande får globala konsekvenser. Kungälv kommun har ett ansvar för utvecklingen på lokal nivå för att skapa en god livsmiljö för nuvarande och framtida invånare och samtidigt bidra till det gemensamma arbetet för att nå målen på regional, nationell och global nivå. Alla aktörer i samhället kan anpassa och tolka målen i Agenda 2030 efter de förutsättningarna och möjligheter de har att påverka. Kommunens kärnverksamheter, som vård, skola, omsorg och samhällsplanering, är direkt eller indirekt kopplade till delmål i Agenda 2030.

I en bilaga till årsredovisningen finns en uppföljningsrapport om kommunens verksamheter och resultat i förhållande till målen i Agenda 2030.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

God ekonomisk hushållning råder då verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och ekonomiskt hållbart sätt. Såväl de finansiella målen som verksamhetsmålen är huvudsakligen uppfyllda och kommunens grunduppdrag bedrivs på ett ändamålsenligt sätt.

Kommunfullmäktige anger i rambudgeten både finansiella och strategiska verksamhetsmål. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som de själva beslutar om och konsumerar. Ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det behöver finnas både ett kortsiktigt och ett långsiktigt perspektiv i den ekonomiska planeringen. De finansiella målen ska ange de finansiella förutsättningarna och ambitionen för kommunens finansiella utveckling och ställning. Kommunen behöver generera ett driftöverskott för att finansiera viktiga investeringar i kärnverksamheten och för att kunna utveckla verksamheten över tid.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt. De strategiska målen och resultatmålen ska bidra till att resurserna används till rätt saker och på ett effektivt sätt. Även kommunens bolag och kommunens bostadsstiftelse Kungälvbostäder har i uppdrag att arbeta efter och följa upp de strategiska målen.

Kommunfullmäktige fattade 2022-12-01 beslut om strategiska mål, finansiella mål, ett finansiellt ramverk samt budgetdirektiv för 2023–2026. Dokumenten är utgångspunkten för förvaltningens arbete kommande år.

De ekonomiska planeringsförutsättningarna inför budget 2023 präglades av ökad inflation, höjda räntor och ett osäkert geopolitiskt läge. I det finansiella ramverket fastställdes därför ett avsteg från de långsiktiga finansiella målen.

SAMMANFATTNING OCH ANALYS

Med de förutsättningar som har gällt under 2023 med beslut om avsteg från de långsiktiga målsättningarna för de finansiella målen och enligt kommunfullmäktiges definition är bedömningen att god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Kommunstyrelsen med sin förvaltning redovisar att måluppfyllelsen i relation till de strategiska förutsättningarna och verksamhetsmålen som kommunfullmäktige har angett, är huvudsakligen uppfyllda. Av 15 resultatmål som är kopplade till kommunfullmäktiges strategiska verksamhetsmål bedöms 9 mål som uppfyllda i nivå 5 och 6 mål som delvis uppfyllda med nivå 4. Inget mål bedöms vara ej uppfyllt.

Med beslutade avsteg når Kungälv kommun upp till målsättningen för de finansiella målen i god ekonomisk hushållning.

Årets resultat är 108,8 Mkr. Åren 2015 till 2017 präglades av låga ekonomiska resultat i kombination med en hög investeringstakt. Låneskulden ökade med 1,3 miljarder under åren 2015 till 2018 – från 1,4 miljarder till 2,7 miljarder. Under 2019 vändes utvecklingen och låneskulden har minskat. 2023 är koncernens externa låneskuld 2 221 Mkr. Kommunens låneskuld är oförändrat 1 400 Mkr. Av koncernens låneskuld är 721 Mkr vidareutlånade till Kungälv Energi. Kungälv Energi har dessutom ett internt lån från Kungälv kommun på 50 Mkr. Bokabs del i den externa låneskulden är 100 Mkr, vilket är en minskning med 20 Mkr jämfört med 2022.

Kommunens soliditet 2023 är 26,7 procent. Kommunens soliditet ökade från 22,3 procent till 27,5 procent fram till 2022. Soliditeten för kommunkoncernen är 30,3 procent 2023 att jämföras med 30,6 procent för 2022.

Den ekonomiska utmaningen framöver blir att bibehålla en resultatnivå som möjliggör finansiering av investeringarna utan alltför kraftig upplåning. Kommunen har en fortsatt positiv, men avtagande befolkningsutveckling samtidigt som det planeras för en betydande investeringsnivå de kommande åren inom både skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet.

Finansiella mål	Mål	2023	2022	2021	2020
Resultatmål, procent	4% över en konjunkturcykel	3,2*	13,7	15,0	5,6
Soliditet, kommunen	Ska öka	26,7*	27,5	22,3	17,4
Soliditet, kommunenkoncernen	Ska öka	30,3*	30,6	26,2	22,4
Investeringarnas självfinansieringsgrad	+ 60%	53%*	100%	100%	100%
Verksamhetsmål	Huvudsakligen uppfyllda	ja	ja	ja	ja

*Avsteg 2023

KOMMUNFULLMÄKTIGES STRATEGISKA MÅL MED BEDÖMNING AV UNDERLIGGANDE RESULTATMÅL

KF Strategiska mål och förutsättningar	6-gradig bedömning	Kommunstyrelsens (KS) Resultatmål
Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	1. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	2. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	3. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och lägre arbetslöshet
	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	4. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
En trygg omsorg med valmöjligheter genom livet	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	5. Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	6. Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i rikt och aktivt kulturliv	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	6. Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	7. Förbättrat näringslivsklimat
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	8. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	9. Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	10. Minskade utsläpp i luft och vatten- drag och minskat klimatavtryck
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	11. Ökad kollektiv jobbpendling
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	12. Minskat utanförskap och bidragsberoende
Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	13. 100% av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
	 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt	14. Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser
Levande havsmiljö	 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	10. Minskade utsläpp i luft och vatten- drag och minskat klimatavtryck

KF Strategiska mål och förutsättningar	6-gradig bedömning	Kommunstyrelsens (KS) Resultatmål
Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning	<p> 5 - Kommer att uppfyllas/Är uppfyllt</p>	15. Ökad robusthet i kommunala funktioner
Strategiska förutsättningar	<p> 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt</p>	16. Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun
	<p> 4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt</p>	17. Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

STRATEGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR

Som grund för kommunfullmäktiges strategiska mål finns förutom visionen även strategiska förutsättningar vilken består av tre delar. Dessa är ekonomi, medarbetare och processer. Dessa tre är styrande på ett övergripande plan och har direkt påverkan på om vi lyckas eller inte. De strategiska förutsättningarna är på samma gång begränsning, inriktning och verktyg för att nå de strategiska målen. Som strategiska förutsättningar kan också nämnas att kommunens verksamhet styrs av lagar, förordningar och reglementen.

Kommunstyrelsen följer upp två resultatmål under de strategiska förutsättningarna.

4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	16. Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun
4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	17. Kommunens verksamheters kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner

Flera indikatorer visar på en positiv utveckling för målet attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun, men målvärdena är inte nådda. Aktiviteter pågår för att förbättra resultatet och nå målet.

De senaste åren har Kungälv kommun haft god ordning och balans i ekonomin, vilket flera av indikatorerna visar. Under verksamhetsåret har sektorerna arbetat för att anpassa verksamheten till budget där det behövs.

Jämförelsen mellan Kungälvs nettokostnadsavvikelse och referenskostnaden hämtad från kostnadsutjämningsystemet och som tar hänsyn till både nettokostnader samt ålders- geografisk- och social struktur indikerar att kommunen som helhet har ett lägre kostnadsläge än förväntat.

Kvaliteten i förvaltningen är generellt sett tillfredsställande. 9 av 15 resultatmål kopplade till verksamheten bedöms vara uppfyllda, men kvalitetsmätningar visar att det finns brister i vissa verksamheter. Den kommunala sektorn står inför stora utmaningar till följd av den demografiska utvecklingen där antalet barn och äldre ökar i större utsträckning än de i arbetsför ålder. Kungälvs kommun växer vilket leder till förhöjd efterfrågan på kommunal service och därmed ökat personal- och kompetensbehov. I kombination med kostnadsökningar på grund av inflation och ökade pensionskostnader kommer det att finnas utmaningar de närmaste åren. Kommunen har en stabil ekonomisk grund att stå på och kan hantera en tillfällig ekonomisk instabilitet med bibehållen kvalitet i verksamheterna. På längre sikt är det viktigt att ha en resultatnivå som möjliggör finansiering av investeringar utan alltför stor upplåning.

ATT GE GODA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR LIVSLÅNGT LÄRANDE

Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bland annat om elevhälso- bra och välutbildade lärare och skolledare, IT, läromedel och lokaler med mera. Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt beslut fattas på rätt nivå. Kungälv 2030 vill utveckla resurssättningen genom bättre analyser av nationella prov och att de faktiska studieresultaten är en utgångspunkt i resurssättningen.

Kommunstyrelsen följer upp fyra resultatmål under det strategiska målet.

4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	1. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	2. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	3. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta arbetslöshet
4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	4. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd

För både förskola och vuxenutbildning är resultaten jämförbara med föregående år. Indikatorer visar på god måluppfyllelse. Förskoleverksamheten är tydligt utformad utifrån läroplanens mål, vilket bidrar till att skapa en förskola med god kvalitet som gör barnen väl förberedda inför förskoleklass och grundskola. Vuxenutbildningen erbjuder ett brett utbud av yrkesutbildningar och bidrar därmed till lägre arbetslöshet.

För att skapa trygghet och säkerhet - och därmed studiero - är ett antal faktorer avgörande. Undervisningen behöver hålla hög kvalitet och vara strukturerad, relationsskapande och meningsfull. På varje skola och förskola behöver det finnas ett välfungerande värdegrundarbete där man arbetar främjande och förebyggande med normer och värden. Det finns också bestämmelser om trygghet och studiero i skollagen som ska följas.

Sammantaget visar målets indikatorer på ett fortsatt utvecklingsbehov för att skapa en trygg och säker pedagogisk miljö för alla barn och elever.

Viktiga förutsättningar för att nå målet om en kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd är att undervisningens kvalitet förbättras och att lärarna får ett aktivt

stöd genom rektorernas pedagogiska ledarskap. Även det systematiska kvalitetsarbetet på skolnivå och huvudmannanivå behöver stärkas för att förbättra måluppfyllelsen och kunskapsresultaten.

Elevhälsan i Kungälv kommun kan utvecklas ytterligare. Inom både grundskolan och gymnasieskolan behöver elevhälsan i högre grad arbeta förebyggande och främjande i stället för åtgärdande.

Målbedömningen för målet en kunskapsskola som ger rätt stöd förklaras med att resultaten sjunker och är lägre än målvärden inom vissa områden.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet genom olika former av samverkan med grundskola, gymnasium och högskola samt genom praktikplatser.

ATT GE MÖJLIGHETER TILL EN AKTIV FRITID FÖR ALLA ÅLDRAR

Att alla medborgare ska ha en möjlighet att delta i rikt och aktivt kulturliv

En god och jämlik hälsa, social trygghet och integration ställer krav på att det finns goda möjligheter till fritidsaktiviteter i kommunen. Ett fungerande föreningsliv är en del i demokratiarbetet, kommunens attraktivitet och möjlighet för att fler medborgare ska kunna delta och känna gemenskap genom fritidsaktiviteter.

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kommunen ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Samverkan med civilsamhället, föreningar och företag skall bidra till en god fritid och ett rikare kulturliv.

Utanförskapet ska minska genom att barn från resurssvaga hem ska garanteras en organiserad fritidssysselsättning inom föreningslivet.

Kommunstyrelsen följer upp ett resultatmål under det strategiska målet.

5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	6. Fler barn, unga och äldre - inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv
--	--

Kommunens kultur- och fritidsliv ökar i aktivitet inom samtliga målgrupper. Bibliotekets satsningar för barn, unga, äldre och de som har en funktionsvariation fortsätter enligt plan. Antalet deltagare i kommunens erbjudna aktiviteter för seniorer och personer med funktionsvariation ökar och önskemål om fler och mer lokala aktiviteter finns. Aktiviteter och deltagande i idrottsföreningar och fritidsverksamhet ökar, och idrotts-hallarna samt ishallen utnyttjas till maxkapacitet. Tillgängligheten till anläggningar och lokaler förbättras successivt. Kommunen jobbar med att skapa Idéburna Offentliga Partnerskap (IOP) med föreningar för att

möjliggöra för fler barn, unga och vuxna att få ta del av föreningslivet.

Bokab och Kungälv Energi bidrar till det strategiska målet genom bland annat sponsring till föreningslivet.

ATT MEDBORGARE OCH NÄRINGS LIV SKA KÄNNA ÖKAT FÖRTROENDE FÖR KOMMUNEN

Kommunen ska kontinuerligt utveckla sina interna processer så att medborgarna, organisationer och företag känner ett ökat förtroende för kommunen och dess verksamheter. Det är ett stort arbete som måste involvera hela politiken och alla kommunens anställda.

Kommunstyrelsen följer upp två resultatmål under de strategiska målen.

4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	7. Förbättrat näringslivsklimat
5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	8. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet

Resultaten i Svenskt Näringslivs ranking innebär en försämring sedan föregående år, däremot är den övergripande bedömningen att resultatet av enkätundersökningen förblir nästan oförändrat (-0,01). Inom de områden där kommunen kraftsamlat sina resurser kan man se en förbättring, vilket visar att kommunen behöver fortsätta sitt näringslivsstrategiska arbete för att stärka sina resultat framöver. Trots att minskningen är marginell är resultaten en försämring i relation till andra kommuner.

Verksamhet bedrivs inom ett flertal områden och myndighetshandläggning följs upp genom att mäta handläggningstider, nöjdhet och rättssäkerhet. Ärenden handläggs inom lagstadgade tider, men inom några områden är handläggningstiden längre än de målvärden kommunen arbetar mot.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet i sin dagliga kontakt med medborgare och näringsliv.

HÅLLBAR SAMHÄLLSUTVECKLING GENOM ÖKAD SAMORDNING MELLAN INFRASTRUKTUR OCH BYGGNATION I HELA KOMMUNEN

Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare.

Kommunstyrelsen följer upp ett resultatmål under det strategiska målet.

5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	9. Planeringsberedskap skall finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
--	---

Kommunens planeringsberedskap är god och planreserven ökar när bygglovsansökningarna för bostäder, verksamhetsmark och handel minskar.

Marknaden för nybyggnation minskar på grund av osäkert ränteläge och inflation. Planerad byggnation skjuts framåt i tiden men förväntas öka när ränteläget är mer stabilt.

För bostäder och handel finns färdiga planer inom till exempel områdena Kongahälla och Liljedal och i pågående detaljplaner finns cirka 2 500 bostäder och cirka 20 000 kvadratmeter handel/centrumverksamhet.

Bolagen i kommunkoncernen och förvaltningen har ett nära samarbete för det strategiska målet. Genom koncernsamarbetet främjas utvecklingen av bostäder, verksamheter och infrastruktur i kommunen.

KOMMUNEN, MEDBORGARNA OCH FÖRETAGEN MINSKAR TILLSAMMANS KLIMATUTSLÄPP OCH MILJÖPÅVERKAN

Miljö- och klimatarbetet måste involvera fler för att nå goda resultat. Kommunens roll ska vara att möjliggöra och underlätta för företag och invånare att göra en positiv skillnad.

Kommunstyrelsen följer upp två resultatmål under det strategiska målet.

4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	10. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck
5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	11. Ökad kollektiv jobbpendling

Miljöinsatser som kommun, företag, medborgare och andra aktörer genomför påverkar målet i positiv riktning. Undervisning sker inom skola och förskola för att öka kunskapen om miljö och hållbarhet. Arbetet med havsmiljön är aktivt, och rapporter från Bohuskustens vattenvårdsförbund visar att havsmiljön har förbättrats senaste åren. Samtidigt innebär ökad befolkning, fortsatt hög konsumtion och resande en ökad miljöbelastning. Många av resultaten visar positiv utveckling, men det går för långsamt i förhållande till uppsatta mål.

Resandet ökar och kollektivtrafikens marknadsandel ökar. Pendelparkeringarna i Ytterby och Kärna används flitigt. Förbättringar av turtäthet, zonindelning, linjesträckning, gång- och cykelbanor samt hållplatser pågår kontinuerligt.

Kungälv är en tätbebyggd glesbygd med många hus på landsbygden. Det innebär att en stor andel av

kommunens befolkning bor långt från de knutpunkter och sträckor som kollektivtrafiken följer. Satsningar görs där de ger störst effekt.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet genom att erbjuda hållbara lösningar för elförsörjning, fjärrvärme och laddinfrastruktur för elfordon för både invånare och företag.

TRYGG UPPVÄXT GER ETT TRYGGARE SAMHÄLLE

Alla har rätt till en trygg skolgång och en organiserad fritidssysselsättning. Barnens föräldrar ska genom riktade satsningar bli goda förebilder.

Kommunstyrelsen följer upp tre resultatmål under det strategiska målet.

5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	12. Minskat utanförskap och bidragsberoende
4 - Delvis uppfyllt/ svårbedömt	13. 100% av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
5 - Kommer att uppfyllas/ Är uppfyllt	14. Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser

Genom ökad samverkan kring feriejobb, jobbspår, praktik, arbetsträning, subventionerade anställningar och förebyggande insatser kommer fler personer ut på arbetsmarknaden. Kommunens samhällskontrakt bidrar till att minska arbetslösheten och stärka kompetensförsörjningen. Regelbundna uppföljningar och dialoger med samhällskontraktaktörerna gör skillnad.

En utmaning inom uppföljningsansvaret är att ta fram nya aktiviteter som stärker ungdomars självkänsla och motivation för en framtida praktik, arbete eller studier. En utmaning är också de elever som enbart fått ett studiebevis från gymnasieskolan och som behöver motiveras för att läsa in de sista kurser som krävs för en gymnasieexamen.

Det finns olika orsaker till att man inte klarar sin försörjning och därför ansöker om ekonomiskt bistånd. Orsaken till att man söker hjälpen kodas i varje ärende. Rätten till ekonomiskt bistånd är inte villkorlös för någon. Försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande åtgärder i ärenden där socialtjänstlagen tillåter det.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet på olika sätt. Bokab verkar i sin roll som utvecklingsbolag för att fler företag etablerar sig i Kungälv,

vilket skapar fler arbetstillfällen. Kungälv Energi erbjuder praktikplatser och sommarjobb samt har samarbete med daglig verksamhet.

LEVANDE HAVSMILJÖ

Kommunen ska tillsammans med relevanta samarbetspartners öka kunskapen om miljöförstöringen av vår kust och initiera verkningsfulla åtgärder.

Kommunstyrelsen följer upp ett resultatmål under det strategiska målet.

4 - Delvis uppfyllt/
svårbedömt

10. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Kungälvs kommun är medlem i 8+fjordar som är ett samarbete mellan Kungälv, Uddevalla, Stenungsund, Orust och Tjörn. 8+fjordar driver projekt som ska förbättra miljön och samtidigt öka möjligheter till friluftsliv och utveckla näringslivet.

Stenungsund, Tjörn, Orust, Lilla Edet, Kungälv och Öckerö har kommit överens om att bedriva gemensam energi- och klimatrådgivning.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet genom att erbjuda hållbara lösningar för elförsörjning, fjärrvärme och laddinfrastruktur för elfordon för både invånare och företag.

ROBUST OCH UTHÅLLIG KOMMUN MED MINSKAD MILJÖ- OCH KLIMATBELASTNING

Kungälvs kommun ska vara en robust kommun som har hög uthållighet i kris, höjd beredskap, förändrat klimat och i krig.

Kommunstyrelsen följer upp ett resultatmål under det strategiska målet.

5 - Kommer att uppfyllas/
Är uppfyllt

15. Ökad robusthet i kommunala funktioner

Under året har nya risk- och sårbarhetsanalyser för de tre sektorerna samt en gemensam för Kungälvs kommun tagits fram. I denna analys har sektorernas behov och förbättringsområden identifierats.

I Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) författningssamling sammanställs 101 indikatorer för att bedöma "Kommunens generella krisberedskap". Dessa kan utgöra en grund för bedömning av kommunens robusthet, vilket är varför Kungälvs kommun valt att

använda dessa indikatorer som målstyrning i dess lokala krisberedskapsarbete.

Arbetet sker enligt plan, och under 2023 har kommunens generella krisberedskap redan nått upp till 2024 års målvärde. Genom utbildning och övning har kommunens krisledning stärkts.

En större krisövning genomfördes under hösten. Vecka 39 genomförde MSB:s sin återkommande beredskapsvecka och temat för den veckan är "öva, öva, öva.". En övning för kommunikationsenheten genomfördes också under samma vecka.

Bolagen i kommunkoncernen bidrar till det strategiska målet på olika sätt. Kungälv Energi har under året utvecklat säkerhetsskydd och IT-säkerhet.

KOMMUNFULLMÄKTIGES FINANSIELLA MÅL

Kommunfullmäktiges finansiella mål är uppfyllda

4 PROCENT ÖVERSKOTT AV SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBI DRAG

Överskottet beräknas som kommunens intäkter minus dess kostnader. Kommunallagen ställer krav på att kommunens intäkter ska överstiga dess kostnader, alltså att kommunen visar ett överskott. Kommunen behöver generera ett stabilt driftöverskott för att finansiera viktiga investeringar i kärnverksamheten och kunna utveckla verksamheten. Ett stabilt driftöverskott krävs också för att kunna hantera räntehöjningar. Driframar och överskott för varje enskilt år anges i den budgeterade resultaträkningen och beslutas för varje budgetår.

När kommunfullmäktige fattade beslut om budgeten för 2023 präglades prognoserna av stora osäkerheter och kommunfullmäktige fattade beslut om avsteg från den långsiktiga målsättningen om 4 procent. Målsättningen för 2023 års resultatmål beslutades till 0,2 procent.

Budgeterat resultat för 2023 var 7 Mkr. Årets resultat är positivt 108,8 Mkr. I årets resultat ingår ett överskott från exploateringsverksamheten 42,2 Mkr och en realisationsvinst på 3,7 Mkr, vilket är engångsintäkter. Skatter och generella statsbidrag ger ett överskott med 73 Mkr. Resultatets andel av skatter och statsbidrag är 3,2 procent. Målet är uppnått.

Årets resultat	2023	2022	2021	2020	2019*
Mkr	108,8	439,1	450,0	158,8	238,6

Resultatmål	2023	2022	2021	2020	2019*
Procent	3,2	13,7	15,1	5,6	9,0

KOMMUNENS SOLIDITET SKA ÖKA

Soliditet är det finansiella nyckeltal som anger hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. De tillgångar som inte är finansierade med eget kapital finansieras med lån. Målsättningen för soliditeten var 23,6 procent. 2023 uppgår soliditeten till 26,7 procent, vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med 2022. Att soliditeten minskat något beror på att investeringstakten varit relativt hög och att årets resultat är lägre än tidigare år. Mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut om avsteg från den långsiktiga målsättningen är målet uppnått.

Soliditet kommunen	2023	2022	2021**	2020	2019*
Procent	26,7	27,5	22,3	17,4	15,4

KOMMUNKONCERNENS SOLIDITET SKA ÖKA

Soliditeten för kommunkoncernen är 30,3 procent 2023 att jämföras med 30,6 procent för 2022. Fullmäktiges beslut om förändrade långsiktiga mål påverkar även kommunkoncernens soliditet. Kommunens tillgångar är en stor andel av kommunkoncernens tillgångar. Minskningen i soliditet för kommunen vägs upp något av övriga bolag i kommunkoncernen. Målet är uppnått.

Soliditet kommunkoncernen	2023	2022	2021**	2020	2019*
Procent	30,3	30,6	26,2	22,4	20,6

INVESTERINGARNAS SJÄLVFINANSIERINGSGRAD SKA VARA 60 PROCENT ELLER HÖGRE

Investeringarnas självfinansieringsgrad är den andel av investeringarna som finansieras av kassaflödet från den egna verksamheten. Resterande investeringar måste lånefinansieras. Upplåningen tillsammans med tillgängliga överskott sätter begränsningar för möjligheterna att investera.

Kungälv kommun har idag en hög låneskuld och under ramperioden förväntas investeringstakten vara fortsatt hög. En god självfinansiering av investeringarna är nödvändig för att begränsa kommunens upplåning. När kommunens löpande driftverksamhet har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar. När nyckeltalet är över 100 procent innebär det att kommunen skattefinansierat alla sina investeringar.

Årets resultat uppgår till 108,8 Mkr och avskrivningarna till 229 Mkr. Det innebär att utrymmet för investeringar är 337,8 Mkr. Nettoinvesteringarna 2023 uppgår till 525 Mkr. Nyckeltalet för investeringarnas självfinansieringsgrad är 53 procent. Målsättningen för 2023 var 29 procent, Mot bakgrund av kommunfullmäktiges beslut om avsteg från den långsiktiga målsättningen är målet uppnått.

Tittar man framåt så förväntas investeringsnivån öka de kommande åren både inom skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet.

Åren 2015 till 2018 låg investeringarna på en hög nivå. Eftersom kommunen samtidigt hade låga resultat innebar det ett ökat lånebehov och låneskulden ökade med över 1 000 Mkr. Kommunen har sedan dess förbättrat sin ekonomiska styrka. Resultaten har förbättrats, kommunen har amorterat av på låneskulden, förvaltningen är totalt sett i balans och det finns ett tydligt fokus på de ekonomiska förutsättningarna både inom drift och investering. Även 2023 års resultat ligger, trots förutsättningarna, i närheten av det långsiktiga målet.

De kommande åren ökar investeringstakten både inom skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. Det beror dels på den demografiska utvecklingen då kommunen ökar både i de yngre och äldre åldrarna och kommunens utbyggnadstakt.

Fram till och med 2027 planeras investeringar inom både skattekollektivet och VA-kollektivet för 2 900 Mkr. Inom VA-verksamheten byggs överföringsledningarna både till kommungränsen till Stenungsund och ut till Marstrand via Ytterby. Inom skattefinansierad verksamhet byggs flera skolor om och renoveras, bland annat skolorna i Diseröd, Kareby och Ytterby. I Ängegårde byggs ett helt nytt äldreboende som väntas stå klart vid årsskiftet 2025. Byggandet av nya arenor i Ytterby påbörjas 2024 med infrastruktur. Det planeras också för nya boenden inom LSS och socialpsykiatri. Perioden fram till 2027 planeras investeringar inom skattekollektivet för 1 900 Mkr vilket är en högre investeringsnivå än tidigare.

*2019 har räknats om utifrån ändrad redovisning av gatukostnadsersättning enligt rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.

**2021 är omräknat med anledning av förändrad redovisning av finansiell leasing enligt rekommendation från Rådet för kommunal redovisning.

Ekonomisk översikt och finansiell analys

Årets resultat

Årets resultat, Mkr	2023	2022	2021	2020	2019
Kommunkoncernen	181,5	486,6	510,9	199,6	271,1
Kommunen	108,8	439,1	450,0	158,8	238,6

RESULTAT KOMMUNKONCERNEN

I de sammanställda räkenskaperna ingår AB Kongahälla som i sin tur äger koncernen Kungälv Energi AB, koncernen Bohusläns kommunala Exploaterings AB (Bokab) samt bolaget Kungälv Arena AB. Utöver detta ingår det allmännyttiga bostadsföretaget Stiftelsen Kungälvsbostäder samt Bohus Räddningstjänstförbund. Förbundet ägs gemensamt med Ale kommun, Kungälvs andel uppgår år 2023 till 60 procent. Resultatet är rensat för koncerninterna mellanhavanden.

Årets resultat är 181,5 Mkr att jämföra med föregående års resultat på 486,6 Mkr. Att resultatet är betydligt lägre 2023 beror till största delen på att kommunens resultat är drygt 330 Mkr lägre. Övriga enheter i koncernen bidrar samtliga med positiva resultat, förutom Bohus Räddningstjänstförbund som visar ett mindre underskott. Verksamhetens nettokostnader är 412,1 Mkr högre, där kommunens andel utgör hela ökningen. Samtidigt ökade intäkter från skatter och generella statsbidrag med 179,6 Mkr. Finansiella kostnader har ökat med 109,4 Mkr i koncernen. Detta som en följd av ökade räntenivåer på kommunens och Kungälvsbostäders externa lån, samtidigt som viss nyupplåning har skett för Kungälv Energis räkning. Framför allt beror ökningen på högre finansiella kostnader på kommunens pensionsskuld, en ökning med cirka 60 Mkr. Av kommunens lån vidareutlånas en del till Kungälv Energi respektive Bokab.

RESULTAT KOMMUNEN

2023 redovisar kommunen ett positivt resultat på 108,8 Mkr att jämföra med budgeterat resultat på 7,0 Mkr. Det positiva resultatet beror främst på högre skatteintäkter och statsbidrag än budgeterat, men även förvaltning och finansnetto redovisar positiva resultat.

VERKSAMHETENS INTÄKTER OCH KOSTNADER

Verksamhetens intäkter uppgår till 871,2 Mkr och består huvudsakligen av avgifter för vatten, avlopp, renhållning, barn- och äldreomsorg, riktade statsbidrag samt hyror. I verksamhetens intäkter ingår även avräkning av exploateringsprojekt samt realisationsvinster. Intäkterna är drygt 85 Mkr lägre än föregående år vilket i huvudsak beror

på att intäkterna från exploateringsverksamheten varit lägre detta år. Kommunen har erhållit statligt elstöd för att mildra effekten av höjda elpriser på 13,2 Mkr. Totalt har kommunen fått riktade bidrag från staten på 178,4 Mkr, en minskning med 19,4 Mkr från 2022.

Av de totala kostnaderna inklusive avskrivningar finansieras 22 procent av ovan redovisade intäkter. Finansieringsgraden år 2022 var 26 procent.

Verksamhetens kostnader uppgår till totalt 3 819,1 Mkr, vilket är 322,6 Mkr eller 9 procent högre än 2022. Ökningen hänför sig i stort till budgeterade kostnader för årets lönerörelse samt volymökningar. I budgeten har även tagits höjd för ökade pensionskostnader innevarande år. Ökningen av pensionskostnader på drygt 90 Mkr beror till stor del på en uppräknig av pensionerna som är en följd av den höga inflationen. Kostnader för bidrag till infrastruktur, så kallad medfinansiering, utgör 13,8 Mkr.

Årets avskrivningar är 229 Mkr, en ökning med drygt 7 Mkr. Avskrivningarna avseende finansiell leasing utgör drygt 27 Mkr av dessa.

Den största enskilda kostnadsposten är personalkostnaderna, som inklusive pensioner uppgår till 2 335,5 Mkr eller 58 procent av de totala kostnaderna om man inkluderar kostnaderna för avskrivningar. Motsvarande kostnad föregående år var 2 083,5 Mkr, vilket var 56 procent av de totala kostnaderna.

På sektorerna redovisas intäkter och kostnader som tillhör verksamheten. De poster som är kommunövergripande som till exempel kommunens pensionsskuld, förändring av semesterlöneskuld och gemensamma friskvårdssatsningar redovisas under posten Finansiering. Kommunen tar ut 0,5 procent högre personalomkostnadspålägg än vad SKR rekommenderar för att täcka kostnader för friskvårdsarbete och andra personalrelaterade insatser.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 425 Mkr, eller 15,4 procent, jämfört med 2022. Nettokostnadsökningen beror till viss del på att intäkterna, och då i form av intäkter från exploateringsverksamheten, är lägre i år. Ser man bara till verksamhetens kostnader har dessa som nämnts tidigare ökat med totalt 9 procent. Personalkostnader inklusive pensionskostnader har ökat

med 252 Mkr, vilket motsvarar en kostnadsökning på 12 procent. Kostnadsökningen innefattar både kostnader för årets lönerrevision, höjningen av personalomkostnadspålägget samt ökade pensionskostnader som inte omfattades av höjt personalomkostnadspålägg. Kostnaderna var fullt ut budgeterade. Övriga kostnader har ökat med mindre än 0,5 procent.

Sammantaget visar verksamhetens nettokostnad innevarande år en positiv avvikelse mot budget på 19,5 Mkr. Två av sektorerna - Trygghet och stöd respektive Bildning och lärande - redovisar en negativ avvikelse mot budget, medan sektor Samhälle och utveckling bidrar med positivt resultat.

Exploatering och realisationsresultat är tillsammans 45,9 Mkr, att jämföra med budgeterat resultat på 45 Mkr. Intäkterna kommer främst från försäljningar inom Nordtag och Ängegårde.

Mer detaljerad information om de olika sektorernas verksamhet och resultat återfinns i avsnittet Driftredovisning.

SKATTEINTÄKTER OCH GENERELLA STATSBI DRAG

De totala skatte- och statsbidragsintäkterna uppgår till 3 392,7 Mkr, vilket är en ökning med 179,6 Mkr jämfört med föregående år, eller 5,6 procent. Budgeten för 2023 uppgick till 3 319,7 Mkr och utfallet innebär därmed en positiv avvikelse gentemot budget med 73 Mkr. Både utfallet för slutavräkning 2022 och prognosen för slutavräkning 2023 är positiva.

Under 2023 har Socialstyrelsen beslutat om ytterliga-

re medel till kommunerna i syfte att utöka sjuksköterskebemanningen inom äldreomsorgen. Kommunen har även erhållit tillfälligt stöd med anledning av kriget i Ukraina. Totalt har kommunen intäktsfört 7,7 Mkr från dessa generella statsbidrag.

FINANSNETTO

Finansnettot är summan av finansiella intäkter och kostnader. Utöver räntan på pensionsskulden består de finansiella kostnaderna främst av räntor på kommunens lån. En del av lånen, drygt en tredjedel, består i sin tur av lån som är vidareförmedlade till dotterbolagen Kungälv Energi AB och Bokab. Räntekostnaderna för dessa lån motsvaras av en lika stor ränteintäkt. Ränteintäkterna i övrigt utgörs av borgensavgifter, utdelning på aktier och andelar samt överskottsmedel från pensionsförsäkring. Årets utdelning från AB Kongahälla var budgeterad till 10 Mkr, utfallet blev 1,2 Mkr.

Den positiva budgetavvikelsen i finansnettot på drygt 9 Mkr förklaras av att kommunen haft lägre räntekostnader på lån än budgeterat då planerad nyupplåning kunnat skjutas fram till 2024. Även högre ränteintäkter på kommunens likvidkonton samt ett större överskott från pensionsförsäkringen än budgeterat har bidragit. Utfallet för finansiella kostnader avseende pensionsavsättning och ansvarsförbindelse är 87,2 Mkr, att jämföra med föregående års kostnad på 26 Mkr. Den ökade kostnaden beror på basbeloppsuppräknig av pensioner och låg med i budget för finansnetto.

Balansräkning

TILLGÅNGAR

Totalt har kommunens immateriella och materiella anläggningstillgångar ett bokfört värde på 5 522,7 Mkr. Av dessa utgörs 440,6 Mkr av finansiell leasing. Under året har investeringar skett med totalt 637,1 Mkr och avskrivningar med 229 Mkr. Investeringsutfallet är lägre än budgeterat vilket i huvudsak beror på förseningar i vissa projekt och att vissa projekt har flyttats fram i tid.

Finansiella anläggningstillgångar har ökat med 208,4 Mkr till 1 029,6 Mkr. Fordringarna hos koncernbolagen har ökat med 145 Mkr som en konsekvens av nyupplåning. Utöver detta har kommunen lämnat ett aktieägartillskott på 60 Mkr till Kungälv Arena via AB Kongahälla för att finansiera deras köp av två fastighetsbolag. Köpet är ett led i att förverkliga arenaprojektet.

Kommunen har tecknat avtal med Trafikverket om bidrag till infrastruktur, så kallad medfinansiering. Bidragen avser byggnation av gång- och cykelbanor i kommunen, vänstersväng Sparråsvägen, utbyggnad av väg 168 Ekelöv-Kareby, väg 168-förbifart Tjuvkil samt ombyggnad av trafiklösning vid E6 Kungälvsmotet.

Under året har ytterligare avsättning om 19,5 Mkr gjorts avseende gång- och cykelbanor baserat på ny prognos. Totalt har kommunen beslutat om bidrag till infrastrukturrella investeringar motsvarande 376,3 Mkr. Motsvarande belopp återfinns på skuldsidan som en avsättning. Bidragen upplöses med årliga enhetliga belopp under 25 års tid.

Förråd och exploateringsområden visar en mindre ökning på 5,5 Mkr, vilket är kopplat till flera projekt inom exploateringsverksamheten.

De kortfristiga fordringarna har minskat med 28,5 Mkr sedan föregående år. Till stor del beror detta på att de kortfristiga fordringarna hos kommunens koncernföretag minskat.

EGET KAPITAL

Det ingående värdet för det egna kapitalet är 1 901 Mkr, varav 100 Mkr är reserverade till en resultatutjämningsreserv, RUR. Tillsammans med årets överskott på 108,8 Mkr ger detta ett utgående eget kapital på 2 009,7 Mkr.

PENSIONSSKULD

Kungälv kommun redovisar sedan 2006 hela pensionsåtagandet som en skuld i balansräkningen. Detta är ett avsteg från Lagen om kommunal bokföring och redovisning som anger att pensioner intjänade före 1998 ska redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen.

Kommunen har en skuld till sina anställda avseende kommande pensioner. Åtagandet är huvudsakligen tryggt genom beskattningsrätten. Närmare 60 procent av skulden är hänförlig till pensioner intjänade före 1998. Denna del av skulden kommer successivt att minska i takt med att utbetalningar sker. Skulden påverkas av basbeloppsförändringar, räntjusteringar samt aktualiseringar. Totalt sett ökade skulden avseende pensioner intjänade före 1998 med 8,8 Mkr som en följd av den höga basbeloppsuppräknings och är vid utgången av året 610,3 Mkr.

Resterande del av pensionsskulden avser pensioner intjänade efter 1998 till anställda med en lön överstigande 7,5 inkomstbasbelopp, så kallad förmånsbestämd pension. Skulden ökar i takt med intjänande samt ränte- och basbeloppsjusteringar. Utgående skuld 2023 är 424,6 Mkr, en ökning med 94 Mkr sedan föregående år. Den höga inflationen påverkar inte bara basbeloppsuppräknings utan även uppräknings av löner som ingår i pensionsunderlaget för att fastställa den förmånsbe-

stämda ålderspensionen. Även inkomstbasbeloppet som styr gränsen för rätt till förmånsbestämd ålderspension påverkar skulden. En större höjning av inkomstbasbeloppet ger lägre kostnad och vice versa. 2023 var höjningen relativt låg, vilket gjorde att skulden och därmed kostnaden ökade.

Kungälv kommun har även en avsättning avseende ålders- och efterlevandepension för förtroendevalda. Pensionsavsättningen inklusive löneskatt uppgår till 24,2 Mkr i årets bokslut.

Kommunens totala pensionsskuld i balansräkningen är 1 061,4 Mkr.

FULLFONDERINGSMODELL OCH BLANDMODELL

Kungälv kommun redovisar sina pensionsförpliktelser enligt den så kallade fullfonderingsmodellen, flertalet kommuner tillämpar blandmodellen och har därmed en ansvarsförbindelse i stället för en skuld avseende pensioner intjänade före 1998. Motiven för fullfondering är att ge en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling samt att minska den framtida belastningen på kommunen då utbetalningarna av pensioner ökar.

För att underlätta jämförelser kommuner emellan och för att göra en fördjupad analys av pensionskostnader och förpliktelser, har vi tagit fram nedanstående tabell där modellerna ställs sida vid sida.

Resultaträkning kommunen

Mkr	Fullfonderingsmodell bokslut 2023	Blandmodell bokslut 2023
Verksamhetens intäkter	871,2	871,2
Verksamhetens kostnader	-3 819,1	-3 862,8
Avskrivningar	-229,0	-229,0
Verksamhetens nettokostnader	-3 176,9	-3 220,6
Skatteintäkter	2 905,3	2 905,3
Generella statsbidrag och utjämning	487,4	487,4
Verksamhetens resultat	215,8	172,1
Finansiella intäkter	44,6	44,6
Finansiella kostnader	-151,6	-99,1
Resultat efter finansiella poster	108,8	117,6
Extraordinära poster	0,0	0,0
Årets resultat	108,8	117,6

Balansräkning kommunen

Mkr	Fullfonderingsmodell 2023-12-31	Blandmodell 2023-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar	15,2	15,2
Materiella anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	5 356,1	5 356,1
Maskiner och inventarier	151,4	151,4
Summa materiella anläggningstillgångar	5 507,4	5 507,4
Finansiella anläggningstillgångar	1 029,6	1 029,6
Summa anläggningstillgångar	6 552,2	6 552,2
Bidrag till infrastruktur	283,1	283,1
Omsättningstillgångar		
Förråd och exploateringsområden	41,8	41,8
Kortfristiga fordringar	574,7	574,7
Kortfristiga placeringar	0,0	0,0
Kassa och bank	84,1	84,1
Summa omsättningstillgångar	700,6	700,6
SUMMA TILLGÅNGAR	7 535,9	7 535,9
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		
Eget kapital		
Årets resultat	108,8	117,6
Resultatutjämningsreserv	100,0	100,0
Övrigt eget kapital	1 801,0	2 402,5
Avsättningar		
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	1 061,4	451,1
Avsättning bidrag till infrastruktur	194,9	194,9
Skulder		
Långfristiga skulder	3 278,0	3 278,0
Kortfristiga skulder	991,9	991,9
Summa skulder	4 269,9	4 269,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	7 535,9	7 535,9

AVSÄTTNING BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR

Totalt har kommunen avtal med Trafikverket om bidrag till infrastruktur på 376,3 Mkr. För att möta dessa bidrag har en avsättning gjorts i balansräkningen. Avsättningen har tagits i anspråk för utgifter om totalt 181,3 Mkr, varav 5,9 Mkr under det gångna året.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Skuldförvaltning

Det övergripande målet med finansverksamheten inom kommunkoncernen är att medverka till god ekonomisk hushållning, främst genom att säkerställa betalningsförmågan och trygga tillgången på kapital.

Finansverksamheten bedrivs utifrån Kommunfullmäktiges antagna styrdokument, "Finanspolicy" och kommunstyrelsens "Riktlinjer för den finansiella verksamheten".

Kommunen och dess helägda bolag har samlad skuldförvaltning.

Verksamheten under 2023

Under året har Bokab amorterat 20 Mkr samtidigt som Kungälv Energi AB har upplånat ytterligare 165 Mkr. Koncernens totala låneskuld har därmed ökat med 145 Mkr, från 2 076 Mkr till 2 221 Mkr. Kommunens andel av låneskulden utgör 1 400 Mkr, medan 721 Mkr är vidareutlånade till Kungälv Energi AB och 100 Mkr till Bokab. Övriga bolag och räddningstjänstförbundet har endast kortfristig finansiering.

Genom koncernkonto har kommunen en avtalad kredit om 300 Mkr.

Nyckeltal, koncernen	2023	2022
Lånevolym, Mkr	2 221,0	2 076,0
Genomsnittlig upplåningsränta, %	2,77	1,82
Genomsnittlig upplåningsränta, exklusive derivat, %	4,23	2,41
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,65	2,44
Kapitalbindning, andel av lån %		
0-1 år	25,0	28,2
1-3 år	34,5	37,8
3-5 år	33,1	26,1
5-10 år	7,4	8,0
Över 10 år	0,0	0,0
Genomsnittlig räntebindningstid, år	3,48	2,86
Genomsnittlig räntebindningstid exklusive derivat, år	0,27	0,46
Marknadsvärde, säkringsinstrument		
Säkrad låneskuld, Mkr	1 370,0	1 140,0
Marknadsvärde, derivat, Mkr	17,3	78,1

Derivatinstrument

Räntederivatet används i syfte att begränsa risken som rörelser i marknadsräntan har på resultatet samt att förkorta eller förlänga räntebindningstiden i portföljen. Kommunen hanterar ränterisken på total nivå, vilket innebär att kommunen i första hand använder sig av portföljsäkring. Med portföljsäkring menas att den säkrade risken och/eller den säkrade posten kan bestå av ett eller flera lån eller instrument. För samtliga derivatinstrument gäller att de endast får användas under förutsättning att det finns en koppling till underlig-

gande position. Derivatinstrument får endast användas för att minska och sprida riskerna inom givna mandat.

De derivat som innehas är så kallade raka ränteswappar. En rak ränteswap innebär att rörlig ränta byts mot fast ränta, och blir jämförbar med ett fasträntelån. Ränteswappar behålls till förfall. Tillåtna instrument för skuldförvaltningen är ränteswappar där maximal tillåten löptid för ett enskilt derivatinstrument är tio år. Nettovolymen utestående räntederivat får inte överstiga den totala andelen av låneskulden upptagen med rörlig ränta. Spekulativt positionstagande i syfte att skapa intäkter på

ränte- eller kursrörelser är inte tillåtet.

Kungälv kommun har upprättat säkringsredovisning för att säkerställa en stabil framtida upplåningskostnad för de lån som löper med rörlig ränta.

SOLIDITET

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga handlingsutrymme. Den visar hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel. 2023 uppgår soliditeten till 26,7 procent, vilket är en minskning med 0,8 procentenheter jämfört med föregående år. Att soliditeten minskat något 2023 beror till största delen på att resultatet är lägre innevarande år samtidigt som investeringstakten varit relativt hög. Den planerade soliditeten i verksamhetsplanen för 2023 var 23,6 procent.

Soliditeten är fortfarande något låg. Detta beror på att kommunens låneskuld ökade kraftigt under några år, framför allt mellan åren 2014–2018. Detta som en följd av hög investeringsvolym samtidigt som de ekonomiska resultaten var låga under den aktuella tidsperioden.

Under 2022 genomfördes en kartläggning och analys av kommunens avtal för fast egendom och de avtal som bedömts vara finansiella togs upp i balansräkningen. Finansiella avtal avseende lös egendom har varit upptagna i balansräkningen sedan 2021. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som en skuld och påverkar därmed soliditeten negativt. Total leasingkulld var vid årets utgång 477,1 Mkr, där långfristig del utgör 446,9 Mkr. Jämförelsetalen för 2021 har justerats och soliditeten för året räknats om, vilket framgår av nedanstående tabell.

KORTFRISTIGA SKULDER

Kortfristiga skulder uppgår till 991,9 Mkr, vilket är en ökning jämfört med 2022 då de kortfristiga skulderna var 811,3 Mkr. Leverantörsskulder och posten övriga kortfristiga skulder har ökat med drygt 150 Mkr. Den kortfristiga delen av leasingskulden utgör drygt 30 Mkr. Resultatfonden för VA-verksamheten har ökat med 12,7 Mkr och uppgår nu till 16,6 Mkr. Sammantaget har kortfristiga skulder ökat med 180,6 Mkr år 2023.

FÖRPLIKTELSER

Kommunens totala borgensåtagande uppgår vid årsskiftet till 662,7 Mkr, vilket i princip motsvarar åtagandet föregående år. Det största åtagandet är gentemot Stiftelsen Kungälvsbostäder och uppgick till 587 Mkr vid årsskiftet, vilket är oförändrat mot 2022. Borgensåtagandet gentemot Soltak AB är detsamma som föregående år, det vill säga 33 Mkr. Kommunens borgensförbindelser för lån till bostadsrättsföreningen Ulvegärde uppgår till 18,2 Mkr, vilket även detta är detsamma som förra året. Sedan flera år har kommunen ett borgensåtagande gentemot Nordiska Folkhögskolan. Vid årsskiftet uppgick detta till 21,5 Mkr, en minskning med 0,6 Mkr sedan förra året. Sedan ett antal år har kommunen också ett borgensåtagande gentemot Kongahälla Ridsällskap, vilket vid årets slut uppgick till 3 Mkr. Båda dessa borgensåtaganden kan vara förenade med viss risk om föreningarnas ekonomi försämras.

Soliditet, procent	2023	2022	2021	2020	2018
Soliditet, fullfonderingsmodell	26,7	27,5	22,3 (23,5)*	17,4	15,4
Soliditet, blandmodell	34,8	36,1	32,6 (33,5)*	28,4	25,0

*Belopp inom parentes enligt tidigare redovisning.

Balanskravsresultat

Enligt kommunallagen ska kommuner ha balans i sin ekonomi, vilket innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna. Om det skulle uppstå ett underskott måste detta regleras och återställas inom de närmast följande tre åren. När avstämning av balanskravet görs ska vissa poster undantas. Vid avstämning av balanskravet i

Kungälv kommun har resultatet justerats med posterna realisationsvinster samt pensionsförpliktelser som är intjänade före 1998. Efter dessa justeringar uppgår balanskravsresultatet till 113,9 Mkr. Inga negativa balanskravsresultat finns att reglera från tidigare år.

Balanskravsresultat, Mkr	2023	2022
Årets resultat enligt resultaträkningen - fullfonderingsmodellen	108,8	439,1
Pensionsförpliktelser före 1998	8,8	-35,9
Årets resultat enligt resultaträkningen - blandmodellen	117,6	403,2
Reducering av samtliga realisationsvinster	-3,7	-7,7
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	113,9	395,5
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	113,9	395,5

Enligt Kommunallagen 2017:725 11 kap 14§ får kommuner och regioner reservera medel till en resultatutjämningsreserv som får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunfullmäktige beslutade 2020-12-03 att Kungälv kommun ska ha en resultatutjämningsreserv (RUR) och att det maximala beloppet i denna får uppgå till 100,0 Mkr. Reservering till RUR får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för

pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske istället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna. Prognosen för det årliga underliggande skatteunderlaget för riket, jämfört med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren, används som riktvärde för när disponering från RUR får göras. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas. Detta gäller både vid budgetarbetet och bokslutsarbetet.

2020 gjordes en reservering till RUR på 100,0 Mkr, alltså det maximala belopp som är fastställt i riktlinjerna för *God ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv*.

Väsentliga personalförhållanden

HÄLSA OCH ARBETSMILJÖ

Under året har stort fokus varit på det hälsofrämjande och förebyggande arbetet med medarbetare och chefers arbetsmiljö. Förvaltningen har tagit fram en strategi för hur arbetet ska fortskrida. Detta har pågått under 2023 då ledningsgrupper har genomgått workshops för att få kunskapshöjande insatser kring friskfaktorer och vad de kan bidra med för att främja en god arbetsmiljö, öka frisknärvaron och nå verksamheternas mål. Verksamheterna har arbetat med aktiviteter kopplat till arbetsmiljömålen och friskfaktorer. Varje enhet har satt egna mål, åtgärder och aktiviteter i syfte att främja en god arbetsmiljö.

I början av året startades ett nytt arbetssätt upp för att undersöka den organisatoriska och sociala arbetsmiljön genom en digital medarbetarundersökning. Det skapar förutsättningar för att i ett tidigt skede upptäcka både risker och friskfaktorer i arbetsmiljön. Chefen får återkoppling på vad som fungerar bra i arbetsmiljön och hur medarbetare upplever sin arbetssituation i realtid samt ger enheten underlag för dialog, utveckling och lärande.

Både chefer och skyddsombud är viktiga i arbetsmiljöarbetet och behöver rätt stöd för att lyckas. Chefer har under året fått stöd i sitt arbete med riskobservationer, tillbud och arbetsskador i verksamheterna. Arbetsmiljöutbildningen för chefer och skyddsombud hålls fortlöpande.

Under året har verksamheterna arbetat med att utveckla scheman för att möta de nya kraven på dygnsvila som trädde i kraft 1 oktober.

Nya arbetssätt har utformats för att öka samverkan mellan de olika aktörerna som finns runt en medarbetare vid sjukfrånvaro, bland annat har samverkansmöten med Försäkringskassan, arbetsgivaren och vården skett. Kungälv har en överenskommelse om fördjupad samverkan med Försäkringskassan där de bland annat varit mer delaktiga i möten tillsammans med arbetsgivare och medarbetare vid långtidssjukfrånvaro samt att Försäkringskassan besökt ledningsgrupper.

NYA ARBETSSÄTT

Under året har verksamheterna utvecklat och förbättrat arbetsutrustning och hjälpmedel. Nya tekniska hjälpmedel och mobilt arbetssätt har testats inom vård och omsorg och verksamhetsområdet service har använt sig av nya redskap som minskar risken för belastningsskador.

Andra nya arbetssätt som utvecklats under året:

- Ny digital plattform samlar utbildnings- och informationsmaterial för medarbetare på ett enkelt, verksamhetsnära och effektivt sätt.
- Pilottest av ny digital anställningsprocess som underlättar för chefer och medarbetare vid exempelvis beställning av telefon och passerkort, men även behörigheter i system.
- Nytt digitalt arbetssätt säkerställer och underlättar uppföljning av riskbedömningar som görs i verksamheten både löpande och vid förändringar.
- Kontroll av arbetstillstånd dokumenteras digitalt vilket underlättar uppföljning och säkerställer att arbetsgivaren uppfyllt kraven som ställs på att kontrollera om personen har rätt att arbeta i Sverige.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Erfarna medarbetare har värdefull kompetens. I takt med att medellivslängden ökar kan även arbetslivet förlängas. För att främja att seniora medarbetare kvarstår i anställning erbjuder arbetsgivaren en förmån som kallas 80–100 modellen. Denna modell innebär att gå ner i tid till 80 procent men bibehålla tjänstepensionsavsättning till 100 procent. Möjlighet till mentor- och handledarroller, minskad sysselsättningsgrad och arbetsanpassningar utifrån verksamhetens behov är andra exempel på arbetssätt för att kunna förlänga arbetslivet.

En viktig grupp för framtiden är ungdomar och studenter. Kungälv kommun behöver arbeta aktivt för att attrahera ungdomar att söka till utbildningar som kan leda till yrken inom kommunen. Kommunen har varit representerad på flera mässor under året, bland annat Gymnasiemässan tillsammans med GR (Göteborgsregionen). Under året har också ett nytt arbetssätt tagits fram för att ta emot praoelever från grundskolorna. Att ta tillvara på ungas intresse genom att tidigt skapa fler vägar in till våra yrken och vår organisation är en viktig del av kompetensförsörjningsarbetet.

LEDARSKAP OCH MEDARBETARSKAP

Tillämpningsanvisningarna till samverkansavtalet som är ett avtal mellan fackförbund och arbetsgivare reviderades 2022 och under 2023 har samtliga skyddsombud, fackliga ombud samt chefer utbildats i samverkansavtalet och angränsande lagar.

Fyra ledardagar har genomförts för chefer i förvaltningen. Ledardagarna har bland annat handlat om digitalisering och nya arbetssätt, besök av kommunsty-

relsens presidium, besök av Kungälvspostens chefredaktör, lägesrapport om säkerhetsfrågor och information om det ekonomiska läget.

Varje år erbjuds nya chefer att gå Göteborgsregionens utbildning i utvecklande ledarskap. Målet med utbildningen är att utveckla det personliga ledarskapet och därigenom utveckla medarbetarna och nå goda organisatoriska resultat.

Chefer erbjuds också ett kommunöverskridande mentorskapsprogram. I mentorskapsprogrammet samarbetar Kungälv kommun med kommunerna Tjörn, Lilla Edet och Orust. Mentorerna och adepterna från Kungälv matchas ihop med andra adepter och mentorer från övriga tre kommuner. Syftet med ett kommunövergripande mentorprogram är att skapa förutsättningar för ett regelbundet lärande och en individanpassad kompe-

tensutveckling. Det skapar nätverk för chefer och en möjlighet att ta vara på andra kommuners erfarenheter och goda exempel.

Invånarantalet i Kungälv kommun har ökat och därmed efterfrågan på kommunala tjänster. Förvaltningen har utökat antalet medarbetare för att möta efterfrågan, därmed har antalet medarbetare per chef ökat.

LÖNEPOLITIK

Lönepolitiken i Kungälv kommun ska stimulera goda arbetsinsatser, engagemang och arbetstillfredsställelse på ett sätt så att verksamheten förbättras och utvecklas. Kungälv kommun inväntade industrins parters förhandlingar för att följa ”märket” (norm för löneökningar), vilket blev 4,1 procent.

PERSONAL

Antalet anställda har ökat med 91 personer jämfört med 2022. Att antalet anställda har ökat är en följd av den ökade efterfrågan på de kommunala tjänsterna och att antalet invånare ökat. Nya enheter har startats och verksamheter har utökats för att möta upp efterfrågan.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden och andelen heltidsanställda har ökat för både kvinnor och män. Andelen kvinnor med heltidsanställning har ökat med 10,8 procentenheter under de senaste fem åren. Andelen män med heltidsanställning har ökat med 5,1 procentenheter under samma tidsperiod.

Antal medarbetare som gått i pension är färre än tidigare år. Under 2023 ändrades åldern för att ha rätt att kvarstå i anställning från 68 till 69, den lägsta åldern för att kunna ta ut allmän pension höjdes från 62 till 63 år. Åldersgränsen för när garantipension tidigast kan tas ut höjdes från 65 till 66 år. Detta kan ha bidragit till att fler kvarstod i anställning än tidigare år. Demografin kan vara ytterligare en orsak. De som fyllde 65 år, vilket är medelpensionsåldern i Sverige, under 2023 är en mindre grupp än tidigare årskullar enligt pensionsmyndigheten.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Antal anställda	3960	3869	3746	3730	3728	3 797	3892
Personal fördelat på kön i procent							
Kvinnor	80,4	80,4	81,1	81,3	81,3	81,2	81,5
Män	19,6	19,6	18,9	18,7	18,7	18,8	18,5
Personal fördelat på ålder i procent							
<=29år	12,2	12,3	10,9	11,5	9,6	10,6	11,3
30-49år	48,6	48,6	48,3	48,5	47,6	47,3	46,8
>=50år	39,3	39,0	40,8	40,0	42,8	42,1	41,9
Personalens medelålder år	45 år	45 år	45 år	45 år	45 år	45 år	45 år
Genomsnittlig sysselsättningsgrad i procent	96,6	96,1	95,7	95,0	94,6	94,2	93,5
Andel heltidsanställda i procent	87,5	85,5	82,7	79,6	77,7	74,2	72,3
Kvinnor	86,2	83,7	80,7	77,4	75,4	72,1	69,3
Män	92,9	92,6	91,2	88,8	87,8	86,3	85,4
Pensionsavgångar, antal	63	86	77	66	70	84	69

ARBETAD TID

Andel arbetade timmar utförd av månadsavlönad personal samt mer- och övertid har ökat. Andel timmar utförd av timavlönad personal är den lägsta på tio år. Det är ett mål att minska timavlönades arbete och öka den ordinarie bemanningen genom att i högre grad erbjuda månadsanställda heltidsanställning för att skapa stabilitet

och kontinuitet i verksamheten. Timavlönad anställning är en osäker anställningsform men ger samtidigt flexibilitet och ytterligare resurs för verksamheten vid ordinarie personals sjukfrånvaro. Anställningsformen används även som en möjlighet att förlänga arbetslivet för erfarna medarbetare.

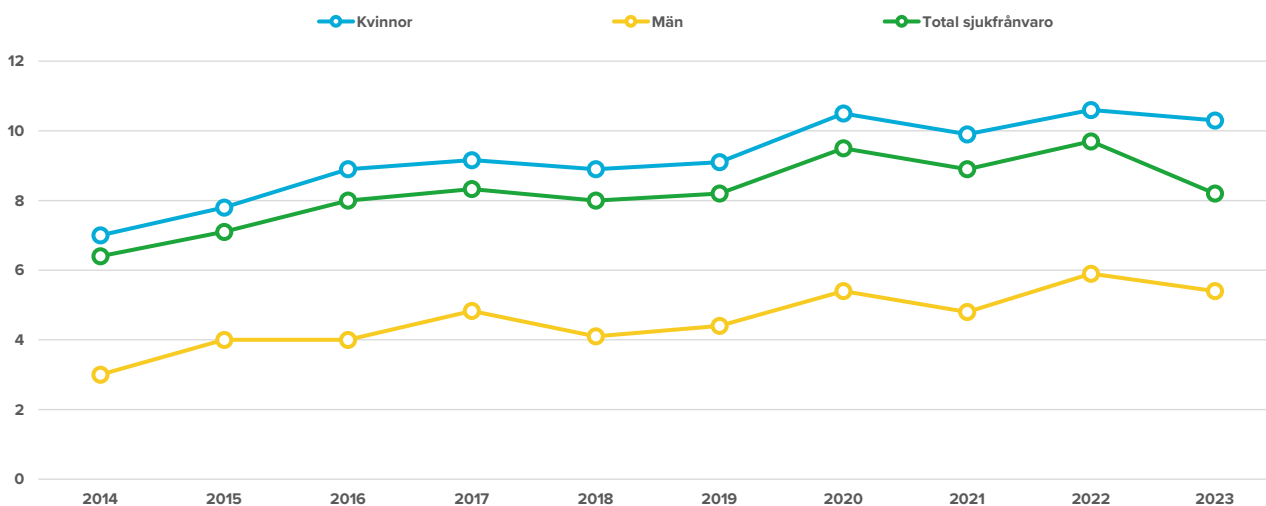
Arbetad tid	Andel 2023 (procent)	Arbetade timmar 2023	Andel 2022 (procent)	Arbetade timmar 2022	Andel 2021 (procent)	Arbetade timmar 2021
Månadsavlönade	90,1	5 455 114	90,2	5 195 742	89,3	5 049 922
Timavlönade	9,1	548 598	8,6	495 952	9,8	553 315
Mer/övertid	0,8	50 810	1,2	68 907	0,9	50 030
Summa	100	6 054 522	100	5 760 601	100	5 653 267

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

Den totala sjukfrånvaron har minskat med 0,5 procentenheter jämfört med 2022. Sjukfrånvaron har minskat för både kvinnor och män. De i ålderskategorin 29 år och under har ökat med 0,3 procentenheter medan sjukfrånvaron för de i ålderskategorin 30–49 och 50 år och över har minskat. Det är sjukfrånvaron under 60 dagar som har minskat. Detta gör att andelen av sjukfrånvaron som

överstiger 60 dagar är högre än tidigare. Ökningen innebär inte att det är fler som är långtidssjukskrivna utan beror på att den kortare sjukfrånvaron har sjunkit. Därmed utgör den långa sjukfrånvaron en större del av den totala sjukfrånvaron, trots att sjukfrånvaron på totalen har sjunkit.

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kvinnor	10,3	10,6	9,9	10,5	9,1	8,9	9,1	8,9	7,8	7,0
Män	5,4	5,9	4,8	5,4	4,3	4,1	4,8	4,0	4,0	3,0
<=29 år	8,3	8,0	7,5	9,1	6,9	7,0	6,6	5,4	4,1	3,4
30-49 år	8,2	8,7	8,0	9,1	7,9	7,7	7,8	7,5	7,1	6,0
>=50 år	10,9	11,2	10,3	10,8	8,7	8,5	9,1	9,4	8,1	7,3
Sjukfrånvaro > 60 dagar i förhållande till total sjukfrånvaro	41,3	38,1	39,3	36,5	43,4	42,9	46,8	46,5	45,9*	51,3
Total sjukfrånvaro	9,2	9,7	8,9	9,5	8,2	8,0	8,3	8,0	7,1	6,4

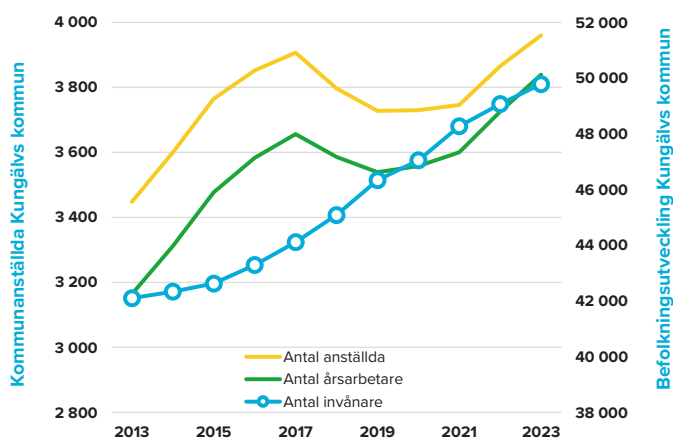
PERSONALKOSTNADER

Personalkostnaderna utgör 61,2 procent av kommunens bruttokostnad. Andelen personalkostnader har 2023 ökat med 1,6 procentenheter jämfört med 2022.

Kostnader Mkr	2023		2022		2021		2020	
	Andel %	Mkr	Andel %	Mkr	Andel %	Mkr	Andel %	Mkr
Personalkostnader	61,2	2 335,5	59,6	2 083,5	58,9	2 020,6	59,1	1 964,3
Övriga kostnader	38,8	1 483,6	40,4	1 413,0	41,1	1 407,2	40,9	1 359,1
Bruttokostnad	100,0	3 819,1	100,0	3 496,5	100,0	3 427,8	100,0	3 323,4

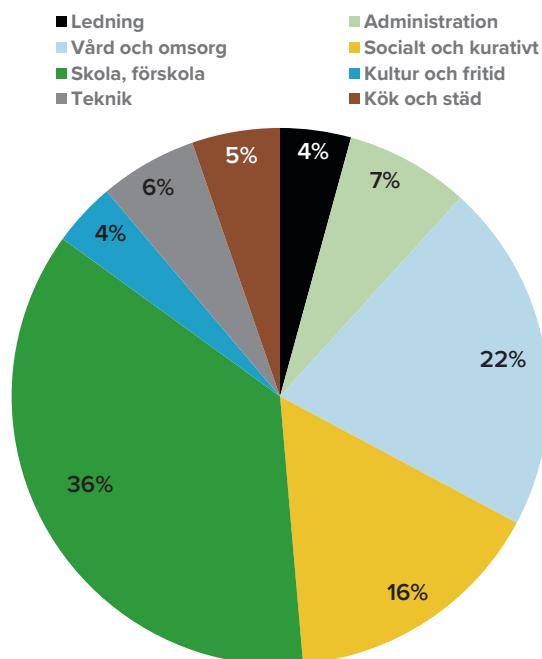
PERSONAL- OCH BEFOLKNINGSUTVECKLING

Diagrammet visar personalutvecklingen (exklusive timavlönade) under perioden 2013–2023 i jämförelse med befolkningsutvecklingen i Kungälv kommun under samma tidsperiod. Antalet årsarbetare är de anställdas sysselsättningsgrad omräknat till heltider. Under en tioårsperiod har antalet invånare ökat med 17,5 procent. Antalet årsarbetare ökade under samma tid med 16 procent och antalet anställda med 10,8 procent.

YRKESINDELNING

Diagrammet för yrkesindelning visar inom vilka yrkesområden personalen är verksam. Uppdelningen av kategorier styrs av ett system som är nationellt. 74 procent arbetar inom yrken med skola, förskola, socialt och kurativt samt vård och omsorg. Fördelningen liknar tidigare år.

Förväntad utveckling

DRIFTRESULTATET

Kommunen har de senaste åren uppnått det finansiella resultatmålet om ett resultat på minst 4 procent av skatter och statsbidrag. 2023 års resultat motsvarar ett resultat på 3,2 procent av skatter och statsbidrag.

De kommande åren finns fortsatt stor osäkerhet kring den ekonomiska utvecklingen. Sverige befinner sig i en lågkonjunktur. Räntorna är högre än på många år men förväntas sjunka under 2024. Hur fort och hur mycket är beroende på om inflationen kommer ner till Riksbankens målsättning om 2 procent.

Kommunens pensionskostnader ökade 2023 med 160 Mkr jämfört med 2022, dels med anledning av nytt pensionsavtal, dels beroende på inflationssäkring av pensionsunderlaget. Inflationen kommer att påverka pensionerna även under 2024 medan det prognosticeras en minskning från 2025. Hur mycket är beroende av inflationstakten en specifik månad 2024 och osäkerheten kring prognoserna är stora. Minskade pensionskostnader har en direkt påverkan på kommunens resultat.

Skatteintäktsökningen som prognosticeras de kommande åren kommer inte att räcka för att kompensera verksamheten för behov och kostnadsökningar och samtidigt nå ett resultatmål om 4 procent av skatter och statsbidrag. I 2023 och 2024 års budget valde därför kommunfullmäktige att sänka resultatmålet till i princip 0. 2025 ser i dagsläget ut att vara lika svårbedömt. Inflationen är på väg nedåt men frågan är i vilken takt, och om

den kommer ner till Riksbankens målsättning. Det finns heller inget löneavtal för 2024 vilket är en osäkerhetsfaktor för personalkostnaderna, kommunens enskilt största kostnadspost. Kommunen har dock en stabil ekonomisk grund att stå på och kan hantera en tillfällig ekonomisk instabilitet. På längre sikt är det viktigt att ha en resultatnivå som möjliggör finansiering av investeringar utan alltför stor upplåning.

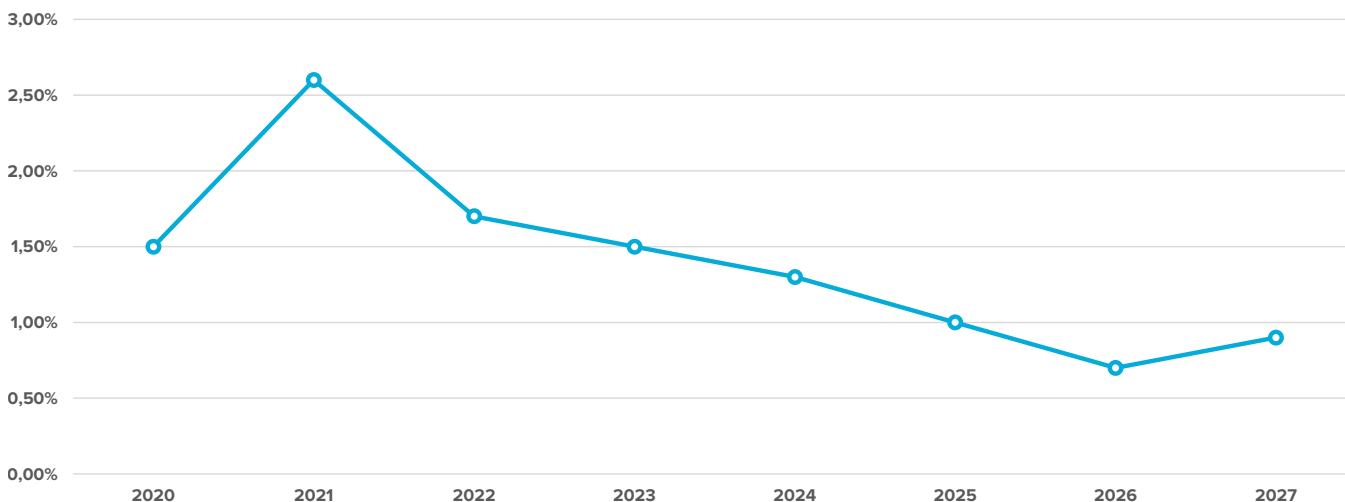
KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Den kommunala sektorn står inför stora utmaningar till följd av den demografiska utvecklingen där antalet barn och äldre ökar i större utsträckning än de i arbetsför ålder. Kungälv kommun växer vilket leder till ökad efterfrågan på kommunal service och därmed ökade personal- och kompetensbehov.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Kungälv är fortsatt en tillväxtkommun. Vid årsskiftet 2023 hade kommunen 49 785 invånare. Byggnation av nya bostäder är viktig för att attrahera nya medborgare. Enligt den senaste befolkningsprognosen växer de flesta ålderskategorier de närmsta åren förutom 13–15 åringar och de allra yngsta åldersgrupperna. Jämfört med tidigare prognoser har tillväxttakten minskat. Det beror framför allt på att utbyggnadstakten för nya bostäder har flyttats fram med anledning av lågkonjunkturen. År 2030 förväntas kommunen ha drygt 53 000 invånare.

BEFOLKNINGSUTVECKLING I PROCENT

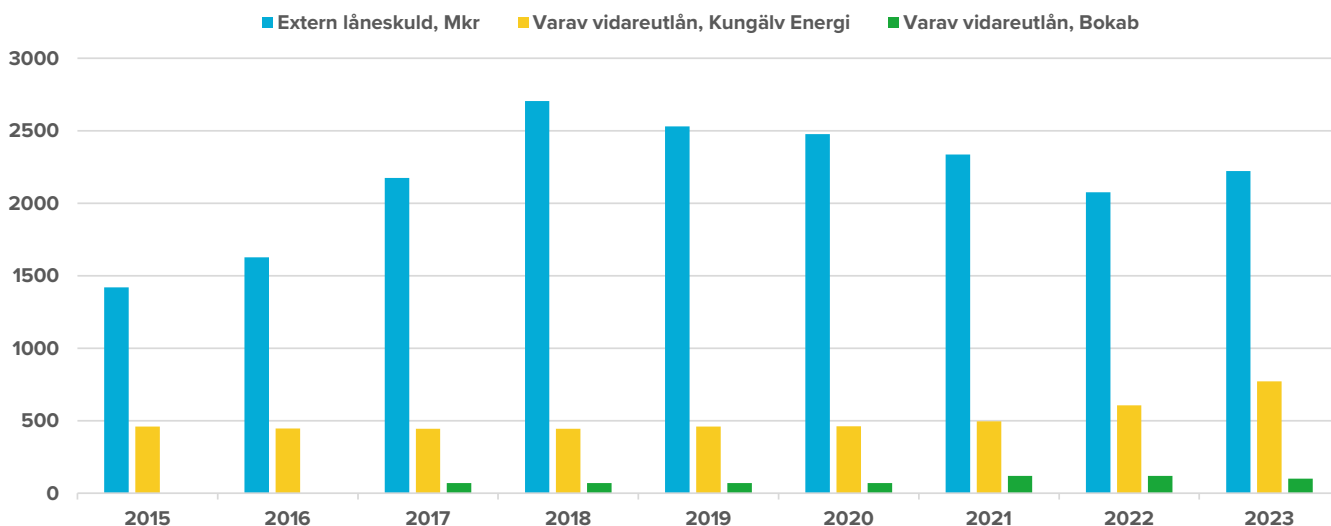

INVESTERINGAR

Den demografiska utvecklingen påverkar den kommunala infrastrukturen. De kommande åren ökar investerings- takten både inom skattefinansierad och avgiftsfinansie- rad verksamhet. Inom VA-verksamheten byggs överföringsledningar både till kommungränsen till Stenungsund och ut till Marstrand via Ytterby. Inom skattefinansierad verksamhet byggs flera skolor om och renoveras, bland annat skolorna i Diseröd, Kareby och Ytterby. Flera nya förskolor har startat 2023 och Solhaga äldreboende byggs ut med 24 platser. I Ängegärde byggs ett helt nytt äldreboende som väntas stå klart vid årsskiftet 2025. Enligt plan kommer byggandet av nya arenor i Ytterby påbörjas 2024 med infrastruktur.

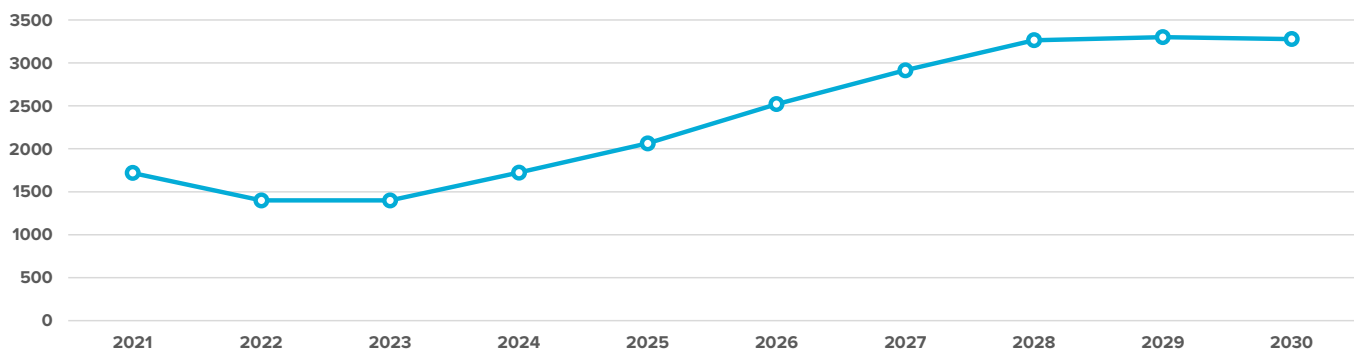
LÅNESKULD

Koncernens låneskuld växte under åren 2014 och 2018. Mellan åren 2019 och 2022 har kommunen amorterat av sin låneskuld med 790 Mkr med hjälp av goda resultat och en lägre investeringsnivå. Kommunens låneskuld har inte ökat under 2023 trots en investeringsnivå som är den högsta sedan 2018. Detta har varit möjligt mot bakgrund av tidigare års goda resultat. Mellan åren 2021 och 2023 har bolagen ökat sina låneskulder. Kungälv Energi bygger ett nytt närvärmeverk i Munkegärde och Bokab fortsätter att utveckla verksamhetsområden i framför allt Rollsboområdet. 2023 amorterade Bokab 20 Mkr.

Från 2024 beräknas låneskulden öka igen som en konsekvens av planerade investeringar. Befolkningen växer fortsatt även om takten minskar och det behöver investeras i den kommunala infrastrukturen som till exempel förskolor, skolor och äldreomsorg. Det nya

arenaområdet vid Yttern har nu fått en godkänd detaljplan och utbyggnaden kan starta upp. Befolkningstill- växten innebär också behov av fortsatt utbyggnad inom VA-verksamheten.

De kommande årens budgeterade resultat räcker inte för att finansiera den planerade investeringsnivån vilket

innebär att investeringarna till viss del måste låne- finansieras.

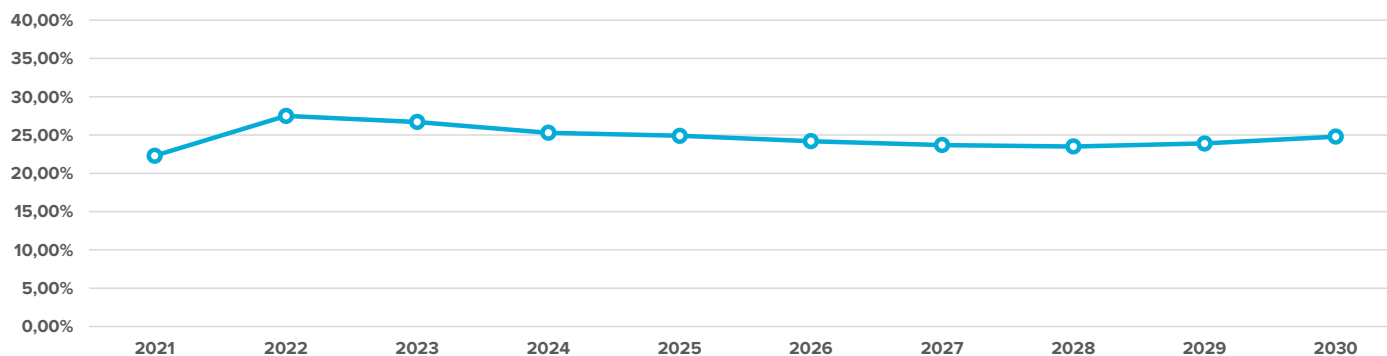
SOLIDITET

Kommunens soliditet har minskat något från 27,5 procent till 26,7 procent till följd av en hög investeringsnivå och ett lägre resultat jämfört med tidigare år.

Lågkonjunkturen och stora behov inom både drift och investering gör att resultaten kommer att ligga på en lägre nivå kommande år, vilket påverkar soliditeten

negativt. Med de investeringsprognoser som finns idag tillsammans med planerade resultat förväntas en sjunkande soliditet under planperioden till 23,5 procent. Från 2029 förväntas soliditeten öka igen.

Det beror på en förbättrad resultatnivå tillsammans med en lägre investeringstakt och därmed minskat lånebehov.

ORGANISATIONSFÖRÄNDRINGAR

Sektor Trygghet och stöd gjorde 2023 en omorganisation som innebär att sex verksamhetsområden blev fyra. Funktionshinder, Äldreomsorg, Hälso- och sjukvård och hälsofrämjande samt Individ- och familjeomsorg.

Ny lagstiftning för renodling av elnätsverksamhet innebär att elnätsbolag inte får bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet från 1 januari 2024. Efter beslut i Kommunfullmäktige fick styrelsen för Kungälv Energi mandat att besluta om att bilda två nya dotterbolag, Kungälv Energi Produktion AB samt Kungälv Energi

Entreprenad och Service AB. Arbetet pågår med att starta upp bolagen och se över organisationen.

Räddningstjänsten har organiserats i Bohus Räddningstjänstförbund (BORF) och består av två medlemskommuner, Ale och Kungälv kommun. Kommunerna har beslutat att inlämna en intresseanmälan om medlemskap i Räddningstjänsten storgöteborg och en utredning pågår. Beslut om medlemskap förväntas under hösten 2024 och en verksamhetsövergång kan i så fall bli aktuell från och med 2025.

A young boy with light hair is hugging a young girl with long brown hair from behind. They are standing in a field of tall grass at sunset. The boy is wearing a dark t-shirt and the girl is wearing a pink floral cardigan and dark jeans. The text "Finansiella rapporter" is overlaid in white on the image.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Mkr	Not	2023			2022	
		Budget kommun	Kommun	Kommun-koncern	Kommun	Kommun-koncern
Verksamhetens intäkter	3	785,9	871,2	1 486,0	956,6	1 640,0
Verksamhetens kostnader	4	-3 760,3	-3 819,1	-4 225,1	-3 496,5	-3 983,4
Av- och nedskrivningar	5	-222,0	-229,0	-344,9	-211,9	-328,4
Verksamhetens nettokostnader		-3 196,4	-3 176,9	-3 084,0	-2 751,9	-2 671,8
Skatteintäkter	6	2 860,6	2 905,3	2 905,3	2 726,0	2 726,0
Generella statsbidrag och utjämning	7	459,1	487,4	487,4	487,1	487,1
Verksamhetens resultat		123,2	215,8	308,7	461,2	541,3
Finansiella intäkter	8	38,7	44,6	54,9	40,1	18,0
Finansiella kostnader	9	-155,0	-151,6	-182,1	-62,2	-72,7
Resultat efter finansiella poster		7,0	108,8	181,5	439,1	486,6
Extraordinära poster			0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		7,0	108,8	181,5	439,1	486,6

Kassaflödesanalys

Mkr	Not	2023		2022	
		Kommun	Kommun- koncern	Kommun	Kommun- koncern
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	17	108,8	181,5	439,1	486,6
Justering för avskrivningar	5	229,0	344,9	211,9	328,4
Justering för avsättning pensioner och övriga avsättningar	18,19	126,4	130,7	-17,7	-2,6
Justering för upplösning av bidrag till infrastruktur	14	-6,4	-6,4	12,6	12,6
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	17	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapitalet		457,8	650,7	645,9	825,0
Ökning/minskning förråd och exploateringsområden	15	-5,5	-27,6	-18,7	-8,2
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	16	28,5	35,7	-106,1	-40,6
Förändring kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	21	180,6	289,4	53,8	41,4
Kassaflöde från den löpande verksamheten		661,4	948,2	574,9	817,6
Investeringsverksamheten					
Ökning/minskning långsiktiga fordringar	13	-144,1	0,1	-109,0	-0,7
Investeringar i immateriella och materiella anläggningstillgångar	10,11,12	-637,1	-1 036,4	-662,7	-993,2
Försäljning av immateriella och materiella anläggningstillgångar	10,11,12	5,9	34,6	1,9	2,0
Investering i kommunkoncernföretag		-60,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av kommunkoncernföretag		0,0	0,0	0,0	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	13	-4,2	-4,2	-1,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	13	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-839,6	-1 005,9	-770,7	-991,9
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	20	165,0	165,0	200,0	200,0
Amortering av långfristiga skulder	20	-20,0	-20,0	-460,0	-460,0
Nyupptagna lån finansiell leasing	20	52,2	52,2	159,9	159,9
Amortering av skulder för finansiell leasing	20	-27,4	-28,8	-21,7	-23,4
Förändring kortfristig del	20	-4,1	-4,1	-26,1	-56,0
Förändring övriga långfristiga skulder	20	41,2	-71,4	44,2	22,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		206,9	92,9	-103,7	-156,6
Bidrag till infrastruktur					
Utbetalning av bidrag till infrastruktur	19	-5,9	-5,9	-2,3	-2,3
Årets kassaflöde		22,8	29,3	-301,8	-333,2
Likvida medel vid årets början		61,4	108,0	363,2	441,3
Likvida medel vid årets slut		84,1	137,3	61,4	108,0

Balansräkning

Mkr	Not	2023		2022	
		Kommun	Kommun-koncern	Kommun	Kommun-koncern
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	10	15,2	15,2	14,5	14,5
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	5 356,1	8 019,7	4 975,5	7 395,3
Maskiner och inventarier	12	151,4	221,8	130,4	188,8
Summa materiella anläggningstillgångar		5 507,4	8 241,4	5 105,9	7 584,2
Finansiella anläggningstillgångar	13	1 029,6	67,5	821,2	63,4
Summa anläggningstillgångar		6 552,2	8 324,2	5 941,7	7 662,1
Bidrag till infrastruktur	14	283,1	283,1	276,6	276,6
Omsättningstillgångar					
Förråd och exploateringsområden	15	41,8	147,5	36,3	119,8
Kortfristiga fordringar	16	574,7	643,2	603,2	678,9
Kassa och bank		84,1	137,3	61,4	108,0
Summa omsättningstillgångar		700,6	928,0	700,9	906,7
SUMMA TILLGÅNGAR		7 535,9	9 535,3	6 919,2	8 845,4
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat	17	108,8	181,5	439,1	486,6
Resultatutjämningsreserv		100,0	100,0	100,0	100,0
Övrigt eget kapital		1 801,0	2 606,9	1 361,9	2 119,0
Avsättningar					
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	18	1 061,4	1 121,4	954,5	1 014,5
Avsättning bidrag till infrastruktur	19	194,9	194,9	181,2	181,2
Avsättning uppskjuten skatt		-	134,8	-	130,4
Summa avsättningar		1 256,3	1 451,1	1 135,7	1 326,2
Skulder					
Långfristiga skulder	20	3 278,0	3 595,4	3 071,1	3 502,5
Kortfristiga skulder	21	991,9	1 600,5	811,3	1 311,1
Summa skulder		4 269,9	5 195,8	3 882,5	4 813,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 535,9	9 535,3	6 919,2	8 845,4
Borgensförbindelser	22	662,7	75,7	666,3	76,3
Ansvarsförbindelser	23	66,6	14,4	69,4	16,9
Ställda säkerheter	24	0,0	166,8	0,0	150,8

Noter

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Kungälv kommun följer Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, övrig redovisningspraxis och de rekommendationer som lämnats av Rådet för kommunal redovisning (RKR), med några få undantag. Dessa framgår under respektive rubrik nedan. Bolagens årsredovisningar har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFN 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

SKATTEINTÄKTER

Kommunen följer RKR:s rekommendation R2, vilket innebär att den prognos för skatteavräkningen som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) publicerat i december under räkenskapsåret har använts vid beräkning och periodisering av årets skatteintäkt. Vid delårsbokslut används alltid senaste prognosen från SKR.

Årets redovisade skatteintäkter består av tre olika delar:

- de preliminära månatliga skattebetalningarna.
- en preliminär slutavräkning som bygger på SKR:s prognos för bokslutsåret.
- differensen mellan den slutliga taxeringen och den redovisade skatteintäkten föregående bokslutsår.

INTÄKTER FRÅN AVGIFTER, BIDRAG OCH FÖRSÄLJNINGAR

Skatteintäkter periodiseras i tolfte delar. Avgifter för äldreomsorg och barnomsorg faktureras månatligen, VA-konsumtionsavgifter samt avgifter för renhållning faktureras varannan månad. Tio procent av anslutningsavgifterna intäktsförs direkt för att bland annat täcka kostnader för administration. Intäkter från olika projekt redovisas i takt med att kostnader uppstår i projekten.

Enligt RKR:s rekommendation R2 ska offentliga bidrag samt avgifter som är hänförliga till en investering intäktsföras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Inkomster från gatukostnadsersättningar och andra bidrag till finansiering av investeringar från privata aktörer ska däremot intäktsföras i takt med att investeringen färdigställs och intäktskriterierna är uppfyllda. Det innebär att när investeringen är färdig att tas i drift har kommunen fullgjort sin förpliktelse och inkomsten ska då vara helt intäktsförd. Undantaget är så kallade parkeringsfriköp där det enligt kommunens bedömning fortfarande finns ett åtagande även efter investeringens färdigställande. Det innebär att intäkten för parkeringsfriköp periodiseras på ett sätt som återspeglar åtagandets längd enligt avtal.

PERSONALKOSTNADER

Upplupna löner avseende timanställda, ersättning för övertid och obekvämt arbetstid samt eventuella retroaktiva löner har periodiserats. Semesterlöneskuld, övertidsskuld, intjänad ferielön och uppehållslön för lärare har periodiserats och redovisas, inklusive upplupen arbetsgivaravgift, som en kortfristig skuld.

AVSKRIVNINGAR

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Bestämmande av den ekonomiska livslängden görs utifrån beräknad ekonomisk nyttjandeperiod. Aktivering av anläggningstillgångar sker normalt den månad som investeringen tas i bruk. Nominell metod används för beräkning av avskrivningar, det vill säga linjär avskrivning på ursprungligt anskaffningsvärde.

Avskrivningstider	År
VA-anläggningar	33-80
Byggnader	20-80
Gator, broar och hamnanläggningar	20-75
Maskiner, inventarier och bilar	5-20
Datorer och kringutrustning, programlicenser	3-5
Mark och konst	Ingen avskrivning

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärde efter avdrag för av- och nedskrivningar. Anläggningarnas värde och livslängd prövas löpande under året för att se om nedskrivningsbehov finns.

GRÄNSDRAGNING MELLAN KOSTNAD OCH INVESTERING

I Kungälv kommun gäller att den ekonomiska livslängden ska överstiga tre år och att anskaffningsvärdet ska överstiga ett värde om minst 0,5 prisbasbelopp för att en anskaffning ska redovisas som anläggningstillgång.

LÅNEKOSTNADER

Kommunen räknar in lånekostnader i anskaffningsvärdet för materiella anläggningstillgångar enligt RKR:s rekommendation R4. Lånekostnaden beräknas utifrån den genomsnittliga räntan på kommunens långfristiga låneskuld under perioden, så kallat generellt lånearrangemang. Det innebär att lånekostnader inräknas i tillgång-

ens anskaffningsvärde för investeringsprojekt som tar betydande tid att färdigställa. Detta under förutsättning att kommunen har lånekostnader vid denna tidpunkt. Ränta under byggtid tillämpas enbart på projekt avseende verksamhetsfastigheter som pågår under en period av minst sex månader och där den upparbetade investeringsutgiften uppgår till minst 5 Mkr.

BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att lämna bidrag till infrastruktur avseende byggandet av gång- och cykelbanor, utbyggnad av väg 168 Ekelöv-Kareby, förbifart Tjuvkil, vänstersvängsfält Sparråsvägen samt ombyggnad av trafiklösning vid E6 Kungälvsmotets östra ramper, totalt 376,2 Mkr. Bidragen ska upplösas under 25 år. Någon nuvärdesberäkning av avsättningen har inte gjorts. I resultaträkningen har redovisats upplösning av de beslutade bidragen för gång- och cykelbanor, förbifart Tjuvkil, Sparråsvägen samt E6 Kungälvsmotet med ett belopp motsvarande en tjugofemtedel. Bidraget avseende utbyggnad av väg 168 har ännu inte börjat lösas upp eftersom beslutet fattades under 2009 och därmed omfattas av undantag för upplösning.

EXPLOATERINGSVERKSAMHET

Nedlagda kostnader och erhållna intäkter för pågående exploateringsverksamhet redovisas som omsättningstillgångar respektive kortfristiga skulder. Under pågående exploatering kan vid årsskiften kostnader belasta innevarande år och intäkter nästkommande.

Exploateringsprojekten ses över löpande och avräkning sker allt eftersom delområden inom projekten avyttras och kostnaderna hänförliga till aktuella områden kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella anläggningstillgångar, offentliga investeringsbidrag och anslutningsavgifter aktiveras i samband med att berörda investeringar färdigställs.

PENSIONER

Lagen om kommunal bokföring och redovisning anger att pensionsåtagandet ska redovisas enligt blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före år 1998 lyfts ur balansräkningen och redovisas som en ansvarsförbindelse. Pensioner intjänade från och med 1998 ska redovisas som en skuld i balansräkningen.

Enligt beslut i Kommunfullmäktige den 2006-06-19 §139 har Kungälv kommun bytt redovisningsprincip beträffande redovisningen av kommunens totala pensionsåtagande. Pensioner intjänade före år 1998 har lyfts in som en avsättning i balansräkningen, inklusive särskild löneskatt. Kommunen har därmed, i likhet med flera andra kommuner, gått ifrån den så kallade blandmodellen och tillämpar i stället fullfonderingsmodellen. Motiven

för fullfondering är att ge en mer rättvisande bild av kommunens finansiella ställning och utveckling samt att minska den framtida belastningen på kommunen då utbetalningarna av pensioner ökar.

Den avgiftsbestämda ålderspensionen med tillhörande löneskatt som betalas under 2024, har bokats upp som kortfristig skuld i 2023 års bokslut. Beräkningen av pensionsförmånerna är gjord enligt SKR:s ”Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld”, RIPS19, och utförda av KPA. Pensionsförpliktelser för förtroendevalda redovisas enligt rekommendation R10, Pensioner.

SÄKRING AV RÄNTEBINDNING

Kungälv kommun utnyttjar derivatinstrument för att säkra exponeringen för ränterisker. Säkringsstrategin regleras i Finanspolicy. Kommunen strävar med denna säkringsstrategi efter att åstadkomma en stabil framtida upplåningskostnad. Målsättningen är att reducera osäkerheten hänförlig till lån med rörlig ränta.

LEASING

Kommunen tillämpar RKR R5 Leasing med vissa undantag, vilka redovisas nedan. Det innebär att avtal som klassificerats som finansiella avtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala leasingavgiften redovisas som skuld i balansräkningen. Effekten på resultaträkningen sker i form av avskrivning och ränta.

Lös egendom

De avtal avseende leasing och hyra av lös egendom som tecknats från och med januari 2021 redovisas som finansiell leasing i de fall de uppfyller kraven för detta. Någon retroaktiv tillämpning har ej skett, vilket innebär att avtal avseende lös egendom som tecknats före 2021 redovisas som operationell leasing. Skälet till detta är att det beloppsmässigt rör sig om mindre värden. De kortare avtalsperioderna gör därtill att äldre avtal kontinuerligt fasas ut.

Fastigheter

Kartläggning och analys av samtliga gällande avtal avseende fast egendom genomfördes under 2022 och resultatet av klassificeringen enligt RKR R5 redovisades i årsbokslutet 2022. Ingående balans 2022 justerades även utifrån detta.

De avtal rörande fastigheter som bedömts vara finansiella har i balansräkningen 2023 tagits upp till ett värde av 432,5 Mkr.

JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

De poster som kommunen i tilläggsupplysningarna redovisar som jämförelsestörande har bedömts att på ett tydligt sätt påverka jämförelsen med motsvarande poster andra år. Någon beloppsgräns har inte fastställts eftersom exempelvis skillnaden mellan vad som är jämförelsestörande i finansiella kostnader skiljer sig från vad som är jämförelsestörande i verksamhetens kostnader.

SAMMANSTÄLLDA RÄKENSKAPER

Enligt den kommunala redovisningslagen ska årsredovisningen även innehålla så kallade sammanställda räkenskaper, en koncernredovisning. De sammanställda räkenskaperna omfattar kommunen, Stiftelsen Kungälvsbostäder samt det helägda kommunala bolaget koncernen AB Kongahälla med dotterbolagen Kungälv Energi AB, Bohusläns Kommunala Exploaterings AB och Kungälv Arena AB, samt Bohus Räddningstjänstförbund. Räddningstjänsten i Kungälv kommun bedrivs sedan januari 2013 i ett gemensamt kommunalförbund med Ale kommun. Kommunens andel av förbundet uppgick under 2023 till 60,0 procent. I kommunal redovisningspraxis anses kommunen utöva ett väsentligt inflytande vid en röstandel av minst 20 procent. Undantagsregeln för företag vars verksamhet är av obetydlig omfattning har tillämpats för Soltak AB.

Utgångspunkten för koncernredovisningen är de fastställda balans- och resultaträkningarna för kommun och dotterbolag. Alla interna mellanhavanden av väsentlig betydelse har eliminerats. Att efter eliminering dra samman kommunens och bolagens räkenskaper till en redovisningsenhet kallas konsolidering.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden avses att det av kommunen förvärvade egna kapitalet i dotterföretagen har eliminerats. Därefter har intjänat kapital räknats in i koncernens egna kapital. Med proportionell konsolidering avses att om dotterföretagen inte är helägda tas endast ägda andelar av räkenskaperna in i koncernredovisningen.

NOT 2 UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Uppskattningar och bedömningar baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer som under rådande förhållanden anses vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och bedömningar används sedan för att fastställa redovisade värden på tillgångar och skulder som inte framgår tydligt från andra källor. Uppskattningar och bedömningar ses över årligen.

Det slutliga utfallet av uppskattningar och bedömningar kan komma att avvika från nuvarande bedömningar. Effekterna av ändringar i dessa redovisas i resultaträkningen under det räkenskapsår som ändringen görs samt under framtida räkenskapsår om ändringen påverkar både aktuellt och kommande räkenskapsår. Vid betydande ändringar redovisas rättelsen gentemot eget kapital.

Genomgående för kommunkoncernen är att uppskattningar och bedömningar utgår från försiktighetsprincipen. För mer detaljerad information avseende koncernbolagen hänvisas till respektive bolags årsredovisning.

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 3 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	21,2	21,2	22,3	22,3
Taxor och avgifter	343,7	703,9	339,3	722,8
Hyror och arrenden*	76,5	304,2	76,8	290,2
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	178,4	178,4	197,8	197,8
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0,0	0,0	53,0	53,0
EU-bidrag	0,6	0,6	1,1	1,1
Övriga bidrag	45,9	45,9	42,4	42,4
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	128,5	128,5	130,3	130,3
Intäkter från exploateringsverksamhet	60,2	61,3	81,7	110,3
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	5,2	5,2	8,1	8,1
Övriga verksamhetsintäkter	11,0	36,7	3,9	61,8
Summa verksamhetens intäkter	871,2	1 486,0	956,6	1 640,0
*Tomträttsavgälder	Antal (m²) 2023	Taxeringsvärde, tkr 2023	Intäkter, tkr 2023	
Småhus	1 (979)	5 400,0	17,8	
Flerfamiljshus	2 (3 786)	37 396,0	225,5	
Industri	1 (600)	792,0	13,5	
Övrigt	17 (189 834)	12 902,0	832,4	
Summa	21 (195 199)	56 490,0	1 089,2	
Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 4 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	2 145,5	2 284,6	1 985,8	2 113,0
Pensionskostnader	189,9	200,9	97,6	106,4
Lämnade bidrag	71,0	18,9	69,7	19,0
Köp av huvudverksamhet	728,8	728,8	673,3	673,3
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	152,8	224,5	144,6	209,5
Inköp av material och varor	162,8	262,7	167,3	332,6
Inköp av tjänster	343,5	343,5	334,2	334,2
Realisationsförluster och utrangeringar	5,6	5,6	1,9	1,9
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	18,7	18,7	21,8	37,3
Övriga verksamhetskostnader	0,3	121,8	0,3	138,7
Bolagsskatt	0,0	15,0	0,0	17,5
Summa verksamhetens kostnader	3 819,1	4 225,1	3 496,5	3 983,4

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	2,6	2,6	1,7	1,7
Avskrivning byggnader och anläggningar	168,9	272,3	162,5	266,0
Avskrivning finansiell leasing byggnader och anläggningar	24,9	24,9	19,2	19,2
Avskrivning maskiner och inventarier	30,3	42,8	26,4	37,9
Avskrivning finansiell leasing maskiner och inventarier	2,4	2,4	2,1	2,1
Nedskrivning/återföring byggnader och anläggningar	0,0	0,0	0,0	1,5
Summa av- och nedskrivningar	229,0	344,9	211,9	328,4
Not 6 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	2 854,3	2 854,3	2 654,7	2 654,7
Preliminär slutavräkning innevarande år	38,5	38,5	56,4	56,4
Slutavräkningsdifferens föregående år	12,5	12,5	15,0	15,0
Summa skatteintäkter	2 905,3	2 905,3	2 726,0	2 726,0
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	265,8	265,8	241,7	241,7
Kostnadsutjämning	-7,8	-7,8	4,8	4,8
Regleringsbidrag/-avgift	114,3	114,3	132,9	132,9
Kommunal fastighetsavgift	108,4	108,4	103,2	103,2
Bidrag/avgift för LSS-utjämning	-1,0	-1,0	-8,3	-8,3
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Generella statsbidrag	7,7	7,7	12,8	12,8
- varav Medel gällande tillfällig förstärkning av statligt stöd till skolväsendet "Skolmiljarden"	0,0	0,0	6,8	6,8
- varav Tillfälligt stöd till kommuner med anledning av kriget i Ukraina	1,6	1,6	0,9	0,9
- varav Statsbidrag för prestationsbaserade medel i syfte att utöka bemanningen av sjuksköterskor på särskilda boenden	6,1	6,1	2,8	2,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	487,4	487,4	487,1	487,1
Not 8 Finansiella intäkter				
Utdelningar från koncernföretag	2,5	27,8	13,8	1,8
Utdelning på aktier och andelar	0,0	0,0	2,6	2,6
Ränteintäkter från koncernföretag	28,9	0,0	11,2	0,1
Borgensavgifter	1,9	0,1	1,7	0,1
Överskott pensionsförsäkring	6,5	6,5	8,1	8,1
Övriga finansiella intäkter	4,8	20,5	2,7	5,4
Summa finansiella intäkter	44,6	54,9	40,1	18,0

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på lån	52,4	81,5	25,7	36,8
- varav derivat	-24,6	-24,6	5,0	5,0
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättningar	87,2	87,6	26,0	26,1
Räntekostnader finansiell leasing, lös egendom	0,1	0,1	0,1	0,1
Räntekostnader finansiell leasing, fastigheter	11,3	12,1	9,9	10,7
Övriga finansiella kostnader	0,6	1,0	0,5	-1,0
Summa finansiella kostnader	151,6	182,1	62,2	72,7
Not 10 Immateriella tillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	64,0	64,0	61,2	61,2
Årets aktiveringar	11,8	11,8	2,7	2,7
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	75,8	75,8	64,0	64,0
Ingående ackumulerade avskrivningar	-58,4	-58,4	-56,7	-56,7
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-2,6	-2,6	-1,7	-1,7
Utgående ackumulerade avskrivningar	-60,9	-60,9	-58,4	-58,4
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående redovisat värde	14,9	14,9	5,6	5,6
<i>därav finansiell leasing</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Pågående projekt	0,4	0,4	8,9	8,9
Utgående redovisat värde inklusive pågående projekt	15,2	15,2	14,5	14,5
Genomsnittlig nyttjandeperiod, år	5,6		5,3	

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 11 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	6 503,0	10 528,8	5 894,8	9 597,1
Årets aktiveringar	264,2	636,2	612,5	936,4
Försäljningar	0,0	-36,6	0,0	-0,4
Utrangeringar	-12,3	-12,3	-4,3	-4,3
Överföringar	0,0	2,6	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	6 754,9	11 118,6	6 503,0	10 528,8
Ingående ackumulerade avskrivningar	-2 045,2	-3 678,0	-1 865,9	-3 392,8
Försäljningar	0,0	7,6	0,0	0,0
Utrangeringar	6,7	6,7	2,4	0,0
Överföringar	0,0	-0,9	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-193,7	-297,1	-181,7	-285,2
Utgående ackumulerade avskrivningar och uppskrivningar	-2 232,3	-3 961,8	-2 045,2	-3 678,0
Ingående ackumulerade nedskrivningar och uppskrivningar	0,0	-5,3	0,0	-3,8
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,4	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	-1,1	0,0	-1,5
Utgående ackumulerade nedskrivningar och uppskrivningar	0,0	-5,9	0,0	-5,3
Utgående redovisat värde	4 522,6	7 150,9	4 457,8	6 845,5
<i>därav finansiell leasing</i>	<i>432,5</i>	<i>460,5</i>	<i>408,8</i>	<i>438,2</i>
Pågående projekt	833,5	868,9	517,8	549,8
Utgående redovisat värde inklusive pågående projekt	5 356,1	8 019,7	4 975,5	7 395,3
Genomsnittlig nyttjandeperiod, år	30,3		30,8	
Lånekostnader ingår i årets investeringar med 0,8 Mkr. 2023 har räntesatsen varit 1,25%.				

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 12 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	342,5	532,9	317,5	496,2
Årets aktiveringar	42,2	66,6	25,0	38,8
Försäljningar	-1,5	-1,5	0,0	0,0
Utrangeringar	-0,2	-1,2	0,0	-2,1
Överföringar	0,0	-2,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	383,0	594,9	342,5	532,9
Ingående ackumulerade avskrivningar	-249,4	-381,4	-221,0	-341,4
Försäljningar	1,2	1,2	0,0	0,0
Utrangeringar	0,2	1,5	0,0	0,0
Överföringar	0,0	1,8	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-32,7	-45,2	-28,4	-40,0
Utgående ackumulerade avskrivningar	-280,6	-422,1	-249,4	-381,4
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående redovisat värde	102,4	172,8	93,1	151,5
<i>därav finansiell leasing</i>	<i>8,0</i>	<i>8,0</i>	<i>6,9</i>	<i>6,9</i>
Pågående projekt	49,0	49,0	37,3	37,3
Utgående redovisat värde inklusive pågående projekt	151,4	221,8	130,4	188,8
Genomsnittlig nyttjandeperiod, år	8,8		8,7	

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 13 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar kommunkoncernföretag m fl				
AB Kongahälla	0,2	0,0	0,2	0,0
Aktieägartillskott AB Kongahälla	91,0	0,0	31,0	0,0
Soltak AB	2,7	2,7	2,7	2,7
Renova AB	0,5	0,5	0,5	0,5
Gryaab AB	0,5	0,5	0,5	0,5
Förbo AB	1,7	1,7	1,7	1,7
Hermansby Bygdegårdsförening	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommuninvest ekonomisk förening	39,1	39,1	34,9	34,9
Andelar i intresseföretag	0,0	0,3	0,0	0,2
Summa aktier och andelar	135,8	44,9	71,7	40,6
Långfristig utlåning				
Kungälv Energi AB	771,0	0,0	606,0	0,0
Bokab	100,0	0,0	120,0	0,0
Bohusläns Räddningstjänstförbund	0,5	0,0	1,1	0,0
Fordringar hos koncernföretag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga långfristiga fordringar	1,4	1,8	1,7	1,9
Summa långfristig utlåning	872,9	1,8	728,8	1,9
Bostadsrätter	20,8	20,8	20,8	20,8
Summa finansiella anläggningstillgångar	1 029,6	67,5	821,2	63,4

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 14 Bidrag till infrastruktur				
E6 Kungälvsmotets östra ramper	19,2	19,2	20,5	20,5
Kungälv kommun beslutade 2014 att medfinansiera E6 Kungälvsmotets östra ramper med 32,0 Mkr. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 25 år.				
Gång- och cykelvägar och vänstersväng Sparråsvägen	126,5	126,5	122,8	122,8
Kungälv kommun beslutade 2014 att medfinansiera anläggning av gång- och cykelvägar i Kungälv kommun med 142,0 Mkr. Under 2015 avsattes ytterligare 3,9 Mkr då en till gång- och cykelvägsträcka tillkommit. Under 2016 har avtalet kring en av gång- och cykelsträckorna skrivits om (Trafikverket åtar sig en större del av kostnaden än tidigare) vilket medfört att avsättningen skrivits ner med 16,5 Mkr. Under 2017 avsattes ytterligare 3,0 Mkr för byggnation av vänstersvängsfält på Sparråsvägen i samband med exploateringen i Ytterby. Under 2018 har avsättningen minskat med 9,7 Mkr i och med att avtalet för sträcka Kärna-Tofta (19,0 Mkr) avbrutits samtidigt som avsättningen för sträcka Tega-Staby ökat med 9,3 Mkr. Under 2019 och 2020 har avsättningen ökat med 43,9 Mkr resp 7,6 Mkr i och med att tre av gång- och cykelsträckorna har ökat i kostnad, dels på grund av kostnadsökningar sen avtalet skrevs, men också på grund av ändrad sträckning på en av dem. 2023 har ytterligare avsättning om 19,5 Mkr gjorts baserat på ny prognos. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 25 år.				
Väg 168, förbifart Tjuvkil	68,4	68,4	64,3	64,3
Kungälv kommun beslutade 2016 att medfinansiera väg 168 förbifart Tjuvkil med 52,0 Mkr. Under 2021 har tilläggsavtal om 30,4 Mkr beslutats. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 25 år.				
Väg 168 Ekelöv-Kareby	69,0	69,0	69,0	69,0
Kungälv kommun beslutade 2009 att medfinansiera väg 168 Ekelöv - Kareby med 60,0 Mkr. Bidraget redovisas i balansräkningen och upplöses på 25 år från och med byggstart (tidigast 2024). Av avtalet framgår att framtida inflationsuppräknning ska finansieras av kommunen varför ytterligare 9,0 Mkr avsatts under 2015.				
Summa bidrag till infrastruktur	283,1	283,1	276,6	276,6
Not 15 Förråd och exploateringsområden				
Förutbetalda kostnader exploateringsområden	38,3	124,9	33,5	96,9
Förråd	3,6	22,6	2,8	22,9
Summa förråd och exploateringsområden	41,8	147,5	36,3	119,8
Not 16 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	72,6	126,1	68,8	133,4
Statsbidragsfordringar och kostnadsersättningar	0,9	0,9	0,8	0,8
Kommunalskattefordringar	207,2	207,2	214,9	214,9
Fordran koncernföretag, likvidkonto	57,9	63,3	113,7	113,7
Övriga kortfristiga fordringar	180,9	108,5	157,0	57,3
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	55,2	137,2	48,0	158,8
Summa kortfristiga fordringar	574,7	643,2	603,2	678,9

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 17 Eget kapital				
Ingående eget kapital	1 801,0	2 606,8	1 361,9	2 119,0
Resultatutjämningsreserv	100,0	100,0	100,0	100,0
Årets resultat	108,8	181,5	439,1	486,6
-varav underskott i VA-verksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0
-varav underskott i Renhållningsverksamheten	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa eget kapital	2 009,8	2 888,4	1 901,0	2 705,6
Not 18 Pensioner				
Pensionsförpliktelse				
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	1 061,4	1 121,4	954,6	1 014,5
- avsättning inklusive löneskatt	451,1	511,2	353,1	413,1
- ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	610,3	610,3	601,5	601,5
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	161,6	161,6	155,0	155,0
Summa pensionsförpliktelser	1 223,0	1 283,1	1 109,6	1 169,6
För 2023 har en separat beräkning avseende förtroendevalda beställts från KPA. Dessa ingår i beräkningen ovan med 24,2 Mkr, inklusive löneskatt.				
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Pensionsförsäkringskapital	217,9	217,9	215,1	215,1
- överskottsfond	47,7	47,7	41,2	41,2
Varav ansvarsförbindelse				
Ingående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	601,5	601,5	637,4	637,4
Ränte- och basbeloppsuppräknig	42,2	42,2	14,2	14,2
Årets utbetalningar	-38,5	-38,5	-36,7	-36,7
Övrigt	3,3	3,3	-6,3	-6,3
Förändring av löneskatt	1,7	1,7	-7,0	-7,0
Utgående ansvarsförbindelse inklusive löneskatt	610,3	610,3	601,5	601,5
Varav pensionsavsättning				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	330,6	390,7	315,6	376,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	26,2	30,7	6,3	7,5
Nyintjänad pension, varav	58,2	59,0	13,2	15,6
- förmånsbestämd ålderspension	56,7	59,4	13,1	15,8
- särskild avtalspension	0,0	0,0	0,0	0,0
- efterlevandepension	0,4	0,4	0,0	0,0
- PA-KL	2,3	2,3	0,1	0,1
- övrigt	-1,2	-3,1	0,0	-0,4
Årets utbetalningar	-8,7	-10,1	-7,5	-8,8
Effekten av ändrad diskonteringsränta	-	-4,0	-	-2,6

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Förändring av löneskatt	18,4	18,3	2,9	2,8
Utgående avsättning inklusive löneskatt	424,6	484,6	330,6	390,7
Varav särskilda avtalspensioner enligt överenskommelse				
Ingående avsättning inklusive löneskatt	0,1	0,1	0,3	2,3
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets utbetalningar	-0,4	-0,4	-0,2	-0,2
Övrigt	2,2	2,2	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	0,5	0,5	-0,1	-0,1
Utgående avsättning inklusive löneskatt	2,4	2,4	0,1	2,0
Aktualiseringsgrad	97,0%		97,0%	
Finansiering				
Konsolideringsgrad	13,2%		14,0%	
Not 19 Avsättning bidrag till infrastruktur				
Gång- och cykelvägar samt vänstersvängsfält Sparråsvägen				
Ingående avsättning	29,9	29,9	32,1	32,1
Årets avsättning	11,4	11,4	0,0	0,0
Belopp som tagits i anspråk	-5,8	-5,8	-2,3	-2,3
Summa	35,4	35,4	29,8	29,8
Enligt planerna kommer avsättningen att tas i anspråk under perioden 2017-2025.				
Väg 168, förbifart Tjuvkil				
Ingående avsättning	82,4	82,4	82,4	82,4
Årets avsättning	8,1	8,1	0,0	0,0
Belopp som tagits i anspråk	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	90,5	90,5	82,4	82,4
Enligt planerna kommer avsättningen att tas i anspråk under perioden 2021-2026.				
Väg 168 Ekelöv-Kareby				
Ingående avsättning	69,0	69,0	69,0	69,0
Årets avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Belopp som tagits i anspråk	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	69,0	69,0	69,0	69,0
Enligt planerna kommer avsättningen att tas i anspråk under perioden 2024-2027.				
Summa avsättning bidrag till infrastruktur	194,9	194,9	181,2	181,2

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 20 Långfristiga skulder				
Låneskuld *	2 221,0	2 475,0	2 076,0	2 433,0
Långfristig leasingskuld	446,9	478,5	426,3	459,3
Investeringsbidrag	73,6	73,6	72,9	72,9
Anslutningsavgifter	346,5	346,5	303,3	303,3
Gatukostnadsersättning	189,9	189,9	192,6	192,6
Övriga långfristiga skulder	0,0	31,8	0,0	41,5
Summa långfristiga skulder	3 278,0	3 595,4	3 071,1	3 502,5
Låneskuld				
Ingående låneskuld	2 076,0	2 433,0	2 336,0	2 749,0
Nyupplåning under året	165,0	165,0	200,0	200,0
Årets amorteringar	-20,0	-20,0	-460,0	-460,0
Förändring kortfristig del	0,0	-103,0	0,0	-56,0
Summa	2 221,0	2 475,0	2 076,0	2 433,0
Kreditgivare				
Nordiska investeringsbanken	500,0	500,0	500,0	500,0
Kommuninvest	1 721,0	1 975,0	1 576,0	1 933,0
Summa	2 221,0	2 475,0	2 076,0	2 433,0
* Av den totala låneskulden vidareutlånas totalt 821,0 Mkr till Kungälv Energi AB samt Bokab, se not 13.				
Genomsnittlig upplåningsränta, %	2,63		1,72	
Genomsnittlig upplåningsränta exklusive derivat, %			2,40	
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,66		2,34	
Kapitalbindning, andel av lån %				
0-1 år	27,5		30,4	
1-3 år	35,0		41,1	
3-5 år	30,4		21,4	
5-10 år	7,1		7,1	
Över 10 år	0,0		0,0	
Genomsnittlig räntebindningstid, år	3,35		2,90	
Genomsnittlig räntebindningstid exklusive derivat, år	0,53		0,41	
Marknadsvärde säkringsinstrument				
Säkrad låneskuld	910,0		810,0	
Marknadsvärde derivat	12,9		51,1	

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Investeringsbidrag från staten				
Ingående investeringsbidrag	90,5	90,5	81,3	81,3
Ingående intäktsföring	-17,6	-17,6	-15,9	-15,9
Årets investeringsbidrag	3,4	3,4	9,1	9,1
Årets intäktsföring	-2,7	-2,7	-1,7	-1,7
Summa	73,6	73,6	72,9	72,9
Anslutningsavgifter				
Ingående anslutningsavgifter	362,0	362,0	312,3	312,3
Ingående intäktsföring	-58,7	-58,7	-53,2	-53,2
Årets anslutningsavgifter	49,6	49,6	49,7	49,7
Årets intäktsföring	-6,4	-6,4	-5,5	-5,5
Summa	346,5	346,5	303,3	303,3
Gatukostnadsersättning				
Ingående gatukostnadsersättning	204,8	204,8	206,6	206,6
Ingående intäktsföring	-12,2	-12,2	-6,6	-6,6
Årets gatukostnadsersättning	3,3	3,3	-1,8	-1,8
Årets intäktsföring	-5,9	-5,9	-5,7	-5,7
Summa	189,9	189,9	192,6	192,6
Not 21 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut	0,0	418,0	0,0	315,0
Leverantörsskulder	422,0	517,5	293,8	393,6
Moms och punktskatter	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalens skatter, avgifter och avdrag	72,7	74,0	68,4	69,7
Retroaktiva löner och OB-ersättning	60,0	61,3	59,0	60,3
Semester och övertidsskuld	92,5	96,8	86,6	90,9
Upplupen pensionskostnad avgiftsbestämd del inkl löneskatt	73,5	73,5	77,4	77,4
Kommunalskatteskulder	7,6	7,6	0,4	0,4
Resultatfond Renhållningsverksamheten	1,5	1,5	2,4	2,4
Resultatfond VA-verksamheten	16,6	16,6	3,9	3,9
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	163,9	217,5	162,6	206,9
Övriga kortfristiga skulder	81,5	116,0	56,7	90,5
Summa kortfristiga skulder	991,9	1 600,5	811,3	1 311,1

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 22 Borgensförbindelser				
Stiftelsen Kungälvsbostäder	587,0	0,0	587,0	0,0
Övriga borgensåtaganden, bostäder	18,2	18,2	18,2	18,2
Nordiska Folkhögskolan	21,5	21,5	22,1	22,1
Soltak AB	33,0	33,0	33,0	33,0
Kongahälla Ridsällskap	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa borgensförbindelser	662,7	75,7	663,3	76,3
<p>Kungälv kommun har i januari 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 295 kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.</p> <p>Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.</p> <p>Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Kungälv kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 380 712 kr och totala tillgångar till 562 022 704 021 kr. Kungälv kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 557 823 801 kr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 604 083 231 kr.</p>				
Not 23 Ansvarsförbindelser				
Pensionsförpliktelser visstidspension förtroendevalda, Kungälv kommun	13,5	13,5	15,8	15,8
Pensionsförpliktelser, Kungälv Energi AB	52,2	0,0	52,4	0,0
Pensionsförpliktelser, Renova AB	0,9	0,9	1,1	1,1
Summa ansvarsförbindelser	66,6	14,4	69,4	16,9
Not 24 Ställda säkerheter				
Fastighetssinteckningar, Stiftelsen Kungälvsbostäder	-	145,0	-	145,0
Eventualförpliktelse, Kungälv Energi AB	-	21,8	-	5,7
Summa ställda säkerheter		166,8		150,8

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 25 Leasingavgifter				
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	53,3	54,1	43,9	45,4
Senare än 1 år men inom 5 år	53,5	55,1	60,4	62,7
Senare än 5 år	3,9	3,9	5,8	5,8
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	59,3	60,9	47,4	52,1
varav koncerninterna operationella leasingavtal				
Inom 1 år	18,3		17,0	
Senare än 1 år men inom 5 år	23,0		24,7	
Senare än 5 år	3,7		5,5	
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	18,3		16,8	
Finansiell leasing				
Totala minimileaseavgifter	556,8	595,5	534,2	575,1
Framtida finansiella kostnader	-79,7	-86,8	-81,8	-89,7
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	477,1	508,7	452,4	485,3
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	30,2	31,8	26,1	27,7
Senare än 1 år men inom 5 år	127,1	134,0	110,3	117,0
Senare än 5 år	319,8	343,0	316,1	340,7
varav koncerninterna finansiella leasingavtal				
Totala minimileaseavgifter	63,0		67,5	
Framtida finansiella kostnader	-8,1		-9,0	
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	54,9		58,6	
Nuvärdet av koncerninterna minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	3,9		3,8	
Senare än 1 år men inom 5 år	10,5		11,6	
Senare än 5 år	40,4		43,1	
Under perioden kostnadsförda leasingavgifter	4,8		4,7	

Avtal avseende fast egendom har till och med 2021 klassificerats som operationell leasing. Under 2022 har en genomgång och klassificering av aktuella avtal gjorts och de som bedömts vara finansiella är upptagna i balansräkningen fr o m 2022.

Mkr	Kommun 2023	Koncern 2023	Kommun 2022	Koncern 2022
Not 26 Sale and leaseback				
Under 2019 såldes fastigheten Kungälv Fridhem 1 till Hemsö till ett försäljningspris av 71,0 Mkr. I lokalerna har kommunen bedrivit äldreboendet Ranrikegården. Kommunen hyr fortsättningsvis lokalerna av Hemsö för att driva äldreboendet vidare. Avtalet sträcker sig över 15 år. Uppsägning ska ske minst nio månader före den avtalade hyrestidens utgång. I annat fall förlängs kontraktet varje gång med tio år. Realisationsvinsten på 55,4 Mkr är uppbokad som en förutbetalad intäkt och intäktsförs med 1/15 per år under hyresavtalets längd.				
Not 27 Räkenskapsrevision				
Total kostnad för räkenskapsrevision, tkr	299,4		296,4	
-varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	225,4		225,4	
-varav kostnad för de förtroendevaldas granskning av räkenskaperna	74,0		71,0	
Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2023.v				
Not 28 Särredovisning VA-verksamheten				
Särredovisning har upprättats enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Särredovisningen återfinns under avsnittet Avgiftsfinansierade verksamheter i Kungälvs kommuns årsredovisning, Dnr KS2024/0260. Denna finns tillgänglig hos Kungälvs kommun, tel 0303-23 80 00, e-post kommun@kungalv.se, samt på kommunens webbplats www.kungalv.se.				

Upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Följande avsnitt beskriver översiktligt sambanden mellan de olika ekonomiska rapporterna i årsredovisningen.

ALLMÄNT

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att fullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen för verksamhet och investeringar. Fullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna.

Kommunens avgiftsfinansierade verksamheter får ingen budgettilldelning då de förväntas bedriva sin verksamhet inom ramen för sina respektive avgifter. Eventuella över- respektive underskott ska regleras över en tidsperiod om tre år.

Sektorerna följer löpande upp beslutad budget. I augusti och december görs en fördjupad uppföljning för hela kommunen. I driftredovisningen gör varje sektor en uppföljning av sina intäkter och kostnader, inklusive interna poster. Därigenom ges en helhetsbild av sektorernas mellanhavanden.

INVESTERINGSREDOVISNING

Uppföljning av pågående investeringar görs löpande under året. I april, augusti samt december görs en samlad uppföljning av samtliga pågående investeringsprojekt i kommunen. Investeringsredovisningen innefattar utgifter för att exempelvis bygga nya gator, skolor, överföringsledningar med mera. När investeringen är färdigställd blir den en anläggningstillgång i kommunens balansräkning. Anläggningstillgången skrivs av över sin nyttjandetid, vilket resulterar i årliga kostnader för avskrivningar. Investeringarna påverkar kassaflödesanalysen i form av utbetalningar, balansräkningen i form av anläggningstillgångar samt resultaträkningen i form av avskrivningar.

RESULTATRÄKNING

Resultaträkningen bygger till del på sektorernas driftredovisningar men behöver justeras för de interna poster. Detta görs genom att dessa poster elimineras. Därmed erhålls ett externt utfall som speglar kommunens verkliga intäkter och kostnader. Resultaträkningens olika rader summeras till årets resultat som i sin tur ökar eller minskar det egna kapitalet i balansräkningen vid årets slut.

KASSAFLÖDESANALYS

Redogör för de likvida flödena under året, det vill säga de in- och utbetalningar som gjorts under räkenskapsåret. Finansieringsverksamheten påverkar posten skulder i balansräkningen och resultatet av årets kassaflöde påverkar posten omsättningstillgångar i balansräkningen.

BALANSRÄKNING

Balansräkningen utgörs av kommunens tillgångar respektive skulder, avsättningar och eget kapital. Summan av tillgångar å ena sidan och skulder, avsättningar och eget kapital å andra sidan är alltid lika.

TILLÄMPADE INTERNREDOVISNINGSPRINCIPER

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive sektors och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra sektorerna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, såsom köp och försäljning mellan sektorer och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster.

Poster som simuleras kalkylmässigt i driftredovisningen är:

- Personalomkostnader i form av avtalsförsäkringar, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt utifrån förslag från Sveriges Kommuner och Regioner.
- Kapitalkostnader i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har under 2023 varit 1,25

procent för skatte-finansierad verksamhet och 1,2 procent för avgiftsfinansierad verksamhet. För information om avskrivningstider, se Redovisningsprinciper under avsnittet Noter.

Större gemensamma kostnader som fördelas enligt självkostnad mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering är lokalhyror, lokalvård, måltider inom skola och äldreomsorg samt IT-relaterade kostnader.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommun-externa utgifter och utgifter för egen personals timkostnader. Investeringsredovisningen påförs också interna maskinkostnader, beräknade till maskinernas timkostnader.

Ordförklaringar

AMORTERING

Avbetalning på lån.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav, till exempel inventarier, byggnader och anläggningar.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Verksamhet vars kostnader finansieras av taxor och avgifter från de som nyttjar tjänsterna, exempelvis vatten och avlopp samt renhållning.

AVSKRIVNINGAR

Redovisningsbegrepp som innebär att anskaffningsutgiften för en tillgång inte kostnadsförs direkt utan periodiseras över tillgångens nyttjandeperiod. Den årliga avskrivningen ska motsvara tillgångens värdeminskning. Exempel: Om kommunen köper en bil som kan användas i fem år för 100 000 kronor, redovisar kommunen varje år 20 000 kronor som kostnad för bilen i resultaträkningen. Bilen skrivs av på fem år.

BALANSKRAVSRESULTAT

Balanskravet innebär att kommuner och regioner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Om resultatet vid årets slut ändå blir negativt måste det kompenseras med överskott inom tre år. En så kallad balanskravsutredning genomförs varje år för att fastställa om balanskravet är uppfyllt.

BALANSRÄKNING

En ögonblicksbild som visar kommunens ekonomiska ställning vid ett bestämt tillfälle. För den balansräkning som finns i årsredovisningen är detta tillfälle räkenskapsårets sista dag. Balansräkningen består av två delar. I den övre finns kommunens tillgångar. I den nedre visas hur mycket av detta som är kommunens skulder och hur mycket som är eget kapital. Övre delens summa ska vara densamma som den nedre delens. De ska balansera, därav namnet balansräkning.

BOKSLUT

En sammanställning av kommunens löpande bokföring som visar den ekonomiska ställningen (resultatet) på bokslutsdagen. Bokslut kan göras för del av ett år eller för ett helt räkenskapsår. När bokslutet görs för ett helt räkenskapsår kallas det årsbokslut. I kommunen görs bokslut tre gånger per år, tertial 1 = 30 april, tertial 2 = 31 augusti samt vid årsskiftet, tertial 3 = 31 december.

BUDGET

En ekonomisk och verksamhetsmässig plan för kommunens framtida verksamhet.

EGET KAPITAL

Visar skillnaden mellan tillgångar och skulder. Den del av kommunens tillgångar som inte är lånefinansierade.

FINANSIELLA INTÄKTER

De intäkter som uppkommer genom kommunens finansiering. Nästan uteslutande handlar det om räntor som kommunen får in på sparade pengar.

FINANSIELLA KOSTNADER

De kostnader som uppkommer genom kommunens finansiering. Nästan uteslutande handlar det om räntor som kommunen betalar på lånat kapital samt räntor på pensionsskulden.

FINANSNETTO

Visar skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader.

INTERNRÄNTA

Internt beräknad ränta för en investering.

INTÄKTER

Kommunens periodiserade inkomster, det vill säga beloppen har fördelats på de tidsperioder (månad, kvartal, år etc) som inkomsterna avser.

KAPITALKOSTNAD

Kapitalkostnaden består förutom av avskrivning också av internränta och är en periodisering av investeringsutgiften. Kapitalkostnadens storlek avgörs av investeringsutgiften, räntesatsen och anläggningens nyttjandeperiod.

KASSAFLÖDESANALYS

Beskriver på vilket sätt kommunen genom sin verksamhet och genom upplåning fått in pengar och hur dessa har använts under ett räkenskapsår.

KOSTNADER

Kommunens periodiserade utgifter, det vill säga beloppen har fördelats på de tidsperioder (månad, kvartal, år etc) som utgifterna avser.

KORTFRISTIGA SKULDER

Avser skulder som förfaller till betalning inom ett år. Exempel på kortfristiga skulder är leverantörsskulder, moms och personalens intjänade semester.

LIKVIDA MEDEL

Pengar i kassa och bank.

LIKVIDITET

Ett mått på kommunens förmåga att på kort sikt skaffa fram pengar och klara löpande betalningar.

LÅNGFRISTIGA SKULDER

Skulder som förfaller till betalning senare än om ett år.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Tillgångar som kommunen avser att omsätta inom det närmaste året, till exempel förråd, kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden.

PERSONALKOSTNADER

Summan av löner och sociala avgifter.

PROGNOS

Uppskattning, bedömning av den framtida utvecklingen.

RESULTAT

Summan av samtliga intäkter i resultaträkningen minskat med samtliga kostnader, det vill säga kommunens över- eller underskott. Periodens redovisade resultat motsvaras av samma belopp i balansräkningen under posten eget kapital. Redovisat resultat för hela räkenskapsåret är årets resultat.

RESULTATRÄKNING

Ett sammandrag av kommunens samtliga intäkter och kostnader under ett räkenskapsår. Visar hur mycket pengar som kommit in under året, vad pengarna använts till och vad resultatet blev.

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

En möjlighet för kommuner och regioner att reservera delar av ett positivt resultat. Resultatutjämningsreserven (RUR) kan sedan användas i balanskravsutredningen för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

RÄKENSKAPSÅR

Tiden mellan två årsbokslut kallas räkenskapsår. I kommunen är räkenskapsåret detsamma som kalenderåret, det vill säga från 1 januari till 31 december.

SALE AND LEASE BACK

En försäljning av en tillgång enligt ett köpeavtal och en efterföljande lease enligt ett leasingavtal med den ursprungliga ägaren av tillgången som leasetagare.

SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET

Verksamhet vars kostnader till stor del finansieras via kommunalskatten.

SOLIDITET

Soliditeten visar kommunens ekonomiska styrka på lång sikt och anges i form av hur stor andel av kommunens totala resurser som utgörs av eget kapital. Om kommunen har stora skulder i förhållande till de tillgångar som finns i kommunen är soliditeten låg.

TILLGÅNGAR

Kommunens resurser, till exempel likvida medel, lager, kundfordringar, inventarier, anläggningar. Tillgångar utgör den ena sidan i balansräkningen och är lika stor som sidan skulder och eget kapital tillsammans.

ÅRSREDOVISNING

Årsredovisningen är en redogörelse som kommunen måste göra i slutet av varje år. De delar som skall ingå i årsredovisningen är:

- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Noter
- Driftredovisning
- Investeringsredovisning
- Förvaltningsberättelse

A photograph of two kayakers on a calm sea. The kayaker on the left is in a pink kayak, and the kayaker on the right is in a dark kayak with a green buoy. Both are using yellow paddles. The water is dark blue with gentle ripples. The sky is a pale, overcast grey. The text 'Driftredovisning' is centered in white over the water.

Driftredovisning

Driftredovisning

ÖVERGRIPANDE

Kommunstyrelsens budgetdirektiv grundar sig i det finanspolitiska ramverket som är beslutat i rambudgeten. Kommunen har som målsättning att generera ett stabilt driftöverskott för att finansiera viktiga investeringar i kärnverksamheten och kunna utveckla verksamheten. Målet är att uppnå ett överskott på 4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För 2023 görs det ett avsiktligt avsteg från målet om 4 procent på grund av rådande ekonomiska förutsättningar. Årets resultat budgeterades till 7 Mkr som är 0,2 procent av skatter och statsbidrag. Resultatet 2023 uppgick till 108,8 Mkr. Det finansiella nyckeltalet blir då 3,2 procent av skatter och statsbidrag.

Sektorernas nettokostnadsökning är 302 Mkr vilket motsvarar +10,3 procent. Ökningen beror till stor del på att vi blir fler invånare som på olika sätt har behov av vår verksamhet, nya lokaler och gator, lönerörelsen samt ökade pensionskostnader

Kungälv kommun växer och andelen barn och äldre ökar. Fler barn och äldre kräver fler/större förskolor och skolor, fler platser på äldreboende samt ökning av boende och daglig verksamhet inom LSS. Antalet inskrivna barn i förskolan är fler jämfört med 2022. En ny kommunal förskola i Tjuvkil med 72 platser öppnades i januari. Antalet elever i grund- och gymnasieskola har ökat något i jämförelse med samma period föregående år. Inom vård- och äldreboende har Solhaga byggts ut och har 24 fler platser. Under hösten öppnades ett korttidsboende med 14 platser på Lasarettsgatan. Antalet hemtjänststimmar har däremot minskat något, -2,9 procent i jämförelse med 2022. Volymökning finns även för köpta äldreomsorgsplatser samt köpta platser inom LSS. Verksamhetens ökade kostnader för fler barn, elever, brukare och äldre uppgår till 61 Mkr. Kostnadsökningar för nya lokaler, inventarier, gator och vägar uppgår till 41 Mkr. Under året var förvaltningens kostnader för lönerörelsen 75 Mkr. Utöver detta har personalomkostnadspålägget höjts med 4,78 procent. Höjningen avser den del av pålägget som handlar om pensionskostnader.

SEKTORERNA

Sektorerna tillsammans med kommungemensamma kostnader har en budgetavvikelse på +18,4 Mkr. Två sektorer redovisar en negativ avvikelse i jämförelse med budget.

Nettokostnaderna för den politiska verksamheten är 19,9 Mkr och är i nivå med budget. Utfallet föregående år uppgick till 16,2 Mkr. Det är arvodeskostnaderna som

ökat och som redovisar ett underskott på 400 tkr som vägs upp av ett motsvarande överskott på övriga kostnader.

Nettokostnaden för övergripande kommungemensamma kostnader tillsammans med stabens enheter är 12,2 Mkr högre i jämförelse med 2022. Budgetavvikelsen uppgår till totalt 39,2 Mkr. Under 2023 erhöll kommunen elstöd på totalt 13,2 Mkr varav 10,5 Mkr redovisas i de kommungemensamma kostnaderna, resterande avser elstöd för VA och renhållning. Inför budgetåret avsattes 9 Mkr centralt för att möta prisökningar till följd av hög inflation. Vidare finns en resurs för riktade insatser för ökad digitalisering, teknisk infrastruktur och postcovid på 9,7 Mkr. Dessa resurser har inte tagits i anspråk under året. Digitaliseringen har påverkats av försenade leveranser av material. Resursen avseende postcovid ingår i förvaltningens besparing 2024 och övriga poster kommer att vara en del av den fortsatta satsningen på att utveckla verksamheter genom digitalisering. I bokslutet ingår även kostnader för utrangering av byggnader och anläggningar samt avslut av projekt till 10,3 Mkr. Budgetavvikelsen för stabens enheter är +12,9 Mkr vilket främst beror på lägre personalkostnader än budgeterat i form av vakanta tjänster, sjukfrånvaro, vård av barn samtidigt som övriga kostnader är lägre och intäkterna högre i jämförelse med budget.

Sektor Bildning och lärande har en mindre budgetavvikelse, -6,9 Mkr, vid årets slut. -9 Mkr avser ökade kostnader till fristående verksamheter då fristående skolor ska få samma bidrag per barn och elev som i motsvarande kommunal verksamhet. Även ökade kostnader för måltider samt fler köpta skolplatser i annan kommun och/eller fristående skolor bidrar till underskottet. Förskolan redovisar ett budgetöverskott som dels beror på ökade barnomsorgsintäkter vilket är en följd av fler inskrivna barn, dels har enheterna en positiv budgetavvikelse. Grundskola och fritidshem visar en negativ budgetavvikelse. Underskottet är hänförligt både till personalkostnader och ökade kostnader för läromedel, förbrukningsmaterial samt reparationer på grund av skadegörelser. Gymnasiet, kulturen och kompetenscentrum redovisar var och en för sig positiva budgetavvikelser.

Sektor Trygghet och stöd redovisar ett underskott på -19,6 Mkr. Underskottet beror framför allt på köpta platser inom verksamhetsområde myndighet avseende socialpsykiatri och boende för personer som står långt från bostadsmarknaden. Under året finns en ökning av köpt korttidsvård för personer med psykisk funktionsnedsättning. Antalet helårsplaceringar har ökat från 16 till 21 och

kostnaden uppgår till 22,7 Mkr, underskottet är -10 Mkr. Inom individ och familjeomsorg Vuxenheten är kostnaden för personer som står långt från bostadsmarknaden fortsatt hög i jämförelse med budget. Kostnaden 2023 uppgår till 15,8 Mkr, underskottet är 12,3 Mkr. För Barn och ungdom har kostnaden för köpt vård och familjehem däremot minskat med 6,3 Mkr jämfört med 2022. Verksamhetsområdet LSS och daglig verksamhet har ett underskott -4,1 Mkr vilket beror på ökade kostnader för köpta platser samt kostnader för resor till och från daglig verksamhet. Utbetalning av försörjningsstöd har ökat något i jämförelse med föregående år, men har en positiv budgetavvikelse med 2,5 Mkr. Antal hemtjänsttimmar har minskat med 2,9 procent i jämförelse med föregående år. Underskottet vägs upp av överskott inom framför allt sektorgemensamt som har lägre personalkostnader än budgeterat och överskott för budget för oförutsedda kostnader.

Sektor Samhälle och utveckling lämnar en positiv budgetavvikelse vid årets slut +5,7 Mkr. Elkostnaderna har sjunkit under 2023. Energibesparande åtgärder har vidtagits och elförbrukningen på egna fastigheter har minskat i jämförelse med föregående år. Hyreshöjningen

för inhyrda verksamhetslokaler har blivit högre än budget på grund av inflationen, -2,1 Mkr. Vinterväghållningen har överskridit sin budget till följd av både större behov av snöröjning och fler tillfällen med halka. Totalt sett har kostnaderna för snöröjningen ökat med 5,6 Mkr jämfört med 2022. Parkeringsintäkterna har däremot varit högre än budget. Inom verksamhetsområdet Planering och myndighet har det funnits vakanta tjänster del av året, föräldraledigheter och sjukskrivningar som ger lägre personalkostnader i jämförelse med budget.

FINANSIERING OCH EXPLOATERING

Inom finansiering redovisas kommunövergripande poster som till exempel pensionskostnader, förändring av semesterlöneskuld och periodiserade lönekostnader. Utfallet för året var 11,3 Mkr, vilket är i linje med budget. I budgeten togs höjd för ökade kostnader för pensioner, främst till följd av inflationsuppräknings.

Utfallet för exploateringsverksamheten inklusive realisationsresultat är 45,8 Mkr, att jämföra med budget på 45,0 Mkr. Det är framför allt försäljningar inom exploateringsprojekten Nordtag och Ängegärde som bidrar till resultatet.

DRIFTREDOVISNING

Belopp i Mkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022
Politisk organisation				
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-20,0	-19,9	0,1	-16,2
Summa nettokostnad	-20,0	-19,9	0,1	-16,2
Stab och övergripande				
Intäkter	36,3	50,9	14,6	54,8
Kostnader	-260,6	-236,0	24,6	-227,7
Summa nettokostnad	-224,3	-185,1	39,2	-172,9
Bildning och lärande				
Intäkter	256,0	284,7	28,7	267,0
Kostnader	-1 707,3	-1 743,0	-35,7	-1 571,9
Summa nettokostnad	-1 451,3	-1 458,3	-7,0	-1 304,9
Trygghet och stöd				
Intäkter	337,3	377,9	40,7	378,1
Kostnader	-1 613,0	-1 673,3	-60,2	-1 547,4
Summa nettokostnad	-1 275,8	-1 295,3	-19,6	-1 169,3
Samhälle och utveckling				
Intäkter	837,8	856,4	18,6	795,0
Kostnader	-1 118,8	-1 131,7	-12,9	-1 063,7
Summa nettokostnad	-281,0	-275,3	5,7	-268,7
Summa	-3 252,4	-3 233,9	18,4	-2 931,9
Finansiering				
Intäkter	45,0	48,5	3,5	47,7
Kostnader	-34,0	-37,2	-3,3	-0,8
Summa nettokostnad	11,0	11,3	0,3	46,9
Exploatering				
Intäkter	45,0	60,8	15,8	147,1
Kostnader	0,0	-18,7	-18,7	-21,9
Summa nettokostnad	45,0	42,2	-2,8	125,3
Realisationsresultat				
Intäkter	0,0	4,7	4,7	8,0
Kostnader	0,0	-1,0	-1,0	-0,3
Summa nettokostnad	0,0	3,7	3,7	7,7

Belopp i Mkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023	Bokslut 2022
Intäkter	1 557,3	1 683,9	126,6	1 697,9
- varav interna intäkter	-771,4	-812,7	-41,3	-741,3
Verksamhetens intäkter	785,9	871,2	85,3	956,6
Kostnader inkl avskrivningar	-4 753,7	-4 860,8	-107,1	-4 449,9
- varav interna kostnader	771,4	812,7	41,3	741,3
Verksamhetens kostnader inkl avskrivningar	-3 982,3	-4 048,1	-65,8	-3 708,5
Verksamhetens nettokostnader	-3 196,4	-3 176,9	19,5	-2 751,9

DETALJSPECIFICERAD DRIFTREDOVISNING

Belopp i Mkr	Budget 2023	Bokslut 2023	Avvikelse 2023
Politisk organisation	-20,0	-19,9	0,1
Stab och övergripande	-224,3	-185,1	39,2
Bildning och lärande			
- Sektorgemensamt	-104,2	-115,0	-10,9
- Förskola och pedagogisk omsorg	-425,3	-417,8	7,4
- Grundskola och fritidshem åk F-6	-488,3	-496,5	-8,2
- Grundskola åk 7-9	-146,8	-149,2	-2,3
- Gymnasium	-202,1	-198,6	3,5
- Kultur	-47,0	-45,9	1,1
- Kompetenscentrum	-37,6	-35,2	2,4
Summa Bildning och lärande	-1 451,3	-1 458,3	-7,0
Trygghet och stöd			
- Sektorchef	-45,2	-37,4	7,8
- Myndighet	-224,0	-248,0	-24,0
- Försörjningsstöd	-27,3	-24,8	2,5
- Sociala resurser	-79,8	-78,4	1,4
- Vård och omsorgsboende	-246,1	-249,9	-3,8
- Stöd i ordinärt boende	-241,3	-238,8	2,5
- Hälso- och sjukvård	-116,8	-118,7	-1,9
- LSS-boende och daglig verksamhet	-295,3	-299,4	-4,1
Summa Trygghet och stöd	-1 275,8	-1 295,3	-19,6
Samhälle och utveckling	-281,0	-275,3	5,7
Finansiering	11,0	11,3	0,3
Exploatering	45,0	42,2	-2,8
Realisationsresultat	0,0	3,7	3,7
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-3 196,4	-3 176,9	19,5

A young child with light hair, wearing a dark jacket, sits in a field of tall grass. The child is looking upwards and to the left, with their hand near their mouth. In the background, a large, circular stone tower with several arched openings stands on a grassy hill. The scene is bathed in warm, golden light, suggesting late afternoon or early morning. The overall mood is contemplative and serene.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Avgiftsfinansierad verksamhet

I följande avsnitt redovisas kommunens avgiftsfinansierade verksamheter, Vatten och avlopp respektive Avfall och återvinning. Dessa verksamheter finansieras genom uttag av avgifter och inte via skatter. Nyckeltal för verksamheterna ligger samlade under rubriken Verksamhetsöversikt i slutet av årsredovisningen.

VATTEN OCH AVLOPP

RESULTATRÄKNING, tkr	Bokslut 2023	Budget 2023	Bokslut 2022
Verksamhetens intäkter	145 245,8	143 501,2	133 931,1
Verksamhetens externa intäkter	134 873,0	133 501,2	124 931,5
varav			
- brukningsavgifter	121 347,4	122 799,8	109 760,4
- anslutningsavgifter	5 114,4	5 700,0	5 478,3
- anslutningsavgifter periodiserade över nyttjandeperiod	5 479,0	5 001,5	4 585,2
- förändring av kortfristig skuld till abonnentkollektivet	-12 670,4	0,0	4 462,7
- övriga intäkter	2 932,1	0,0	644,9
Interna intäkter	10 372,9	10 000,0	8 999,6
Verksamhetens kostnader	-122 936,4	-130 656,7	-123 191,1
Verksamhetens externa kostnader	-85 174,1	-91 795,2	-84 328,5
varav			
- personalkostnader	-32 376,0	-39 116,1	-30 491,1
- övriga verksamhetskostnader	-52 798,1	-52 679,0	-53 837,4
Interna kostnader	-6 731,3	-7 101,7	-8 547,5
Avskrivningar	-31 031,0	-31 759,8	-30 315,1
Verksamhetens nettokostnader	9 639,1	12 844,5	10 740,0
Finansiella intäkter	84,1	50,0	102,6
Finansiella kostnader	-9 723,2	-11 394,5	-10 842,6
Resultat efter finansiella poster	0,0	1 500,0	0,0
Avsättning till investeringsfond	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	0,0	1 500,0	0,0

BALANSRÄKNING, tkr	Not	2023-12-31	2022-12-31
Anläggningstillgångar	1	1 837 574,2	1 517 675,8
Omsättningstillgångar		14 410,3	17 635,8
SUMMA TILLGÅNGAR		1 851 984,4	1 535 311,7
Eget kapital		0,0	0,0
Årets resultat		0,0	0,0
Summa eget kapital		0,0	0,0
Långfristiga skulder			
Låneskuld (lånat av kommunen)		1 508 307,8	1 248 302,4
Investeringsfond		0,0	0,0
Förutbetalda intäkter från anslutningsavgifter		327 059,1	283 062,2
Kortfristiga skulder			
Resultatfond abonnentkollektivet		16 617,5	3 947,1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0,0	0,0
Summa skulder		1 851 984,4	1 535 311,7
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 851 984,4	1 535 311,7

Not 1 Anläggningstillgångar	2023	2022
Immateriella anläggningstillgångar		
Ingående bokfört värde	9 545,4	2 994,1
Årets anskaffningar	1 085,6	6 910,2
Årets avskrivningar	-661,3	-358,9
Utgående bokfört värde	9 969,7	9 545,4
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ingående bokfört värde	1 506 042,2	1 311 458,4
Årets anskaffningar	347 730,7	224 243,6
Årets avskrivningar	-29 969,9	-29 659,7
Utgående bokfört värde	1 823 803,0	1 506 042,2
Maskiner och inventarier		
Ingående bokfört värde	2 088,2	535,3
Årets anskaffningar	2 113,1	1 849,4
Årets avskrivningar	-399,7	-296,5
Utgående bokfört värde	3 801,5	2 088,2
Summa anläggningstillgångar	1 837 574,2	1 517 675,8

NOT 2

Redovisningsprinciper samt tilläggsupplysningar, se Kungälv kommuns årsredovisning 2023.

NOT 3

Verksamhetsmått, se under rubriken Verksamhetsöversikt i Kungälv kommuns årsredovisning 2023.

NOT 4

Lönekostnader avseende perioden jan-aug för verksamhetschef Teknik är fördelad till VA-verksamheten utifrån uppskattad tid, totalt 33 procent. Resterande del av året har tjänsten varit vakant.

ÅRETS RESULTAT

VA-verksamheten ska över tid bära sina egna kostnader. Mellan åren kan det dock naturligt uppstå avvikelser i form av överskott eller underskott av tillfällig karaktär. Överuttag redovisas som en kortfristig skuld till abonnentkollektivet, en så kallad resultatfond. Över tid ska resultatfonden utjämnas och återföras till kollektivet i enlighet med lagen om allmänna vattentjänster. Uppstår i stället ett underskott i verksamheten ska det täckas med resultatöverskott inom den närmast kommande treårsperioden.

Årets utfall är 12 670,4 tkr, en positiv avvikelse mot budget på 11 170,4 tkr. Detta överskott beror främst på elstöd på 2 600 tkr och 2 400 tkr i lägre avskrivningskostnader på ledningssträckor för att nå ut med vattenleverans till bebyggelse väster om E6:an (sträcka E och F) samt att bostadsområdet i Rishammar inte har anlagts, men budgeterats för. Utöver detta minskade de årliga driftkostnaderna till Gryaab med 2 200 tkr. En bidragande orsak till det ekonomiska överskottet under 2023 är att VA-verksamheten haft vakanser.

ÅRETS HÄNDELSER

Beslut om reviderat vattenskyddsområde och vattenskyddsföreskrifter för Dösebacka har fattats av kommunfullmäktige under 2023. Beslutet har vunnit laga kraft.

Enhetstaxemodellen för anläggningsavgiften för småhus började gälla 1 januari 2023. Förändringen påverkar anläggningsavgiften för småhus med upp till två bostadsenheter och konsekvensen blir att avgiften inte längre beror på fastighetens tomtstorlek. För flerbostadshus med tre bostadsenheter är anläggningsavgiften även fortsättningsvis beroende av tomtstorleken.

Under 2023 har Kungälv kommun genom Gryaab erhållit beslut från Mark- och miljödomstolen som ger Kungälv kommun möjlighet att stänga ner Marstrands avloppsreningsverk. Beslutet ger också kommunen rätt att pumpa framför allt det spillvatten som i dag renas i

Marstrands avloppsreningsverk till Ryaverket i Göteborg.

Kungälvs kommun har för närvarande sex områden med förelägganden som innebär att kommunen ska förse dessa områden med en allmän VA-anläggning. Dessa områden är Aröd, Nereby/Harestad, Klåverön, Instön, Kovikshamn samt Tofteberget. En dispens för 13 fastigheter inom Tofteberget har beviljats till 31 december 2024.

För att bygga bort kapacitetsbrister, uppfylla förelägganden och kunna leverera VA-tjänster krävs överföringsledning och andra VA-anläggningar. Under året har vattenledning under E6:an färdigställt. Även vattenledning för sträckan Räfsal – Solbräcke har färdigställts samt vatten och spill för sträckan Solbräcke – Bredsten. Under året har åtgärder genomförts på ledningssträckan mellan Vena och Kärna. Dessa åtgärder har betydligt ökat kapaciteten för leverans av vatten till berörda områden i kustzonen.

I mars 2023 fastställdes Kungälvs kommun nödvattenplan.

Tidigare års arbeten med tillskottsvatten har identifierat Marstrand och Kode som områden med hög andel tillskottsvatten i spillvattensystemen. Under 2023 har därför dessa områden prioriterats för att åtgärder ska bli genomförda för att minimera tillskottsvatten.

VA-Drift har nu startat upp den övergripande delen för kommunikation till våra anläggningar. Det har uppförts nya skalskydd runt viktiga anläggningar för vattenförsörjning.

FRAMTID

I juni 2022 beslutades om en ändring i lagen om allmänna vattentjänster som säger att alla kommuner ska ha en gällande vattentjänstplan den 1 januari 2024. På grund av vakanser inom VA-verksamheten har Kungälvs kommuns vattentjänstplan inte hunnit antas under 2023. Vattentjänstplanen planeras vara klar under 2024.

Livsmedelsverket har antagit nya dricksvattenföreskrifter med anledning av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten. Dessa dricksvattenföreskrifter (LIVSFS 2022:12) trädde i kraft 1 januari 2023. För Kungälvs vidkommande är det viktigt att arbeta med åtgärder mot PFAS i levererat vatten till konsument från Marstrands vattenverk. Bestämmelserna om undersökning av, och åtgärder avseende av bland annat PFAS 4 och PFAS 21 ska tillämpas första gången den 1 januari 2026.

Stort fokus kommer läggas på VA-utbyggnaden i Aröd för att klara det föreläggande som kommunen har till 2025 och som är belagt med ett vite på 15 Mkr/år om det inte genomförs i tid.

För att ha kapacitet att hantera anslutning av fastigheterna i Aröd behöver de stora överföringsledningarna som är under byggnation slutföras och Kode avloppsre-

ningsverk läggs ned. Pumpning av spillvatten till Ryaverket behöver också påbörjas.

Under de närmaste åren kommer arbete med åtgärder mot översvämningar att genomföras. Framför allt planeras åtgärderna genomföras i vattendrag där fördröj-

ningsmagasin och återmeandring är exempel på åtgärder som kan utföras. Genomförande av denna typ av åtgärder kommer att vara en förutsättning för att kunna utveckla Kungälv kommuns tätorter.

Investeringar	Budget 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022
Inkomster	0,0	52 605,2	48 982,6
Utgifter	-392 000,0	-379 062,1	-237 278,1
Netto	-392 000,0	-326 456,9	-188 295,5

AVFALL OCH ÅTERVINNING

RESULTATRÄKNING, tkr	Not	Bokslut 2023	Budget 2023	Bokslut 2022
Verksamhetens intäkter		60 515,8	60 356,9	56 512,8
Verksamhetens kostnader		-58 849,6	-61 073,8	-52 061,1
Personalkostnader		-6 242,1	-6 545,3	-4 766,1
Övriga verksamhetskostnader		-52 607,5	-54 528,6	-47 295,0
Avskrivningar		-2 394,4	-2 326,0	-2 597,7
Verksamhetens nettokostnader		-728,2	-3 042,9	1 854,0
Finansiella intäkter		51,5	0,0	8,2
Finansiella kostnader		-217,9	-159,5	-115,4
Resultat efter finansiella poster		-894,6	-3 202,4	1 746,8
Årets resultat	1	-894,6	-3 202,4	1 746,8

Not 1 Resultatfond	2023	2022
Ingående saldo	-2 417,1	-670,3
Avsättning	0,0	-1 746,8
Uttag	894,6	0,0
Summa	-1 522,5	-2 417,1

ÅRETS RESULTAT

Verksamheten gick in i 2023 med en prognos om ett planerat underskott på 3 200 tkr. Underskottet blev lägre än planerat och landade till slut på 895 tkr som täcks av tidigare överuttag.

Verksamheten kan konstatera några avvikelser i förhållande till budget. Kostnaden för montering och utsättning av förpackningskärl är lägre än planerat på grund av att tiden för införande av nytt system flyttats fram. En del av kostnaden för utsättning finns därav med i budget för 2024. Kostnader för förbrukningsmaterial är högre då förbrukning av påsar och metallbehållare blivit

högre än budgeterat. Minskade avfallsmängder som till stor del beror på lågkonjunkturen har bidragit till lägre kostnader för behandling av avfall.

ÅRETS HÄNDELSER

Renhållningsenheten har arbetat intensivt inför 2024 års övertagande av insamlingsansvaret av förpackningar och ansvaret för återvinningsstationer, platser där hushåll kan lämna förpackningar och tidningar. För småhus kommer insamling av förpackningar att ske via fyrfackskärl/tvåfackskärl och för flerfamiljshus blir det via separata kärl för respektive fraktion. Ett inventeringsar-

bete har genomförts i kommunen för att säkerställa framkomligheten för fyrfacksfordon. Alla fastigheter kommer inte att få ett fyrfackskärl då framkomligheten är begränsad inom vissa områden. I stället får dessa kunder tvåfackskärl eller blir anvisade till en gemensam plats.

Från 2024 är det krav på obligatorisk utsortering av matavfall. Detta krav gäller både verksamheter och hushåll. Kommunen har under 2023 sökt dispens från utsorteringskravet för hushåll i småhus och flerfamiljshus. Kommunen anser att det skulle innebära oskäliga ekonomiska kostnader att först tillhandahålla insamlings-system för matavfall den 1 januari 2024 och sedan tillhandahålla fastighetsnära insamling av förpackningsavfall den 1 januari 2027. Naturvårdsverket beviljade kommunen dispens från kravet om utsortering av matavfall till och med den 31 december 2025.

På Munkegårde har kommunen sedan 1960-talet haft en deponi. Sedan 2012 har det pågått arbete med att sluttäcka deponin. Under 2023 genomfördes stabilitetsåtgärder och Länsstyrelsen har godkänt sluttäckningen av deponin. Munkegårde deponin övergår nu till en så kallad efterbehandlingsfas.

Renhållningsenheten har arbetat med att digitalisera flera tjänster under 2023. Flera blanketter har gjorts om till e-tjänster för att möta abonnenternas behov. En tjänst för felanmälan av återvinningsstationerna har tagits fram och är klar för att användas från och med den 1 januari 2024.

Inom avfallsplanen har flera projekt genomförts under året. Kommunen har bland annat deltagit i ett projekt om avancerade arbetskläder med Science Park i Borås och andra kommuner. Projektet om avancerade arbetskläder syftade till att öka kunskapen kring vad som sker i användarfasen och undersöka möjliga lösningar för att förlänga livslängden på arbetskläder.

Ett pilotprojekt med Förbo och Kungälvsbostäder genomfördes under året. Projektet resulterade i minskat restavfall och ökad mängd matavfall genom åtgärder som uppmärkning av miljörum, framtagande av sorteringsguide för flerfamiljshus och besök av mobil återvinningscentral.

Renhållningsenheten har tillsammans med Förbo och ABF arbetat för att få till en Hållbarhetsverkstad i Björkås (Ytterby). Hållbarhetsverkstaden kommer att vara en plats för aktiviteter som främjar hållbara livsstilar.

Arbetet med att införa källsortering av avfall i kommunala verksamheter har påbörjats under året. Fritidsanläggningar och matsalen i stadshuset har fått sorteringsmöbler. En utbildningsvideo och guider för att förbättra sopsorteringen har också tagits fram.

FRAMTID

Renhållningsenheten kommer under 2024 ha stort fokus på drift av nya insamlingsentreprenader för förpackning-

ar och övertagandet av ansvar för återvinningsstationer.

Fortsatt utveckling av digitala tjänster genomförs. Bland annat kommer abonnenter som har enskilt avlopp få avisering om nästa tömning via sms samtidigt som de även får avisering via post.

Avfallsplanen är hela kommunens styrdokument. Målen i avfallsplanen har stor betydelse för arbetet med att förebygga och minska avfall. Renhållningsenheten har identifierat flera åtgärder för att närma sig dessa mål under 2024. Ett centralt projekt är det kommande "Resurssmart förskola"-initiativet, i samarbete med Kastellegården och Ugglans förskola, där hållbara metoder och avfallsminimering integreras.

En viktig satsning är även införandet av "Smarta Kartan", en digital karta och webbsida som synliggör smarta alternativ till att köpa nytt, främst genom att erbjuda information om att hyra, dela, byta, låna, ge och få, samt köpa återbruk och reparera.

Hållbarhetsverkstan blir verklighet i Björkås under 2024 och kommer att vara en plats för aktiviteter som främjar hållbara livsstilar i samarbete med Förbo och ABF. Åtgärderna inkluderar även återupptagandet av Kläd- och prylbyttardag i samarbete med naturskyddsför-eningen.

En dialog med bygg- och rivningsbranschen planeras för att minska avfall och öka återbruk.

Investeringar och exploatering

Investeringsredovisning

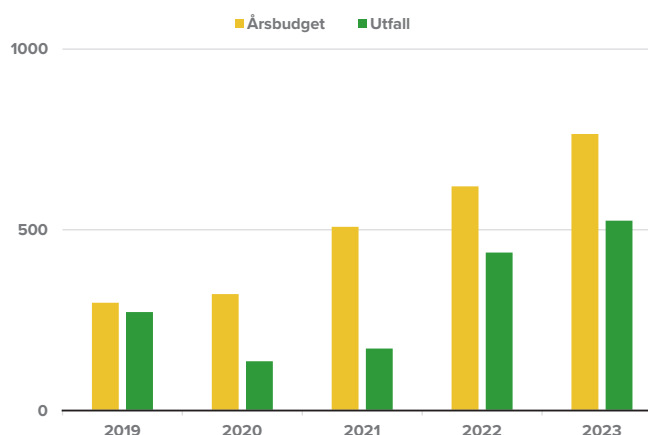
Investering, exploatering och medfinansiering

NETTOINVESTERINGAR (MKR)

Investeringsbudgeten för skatt- och avgiftskollektivet 2023 uppgår till 765,0 Mkr, och dess utfall uppgick till drygt 525,0 Mkr för året.

Diagrammet redogör för investeringsutfall kontra budget år 2019 - 2023.

I nedanstående tabell redogörs för några av de större pågående investeringsprojekten i kommunen.

PÅGÅENDE STÖRRE PROJEKT

Mkr Pågående	ack 202112	ack 202212	ack 202312	Projektbudget	Prognos Totalt
ÖFL* Diseröd-Ytterby etapp F	23,8	44	48	42,7	48,3
ÖFL* Diseröd-Ytterby etapp E	5,6	26,6	28,9	40	31,5
ÖFL* Kastellegården – Björkås	15	40	123,1	141,5	121,5
ÖFL* Björkås – Vävra	13	83	176,7	240	182,2
ÖFL* Vävra – Solberga	9	43,7	60,3	86	65,9
Aröd etapp 2,4,5	6,8	11,9	21,7	211,9	193,7
Diseröd skola ombyggnation inkl infra	2,8	5	30,6	180	180
Kareby skola tillbyggnad inkl parkering	0,4	4,8	33,7	54	52,5
Solhaga Äldreboende	8,9	57	79,4	91	91
	85,3	316,0	602,4	1 087,1	966,6

* ÖFL är förkortning av överföringsledning.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Investeringsplaneringen för avgiftskollektivet har de senaste åren framför allt fokuserat på att hantera de förelägganden kommunen blivit ålagda från Länsstyrelsen att hantera (Aröd och Harestad), samt krav för att hitta en lösning på avloppssituationen i Marstrand.

Föreläggandet från Länsstyrelsen om att lösa vatten- och avloppssituationen i Aröd, med kommunalt ansvar, ska vara uppfyllt senast 31 december 2025. Området har projekterats och etappindelats i 5 etapper, där etapp 1 är färdigställd, etapp 2, 4 och 5 är under byggnation och

etapp 3 under fortsatt utredning på grund av rådande skredproblematik i området.

För att möjliggöra utbyggnaden i Aröd, öka kapaciteten i västra Kungälv, ansluta nya områden i kustzon, lösa vattenleverans till Stenungsund och Tjörn samt öka robustheten i VA-nätet, har stora investeringar också riktats till flera överföringsledningsprojekt med tillhörande pump- och tryckstegringsstationer. Dels har ledningar lagts från Kastellegården till Kode – Solberga, vidare mot både Aröd samt kommungräns för att ansluta mot Stenungsund, och dels mellan Diseröd och Bredsten.

Samtliga överföringsledningarna är till stor del genomförda, en mindre delsträcka är dock överklagad och rättsprocess pågår och väntas lösas 2024. Några avlopps-pumpstationer är fortsatt under byggnation. I övrigt spolas ledningar etappvis för att få godkända vattenprover innan de tas i bruk.

I Marstrand är kommunen av Länsstyrelsen ålagd att komma fram till en lösning med tillhörande tidplan för avloppsreningsverket, då befintligt tillstånd vid tillfällena överskrids. I gällande investeringsplanering allokeras därav också medel för överföringsledningarna mellan Vävra och Marstrand. Projektering av sträckan påbörjas 2024 och i dagsläget prognostiseras hela sträckningen vara byggd och klar i slutet av 2030.

Vidare har kommunen även andra förelägganden att hantera. Norra Instön (vatten årsskiftet 2030/2031 och spillvatten årsskiftet 2036/2037), ovan nämnd sträckning mellan Vävra – Marstrand är en av förutsättningarna för att hantera föreläggandet enligt gällande tidplan. Kovikshamn/Sjöhåla ska vara utbyggt med kommunalt vatten och avlopp vid årsskiftet 2030/2031. Harestad är ålagt att hanteras senast årsskiftet 2024/2025, dock behöver kommunen i detta fall diskutera med Länsstyrelsen om möjlighet till förlängning av föreläggandet för att genomföra utbyggnaden.

1 januari 2023 ändrades lagstiftningen gällande Lag om allmänna vattentjänster (2006:412) vilket beskrivs kort nedan.

För bebyggelseområden som kommunen har bedömt falla under 6 § lagen om allmänna vattentjänster innebär lagändringen att kommunen, om frågan initieras av fastighetsägare/förening, ska ta särskild hänsyn till förutsättningarna att tillgodose behovet av en vattentjänst genom en enskild anläggning som kan godtas med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Om Länsstyrelsen har förelagt kommunen om att bilda verksamhetsområde för vattentjänster saknas denna möjlighet för enskild VA-anläggning.

Förändringen innebär även att samtliga kommuner 2023 blivit tvungna att ta fram, samråda och besluta om

en vattentjänstplan. I Kungälv pågår arbetet med detta och planen väntas gå ut på samråd och granskning 2024. Investeringsutfallet uppgick till 326 Mkr. Investeringsramen uppgick till 395 Mkr. Stora investeringsbehov föreligger fortsatt i och med kommande utbyggnad för att möta både beslutade förelägganden från länsstyrelsen och för att hantera planerad förnyelse och eventuell exploatering av nya områden inom kommunen.

SKATTEFINANSIERADE VERKSAMHET

Skattekollektivet har en investeringsram på 370 Mkr för året. Årets utfall uppgår till knappt 200 Mkr.

Solhaga äldreboende har färdigställts, och innebär 21 nya boendeplatser. Första inflyttning ägde rum i månads-skiftet oktober/november.

Om- och utbyggnation av Kareby skolan och Diseröds skolan har påbörjats, med beräknat färdigställande under 2024 respektive 2025 - 2027, i flera etapper.

Under de närmsta åren kommer ett antal nya gruppboenden att behövas för att möta en ökad volym. Ytterligare ny- och ombyggnation av förskolor och grundskolor ligger också i planeringen framåt.

FINANSIELL LEASING

Kungälvs kommun har sedan några år tillbaka avtal med Hemsö AB avseende byggnation av tre förskolor, ett äldreboende och en skola. Förskolorna är färdigställda och Kungälvs kommun hyr dessa av Hemsö AB. Byggnation av äldreboendet har påbörjats, med beräknad inflyttning under 2025. Dessa åtaganden inkluderas under byggnationstiderna, i investeringsplaneringen, utifrån ett kommande driftkostnadsperspektiv för kommunen. Det medför dock inga investeringskostnader. Från och med verksamhetsstart tas det upp som finansiell leasing i balansräkningen, och belastar resultatet i form av avskrivningar och räntekostnader.

Den sista av förskolorna, Fridhems förskola, togs i bruk i augusti i år och tas sedan dess upp som tillgång i balansräkningen med knappt 50 Mkr.

Exploatering

KASSAFLÖDE EXPLOATERING 2021 - 2023

Mkr	2021	2022	2023
Inbetalningar	231,7	105,8	71,2
Utbetalningar	-52,7	-50,4	-33,1
Netto	179,0	55,4	38,1

Byggnation pågår fortsatt på Kongahälla, och kommer att pågå under kommande år. Ett kvarter, kvarter 7, återstår att sälja och fem kvarter återstår att färdigställa. Om allt går enligt plan kommer projektet kunna avslutas till 2027 med ytterligare drygt 500 nybyggda lägenheter.

I Liljedal bygger Balder cirka 130 lägenheter i Klocktornet 36, med inflyttning vid årsskiftet. I december 2022 togs beslut om att häva marköverlåtelseavtalet avseende del av Gärdet 1:3 med Magnolia Fastighets AB, då de inte fullföljt sin del av avtalet. Ärendet är nu hos Göteborgs tingsrätt. Övriga kvarter (Rhodin, Trappan, Klocktornet 1, 34, 35 och 37) inom Liljedal har beräknad inflyttning 2027 – 2030.

Byggnationen på Nordtag (västra Ytterby) fortgår. De första bostäderna stod klara för inflyttning under november/december 2021 och ytterligare bostäder färdigställdes våren 2022. Kommande etapper bebyggs och blir inflyttningssklara till 2026. Ett mindre område återstår för markförsäljning och bostadsbyggnation.

I Kärna exploaterar kommunen ett område tillsammans med Tapajos/Trivebo. Exploateringen innebär cirka 40 nya bostäder fördelat på 18 seniorboenden med upplå-

telseform hyresrätt och 21 bostadsrätter, med planerad byggstart våren 2024 och planerad inflyttning 2026. Vidare har det även byggts förskola, skola och idrottshall där verksamhetsstart för skola och idrottshall ägde rum höstterminen 2022, medan förskolans verksamhet startade i samband med höstterminen 2023.

På Gjutaren, bakom Mimers gymnasium, pågår fortfarande sanering av marken, vilket beräknas kunna avslutas 2024.

Exploateringsresultatet uppgår till 42,2 Mkr för året. Det är framför allt försäljningar inom Nordtag (Tornstaden) och Ängegärde, för byggnation av äldreboende, som ligger till grund för resultatet.

REALISATIONSRESULTAT

Realisationsresultatet uppgår till 3,7 Mkr.

MEDFINANSIERING

Kommunen har tecknade medfinansieringsavtal med Trafikverket om 376 Mkr.

Det enda i nuläget pågående projektet, gång- och cykelbana Vävra-Tjuvkil, har skjutits fram i och med beslut i kommunstyrelsen om ny sträckning till norra sidan av vägen för delar av banan.

Beslutet har resulterat i att aktiviteten bland projekten som ligger till grund för medfinansieringsavtalen varit låg under året. Gång- och cykelbanan förväntas färdigställas 2025.

Verksamhetsöversikt

Året i korthet

Ett urval av händelser under året 2023. Naturligtvis händer det mycket mer under ett år. På www.kungalv.se lägger vi löpande ut nyheter och information om vad som sker i kommunen.

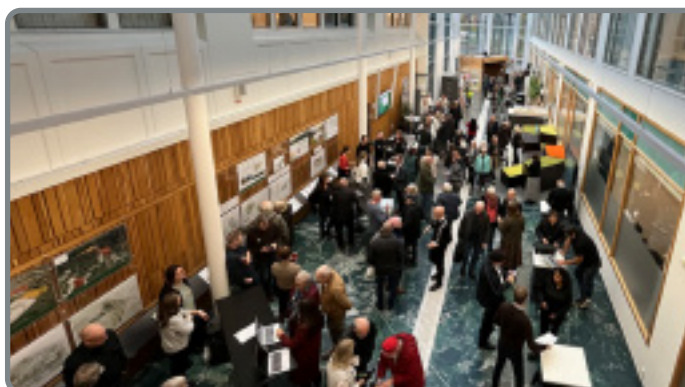

STARKT RESULTAT FÖR KUNGÄLVS STADSKÄRNA

Cityindex är en nationell rapport som beskriver omsättningsutvecklingen för detaljhandeln, restaurangnäringen, hotellbranschen och kommersiell service i Sveriges stads kärnor. Cityindex 2023 visar att Kungälv's stads kärna presterar bättre än majoriteten av stads kärnor av jämförbar storlek. Rapporten visar att Kungälv's stads kärna är särskilt stark inom dagligvaror, hem och fritid, kommersiell service som gym, vård och tandvård.

KUNGÄLV PÅ SJUNDE PLATS SOM SVERIGES MEST ROBUSTA KOMMUN

Under 2023 har Kungälv imponerat med en sjundeplats av Sveriges 290 kommuner i den nationella utvärderingen Regionernas Kamp. I Västra Götaland intar Kungälv en andraplats. Undersökningen mäter kommunernas robusthet, utifrån bemärkesen att hantera och anpassa sig till framtida samhällsutmaningar.

VÄLBESÖKT ÖPPET HUS

Det blev en spännande novemberdag med över 400 besökare som samlades för att få samtala med kommunens verksamheter och möta våra politiker under kommunens öppet hus i stadshuset.

Många av besökarnas frågor kretsade kring bygglov, utvecklingen av kexstaden, trafik, skola och sopsortering.

FERIEARBETARE FICK UPPDRAG ATT VÄCKA VÄSTRA GATAN TILL LIV

Under våren 2023 väcktes tanken av kommunstyrelsen, Fastighetsägarna och Kungälv Marstrands Näringsliv att låta ferieledda ungdomar förgylla Västra gatan. Fyra ungdomar anställdes som fick fullt upp med att komma på idéer och aktiviteter. Den första aktiviteten var färgglada fjärilar som sattes upp 20 juli, sponsrade av en av fastighetsägarna.

ÅRETS KULTURPRIS OCH KULTURSTIPENDIUM

Kungälvs kommuns kulturpris och kulturstipendium gick till Tina Mackic och Frida Rundqvist. Tina Mackic har format en hel generations barndom genom att introducera Sommarskuggan både genom fängslande TV och som spännande läsning. Genom Sommarskuggan ges barn möjlighet att utforska och utmana sina rädslor och bjuder in till skuggslem, bus och skratt. Frida Rundqvist har debuterat med en barnbok om ett viktigt, stort och svårt ämne: barns sorg vid en förälders bortgång. Inga ord kan ta bort det som gör ont, men litteraturen kan få den som har sorg att komma i kontakt med sina känslor och kanske känna sig mindre ensam.

INVIGNING AV TJUVKILS FÖRSKOLA

Tjuvkils förskola öppnade sina dörrar januari, men personalen valde att vänta med en invigning för att helt rikta in sig på att få till en bra start för barnen. I början av mars invigdes officiellt Tjuvkils nya förskola av kommunstyrelsens ordförande Miguel Odhner (S) och Anna Vedin (M), ordförande i utskottet för bildning och lärande.

INNOVATIVT SAMARBETE FÖR ATT UTBILDA FRAMTIDENS INDUSTRIARBETARE

Ett ökande problem är att det finns brist på utbildade industriarbetare. För att möta efterfrågan inledde kompetenscentrum och industriprogrammet på Mimers hus gymnasium ett innovativt samarbete för att skapa en förberedande preparandutbildning. Utbildningen bygger på ett tätt och nära samarbete med lokala företag där eleverna får möjlighet att prova yrket under kortare tid samtidigt som de till exempel fortsätter med SFI-studier. I slutet av oktober startade en grupp på 11 deltagare där flera av de antagna snabbt fick praktikföretag.

NY KORTTIDSENHET I KOMMUNEN

I september invigdes kommunens nya korttidsenhet i lokaler på Kungälvs sjukhus. Korttidsenheten har funnits sedan länge på Ytterbyhemmet men då behovet av platser är större än tillgången har kommunen tidigare behövt köpa platser runt om i regionen. Eftersom sjukhuset har outnyttjade lokaler uppstod en win-win-situation och kommunen hyr nu en av korridorerna. Hyresavtalet med sjukhuset är tecknat på ett år med förhoppningen att avtalet kan förlängas. Den nya korttidsenheten skapar 14 korttidsplatser för kommunens brukare.

INVIGNING AV FRIDHEMS FÖRSKOLA

Fridhems förskola har funnits sedan 1975. Men behovet av nya lokaler växte och under hösten fick förskolans en ny huvudbyggnad med plats för 144 barn. Förskolan invigdes under högtidliga former av Miguel Odhner (S), kommunstyrelsens ordförande och Anna Vedin (M), ordförande i utskottet för bildning och lärande. Förskolan invigdes också med dans som bjöd in både barn och vuxen för att sen avslutas med glass och fruktdricka till barnen.

ÅRETS IDROTTPRIS OCH IDROTSTIPENDIUM

Kungälv's kommuns idrottspris och idrotstipendium gick till Jörgen Stjernström och Engla Nilsson. Jörgen Stjernström är en förebild för unga och för föreningslivet personifierar han modern svensk föreningsverksamhet genom socialt ansvar, engagemang, delaktighet och samhörighet. Engla Nilsson har redan stora framgångar inom i friidrotten. Med ett imponerande personbästa som placerar Engla på plats 48 bland 19–20 åringar världen över inom höjdhopp personifierar hon en vilja av stål. Med idrottsstipendiet vill Kungälv's kommun inspirera Engla att nå ännu högre höjder.

FÖRSTA SPADTAG FÖR NYTT VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE I ÄNGEGÄRDE

15 december togs ett första spadtag för ett nytt vård- och omsorgsboende strax utanför centrala Kungälv. Boendet ska inrymma 90 platser samt lokaler för hemtjänst. Kommunen har tecknat ett 15-årigt hyresavtal med Hemsö som kommer att äga och förvalta boendet som nu ska byggas av totalentreprenören Brixly. Boendet på cirka 9 000 kvadratmeter kommer att ligga i området Ängegärde och ska miljöcertifieras enligt Svanen. Kommunstyrelsens ordförande Miguel Odhner var en av talarna och framhöll att det i bistra ekonomiska tider ändå går bra för Kungälv tack vare att vi vågar satsa framåt.

SNABBSPÅR FÖR UKRAINSKA FLYKTINGAR

Kungälv's kommun deltar i ett samverkansprojekt som ska underlätta för ukrainska flyktingar med arbetserfarenhet inom vård och omsorg att snabbt komma in på arbetsmarknaden i Sverige. Vinsten blev att fler kom in på den svenska arbetsmarknaden och samtidigt kunde kommunen anställa fler med rätta kunskaper inom yrken där det behövs personal.

Förvaltningen

Nyckeltal från förvaltningens tre sektorer

Trygghet och stöd

Arbetsmarknad	2023	2022	2021	2020	2019
Antal deltagare i Daglig verksamhet (DV)	225	218	214	211	208
Antal hushåll med försörjningsstöd per månad (genomsnitt)	260	274	294	284	270

Statistik som övergripande speglar hur sektorn arbetar med arbetsmarknadsinsatser. Antal personer med pågående beslut på daglig verksamhet och antal hushåll med försörjningsstöd.

Funktionshinder	2023	2022	2021	2020	2019
LSS/SFB/SOL, antal ärenden	857	743	739	708	708
Boende särskild service, antal platser (LSS)	117	117	117	101	101
Bostad med särskild service, antal platser (Socialpsykiatri)	28	28	28	28	28
Personlig assistans med kommun som anordnare, antal utförda timmar	18 144	34 700	45 563	46 971	52 099

Utveckling inom boende, boendestöd och personlig assistans. Insatserna utgår från Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialförsäkringsbalken (SFB) och Socialtjänstlagen (SoL).

Individ och familjeomsorg	2023	2022	2021	2020	2019
Barn och unga (0-20 år)					
Antal vård dagar SIS, HVB och stödboende	6 982	6 850	6 312	4 873	5 884
Antal vård dagar egna familjehem	18 738	16 259	12 127	8 656	8 533
Vuxna (21- år)					
Antal vård dagar institution	3 100	4 661	2 175	1 174	1 499

Statistiken speglar behovet av insatser över tid inom institution, familjehem och öppenvårdsinsatser, både för barn och vuxna. Insatserna utgår från Socialtjänstlagen (SoL), Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Bistånd	2023	2022	2021	2020	2019
Antal hemtjänstsbeslut	1 441	1 235	1 202	1 366	1 633
Antal beslut om särskilt boende (äldreboende)	213	195	199	164	166

Utveckling av antalet beslut om ordinarie hemtjänstinsatser, dag- och nattetid samt tillfällig hemtjänst, och antalet beslut om särskilt boende, som fattas på biståndsenheten.

Hemtjänst	2023	2022	2021	2020	2019
Antal hemtjänsttimmar	426 034	438 848	413 744	393 411	398 885
Varav i kommunens regi	373 441	380 120	362 338	347 600	351 019
Varav i privat regi	52 593	58 728	51 406	45 811	47 866
Antal hemtjänsttimmar per person och år	587	587	578	561	573

Utveckling av antalet beviljade hemtjänsttimmar för service- och omsorgsinsatser i egen- och privat regi, samt antal insatstimmar per person och år (medel).

Särskilt boende	2023	2022	2021	2020	2019
Antal lägenheter/platser i egen och extern regi	437	416	416	416	416
Varav demens (egen regi)	166	155	155	155	155
Varav omsorgslägenheter (egen regi)	170	176	176	176	176
Varav korttidsplatser	43	30	30	30	30
Varav lägenheter i extern regi	58	55	55	55	55

Kommunens särskilda äldreboendeplatser i egen regi och privat regi samt korttidsplatser, egna och köpta.

Hälso- och sjukvård	2023	2022	2021	2020	2019
Antal registrerade patienter under året	1 384	1 347	1 309	1 346	1 490
Kostnad för bostadsanpassningar (tkr)	3 581	3 446	4 005	3 148	2 531

Antal personer med kommunal hälso- och sjukvård, som omfattar hemsjukvård, rehabilitering och hjälpmedel till personer i vård- och omsorgsboenden, boende med särskild service, i dagverksamhet, i servicebostad, personlig assistans och personer som får hjälp via socialpsykiatri.

Bildning och lärande

Förskola	2023	2022	2021	2020	2019
Antal helårsplatser i kommunens förskola	2 196	2 076	2 011	1 996	1 914
Antal barn inom fristående förskola	618	577	510	500	487
Antal barn i kommunal pedagogisk omsorg	145	155	173	191	208

Antal helårsplatser i förskolan är det antalet platser som finns tillgängliga utslaget på ett år, siffran säger alltså inget om hur många barn som fyller platserna. Förändringar i antal helårsplatser grundar sig helt i befolkningsprognosen och antalet barn som är i behov av förskola.

Grundskola	2023	2022	2021	2020	2019
Antal elever i kommunens grundskolor åk F-9	5360	5373	5315	5234	5184
Antal elever i fristående skolor åk F-9	733	694	687	686	671
Antal elever i kommunens grundsärskola	59	55	45	41	40
Antal barn i kommunala fritidshem	2389	2343	2306	2462	2462
Antal barn i fristående fritidshem	280	250	244	254	258
Andel (%) elever i årskurs 9 som fått godkänt betyg i alla ämnen, kommunala skolor	79	73	78	78	73
Andel (%) elever i årskurs 9 som har blivit behöriga till yrkesprogram i gymnasieskolan	85	89	86	87	84

Här presenteras antal elever som årsgenomsnitt. Barnkullarna som kommer in i grundskolan är stora och medför att antalet elever ökar för varje år.

Gymnasieskola	2023	2022	2021	2020	2019
Antal elever på Mimers hus gymnasieskola	1590	1579	1587	1552	1529
Antal elever folkbokförda i Kungälv kommun som går i fristående gymnasieskola	394	398	386	372	378
Antal elever folkbokförda i Kungälv kommun som går i en annan kommuns gymnasieskola	272	251	235	252	274
Antal elever på gymnasiesärskola, Trekungagymnasiet	86	84	86	88	90
Andel (%) avgångselever från gymnasieskolan med gymnasieexamen	87	90	89	84	88

I tabellen presenteras antal elever som ett årsgenomsnitt.

Vuxenutbildning och integration	2023	2022	2021	2020	2019
Antal elever i Kungälv, gymnasial-, yrkes- och grundläggande vuxenutbildning, både folkbokförda i Kungälv kommun och annan kommun	1038	920	1189	932	816
Antal elever folkbokförda i Kungälv studerande i annan kommun, gymnasial-, yrkes- och grundläggande vuxenutbildning	252	188	294	264	220
Antal mottagna enligt bosättningslagstiftning (vuxna/familjer)	25	29	62	46	59

Antal mottagna enligt bosättningslagstiftning inkluderar ej mottagna enligt massflyktsdirektivet.

Kultur	2023	2022	2021	2020	2019
Kulturevenemang, antal	414	319	127	222	556
Bibliotek, antal lån totalt	293 549	276 235	230 841	286 916	335 394
Bibliotek, antal lån barn	159 353	149 020	123 840	150 190	173 901
Deltagartillfällen kulturskolan, antal	29 407	28 535	23 520	*	*

* Antal deltagare kulturskolan som volymtal började samlas in 2021. Innan dess presenterades deltagandet i en annan form.

Samhälle och utveckling

Måltidsservice	2023	2022	2021	2020	2019
Serverade måltider	3 057 199	3 732 051	3 022 992	2 716 468	3 283 062
Serverade måltider (koefficient*)	2 444 394	2 352 036	2 187 029	2 143 341	2 584 076

Måltidsservice förser verksamheter inom Bildning och lärande och Trygghet och stöd med måltider.

* Varje portion är värderad utifrån en koefficient beroende på vilken måltid det är. Koefficienten för lunch i förskola är 0,75, grundskola 1,0 gymnasiet 1,5 och äldreomsorg 1,25. Frukost och mellanmål har koefficient 0,5.

Miljö	2023	2022	2021	2020	2019
Nya ärenden, avlopp	146	154	158	134	152
Nya ärenden, värmepumpar	62	59	62	53	64
Antal resor med inomkommunala linjer	1 300 215	1 144 970	1 144 851	1 000 893	1 625 162
Antal resor med Grön Express	5 156 943	4 744 096	3 549 390	3 742 159	5 429 887
Antal resor med Bohuståget	1 979 834	1 886 870	1 116 945	1 222 444	1 877 832

Nya ärenden, avlopp är inkomna ärenden avseende tillstånd för enskild avloppsanläggning. Nya ärenden, värmepumpar handlar om ärenden avseende installation av egen värmepump. Antal resor med inomkommunala linjer inkluderar från 2019 även marstrandfärjan.

Renhållning	2023	2022	2021	2020	2019
Mängd kärll- och säckavfall per invånare, kg/år	*	162	167	167	164
Mängd grovavfall och farligt avfall per invånare, kg/år	*	209	256	278	249
Mängd förpackningar per invånare, kg/år	*	44	53	36	42

*2023 års siffror har ännu inte publicerats. Avfallsmängderna har minskat de senaste åren vilket man också kan se på nationell nivå. När avfallsmängderna minskar reduceras också påverkan på miljö och klimat. Mängden grovavfall har minskat markant de senaste åren. Antal besökare på återvinningscentralerna har också minskat. Insamlad mängd förpackningar har varierat de senaste åren.

Kommunalt vatten och avlopp	2023	2022	2021	2020	2019
Antal personer med någon form av vattentjänst	37 770	36 879	36 446	35 795	33 737
Såld vattenmängd, m3	2 896 690	3 133 980	3 051 908	2 820 581	2 359 500

Tillväxt	2023	2022	2021	2020	2019
Bygglov, delegationsbeslut	678	656	1294	1204	1054
Startbesked	595	758	884	720	702
Slutbesked	748	617	642	643	697

Delegationsbeslut inom bygglov är beslut om tillstånd att bygga, riva eller göra vissa markåtgärder. Antal delegationsbeslut har minskat väsentligt vilket beror på att beslut om kompletteringsföreläggande numera utformas som meddelande om komplettering. Antal startbesked minskar. Under pandemin var det ett ovanligt högt inflöde av bygglovsansökningar.

Marstrand	2023	2022	2021	2020	2019
Gästhamnen Marstrand, beläggning antal båtar/år	14 934	15 300	13 079	10 908	13 200
Antal resor med färjan från Koön till Marstrandsön	404 888	506 380	645 534	420 052	500 316

Sämre väder än normalt i juni och augusti, vilket ökar beläggningen i gästhamnen. Flera besökande båtar från utlandet, Norge, Danmark, Tyskland. Båtmässan 2023 uteblev. Sämre väder och båtmässan påverkar färjeresandet negativt.

Fritid	2023	2022	2021	2020	2019
Föreningar som erhåller föreningsbidrag, antal	122	126	138	133	131
Simhallen, antal besök	65 694	92 536	44 200	84 753	106 660
Idrottshallar i kommunen, bokningsbara timmar	16 600	16 600	18 049	15 470	12 343

En väsentlig del av kultur- och fritidsverksamheterna inom kommunen drivs av föreningslivet. Antal föreningar som erhåller verksamhetsstöd inom ramen för olika bidrag minskar något. Simhallen stängde för underhåll den 1 maj och höll stängt till och med den 22 oktober.

Nämnder

MILJÖ- OCH BYGGNADSNÄMNDEN

Miljö- och byggnadsnämnden hanterar frågor enligt plan- och bygglagen (PBL) och kommunens översiktsplan gällande beslut om bland annat lov, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked, ingripandebesked, tekniska samråd, slutsamråd, arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen samt utövar tillsyn och beslutar om ingripanden och påföljder enligt PBL. Nämnden ska verka för en god byggnadskultur samt en god och estetiskt tilltalande stads- och landskapsmiljö. Nämnden hanterar miljöbalkens område och den kommunala livsmedelstillsynen. Det innebär bland annat prövning och tillsyn inom områdena miljöskydd, avlopp, hälsoskydd och livsmedel.

Under 2023, liksom föregående år, har Miljö- och byggnadsnämndens ärenden varit övervägande bygglov och förhandsbesked, men även en del sanktionsärenden. Nämnden får fortsatt sex delegationsbeslut redovisade vid varje sammanträde.

SOCIALA MYNDIGHETSNÄMNDEN

Sociala myndighetsnämnden ansvarar för myndighetsutövning inom den sociala verksamheten, bland annat utifrån brottsbalken, föräldrabalken, socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Nämnden ansvarar även för myndighetsutövning mot enskild inom skolan samt tillståndsgivning.

Under 2023 har nämnden, likt tidigare år, främst behandlat individärenden inom sektor Trygghet och stöd, men även en del individärenden inom sektor Bildning och lärande och Samhälle och utveckling. Ungefär 10 delegationsbeslut har redovisats varje månad. Nämnden har under året digitaliserat fler delar av sammanträdesprocessen.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Överförmyndarnämndens uppdrag styrs av föräldrabalken och kommunallagen. Den huvudsakliga uppgiften är att utöva tillsyn över gode män, förvaltare och förmyndare så att de fullgör sina uppdrag på ett tillfredställande sätt. Nämnden står under Länsstyrelsens tillsyn. Ett annat viktigt uppdrag för Överförmyndarnämnden är att rekrytera och utbilda gode män och förvaltare.

Under 2023 har nämnden, likt tidigare år, främst behandlat individärenden relaterat till god man- och förvaltarskap. Ungefär två delegationsbeslut har redovisats varje månad. Nämnden har under året digitaliserat fler delar av sammanträdesprocessen. Även överförmyndarverksamheten har infört ett antal nya e-tjänster.

ARVODESNÄMNDEN

Arvodesnämnden bereder frågor om grunden för ekonomiska förmåner till kommunens förtroendevalda och avgör frågor om tolkning och tillämpning av de bestämmelser som kommunfullmäktige antagit inom området. Nämnden ska också lämna råd och upplysning till förtroendevalda i frågor som rör nämndens verksamhetsområde. Vidare har nämnden uppföljningsansvar för närvarorapporteringen.

Nämnden har under 2023 fört dialoger angående beredningsledares och presidiers arvoderingar.

VALNÄMNDEN

Valnämnden planerar och genomför allmänna val i kommunen och ansvarar för att valprocessen genomförs korrekt och effektivt. Den 9 juni 2024 är det val till Europaparlamentet och Valnämnden ska tillsammans med förvaltningen planera och genomföra valet i enlighet med vallagens föreskrifter. Nämnden ska säkerställa att kommunens röstberättigade invånare kan rösta.

Under hösten 2023 har en valsamordnare tillsatts och arbetet med EU-valet 2024 har påbörjats. Huvudfokuset i valarbetet har varit att boka röstnings- och vallokaler samt rekrytera röstmottagare.

Kommunkoncernen

Verksamhetsöversikt från de kommunala bolagen, stiftelsen och räddningstjänstförbundet

BOKAB

Bokab bidrar till kommunens långsiktiga strategiska mål genom att bedriva markexploatering och markförvaltning. Under året har bolaget arbetat med åtta projekt innefattande verksamhetsmark, villatomter och bostäder. Projekten beräknas få god avkastning och två projekt är under slutförsäljning så bolaget kan även i år bidra till kommunens ekonomi då allt överskott stannar i koncernen. Bolaget fortsätter att köpa mark för framtida etableringar och projekt.

Bokab har påbörjat planering för uppgradering av Rollsbo med syfte att ge företagare i området möjlighet att expandera. Bolaget avser kunna erbjuda ytterligare tomter till företag inom Rollsbo.

Hållbara områden både för verksamheter och bostäder prioriteras. Bokab arbetar övergripande med agenda 2030. På Åseberget satsas på miljö, hållbarhet och innovation. Linbanan har utgått men bolaget undersöker möjligheter för självkörande elektriska bussar och smarta lösningar för transporter. De första 250 lägenheterna planeras stå klara 2028.

Bokab har genom åren tagit fram ett av Sveriges bästa lägen för företagsetablering och arbetsplatser i Rollsbo, Solbräcke och Arntorp. Bo, arbeta och driva företag i Kungälv innebär bra infrastruktur, variation på bostäder och arbetsplatser, naturen med skog och hav, närhet till Göteborg och snart ett arenacentrum. Allt samlat nära centrum. Kungälv byggs ihop genom Åseberget och arenacentret och tillsammans med god miljö och hållbarhetstänk utvecklas staden.

Villatomtkön är digitaliserad vilket ger bättre transparens och tillgänglighet för de 1144 familjer som köar för en villatomt i Kungälv. Dammsbergen och Kärna är exempel på områden där Bokab utvecklar runt 150 tomter. Bolaget arbetar med att få fram detaljplan för områdena till 2025. Plantillstånd har också sökts för nya områden i Kareby och Arntorp.

När Trafikverket fattar beslut om lokalisering för motet på E6 i Kareby/Arntorp förväntas områden runt Kareby att utvecklas ytterligare. Positivt planbesked för verksamheter i anslutning till E6 finns. Bokab bedömer att efterfrågan på verksamhetsmark åter kommer att öka och arbetar för att kunna möta framtida behov och efterfrågan.

BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND

Bohus Räddningstjänstförbund bildades 2013 och är ett kommunalförbund med ansvar för räddningstjänsten i Ale och Kungälv kommuner. Ale kommuns andel av förbundet uppgår till 40,4 procent och Kungälv kommuns andel till 59,6 procent.

2023 genomfördes 1006 räddningsinsatser jämfört med 943 föregående år. Det har varit några fler bränder och trafikolyckor än 2022. Trots det har förbundet varit förskonat från större händelser och händelser utdragna i tid. Förbundet har också, enligt avtal inom Göteborgsregionen avseende "Gränslös räddningstjänst", varit grannkommuner till hjälp vid ett flertal tillfällen, däribland skredet i Stenungsund.

Förbundet har fortsatt arbetat med arbetsmiljöfrågor och en gemensam ny värdegrund har tagits fram där både ledning och medarbetare har varit delaktiga. En ny organisationsstruktur skapades under 2023 för att effektivisera och tydliggöra mandat och ansvarsfördelning i organisationen. Stora bemanningsöversyner har genomförts på de mindre stationerna för att säkerställa beredskapen.

Samhället har förändrats och kräver allt större kunskap om risker och hur dessa ska hanteras vilket gör att arbetet inom räddningstjänsten blir alltmer komplext. För att möta framtiden och uppbyggnaden av civilt försvar genomförs kontinuerlig utbildning för förbundets personal både internt och externt. Därtill anpassas fordon och materiel för att kunna ge så god effekt som möjligt vid räddningsinsatser och förebyggande arbete.

KUNGÄLV ENERGI

Kungälv Energis vision är att aktivt bidra till samhällets hållbara utveckling och öka kundernas livskvalitet i vardagen. Bolaget engagerar sig i att skapa förutsättningar för ett fossilfritt Kungälv. Verksamheten är organiserad i affärsområdena Elnät, Värme, Stadsnät och Entreprenad samt stödfunktionerna Administration och Marknad. Dotterbolaget Kungälv Närenergi bedriver elhandel samt produktion av energi i eget vindkraftverk och solcellsparker.

Ny lagstiftning för renodling av elnätsverksamhet innebär att elnätsbolag inte får bedriva annan verksamhet än nätverksamhet från 1 januari 2024. Därför flyttas verksamheterna Gatubelysning och Laddinfrastruktur till dotterbolaget Kungälv Energi Entreprenad och Service

AB medan verksamheterna Stadsnät och Fjärrvärme flyttas till Kungälv Närenergi AB.

Rysslands invasion av Ukraina har fortsatt påverka på bolaget liksom hela samhället. En volatil elmarknad, höga bränslekostnader på bränsle till fjärrvärme, ränteutveckling, inflation och ökade kostnader är kännbart för våra verksamheter. Projektet för utökad värmeproduktion i Munkegärdeverket har slutförts och den 28 december tog bolaget över ansvaret för den driftsatta anläggningen från leverantören. Bolagets fjärrvärmepannor eldas med rester från skogsindustrin och är helt fossilfria. Utbyggnaden innebär ökad kapacitet att leverera förnyelsebar värme till Kungälv och kommunen är nu självförsörjande på fjärrvärme även vintertid. Stadsnätets datakommunikation är en viktig del av samhällets infrastruktur och vi har haft stort fokus på att framtidsäkra och göra nätet robustare. Investeringar i Stadsnätet fortsätter för att nå upp till Post-och telestyrelsens mål att 98 procent av invånarna ska ha tillgång till 1 Gbit i absolut närhet.

Energimarknadsinspektionens reglering styr vilka intäkter Kungälv Energi får ta ut av kunder och därmed vilka möjligheter som finns att investera i och underhålla elnätet. Till följd av branschens överklaganden av regleringen är intäktsramen för 2020–2023 ännu inte fastställd men positivt är att intäktsramen för 2024–2027 är fastställd. Bolaget fortsätter att investera i elnätet för att trygga elleveranserna och möta kundernas önskemål att ansluta mer elproduktion som solceller och batterier till nätet.

Det lagstadgade bytet av alla kunders elmätare har påbörjats och projektet kommer att pågå även 2024. Nya mätare gör att kunder kan följa sin elförbrukning i realtid och få möjlighet att ansluta utrustning för att styra sin förbrukning till tider när priserna är lägre. Upprustning och utbyggnad av gatubelysningsnätet fortsätter. Vid årets slut uppgår andelen LED-armaturer till 42 procent.

All el som säljs är fossilfri, både från Kungälv Energi och köpt el med ursprungsmärkning.

Elpriset har varit något lägre än föregående år och såväl privat- som företagskunder har fått viss kompensation från staten. Kungälv Energi drabbas av höga priser då större delen el som säljs köps in. Bolaget säkrar alla planerade inköp men volatila priser och ändrade förbrukningsmönster har lett till att elhandeln i Kungälv Närenergi går med viss förlust år 2023. Intresset för att bygga solcellsanläggningar har varit fortsatt högt och antalet anläggningar har dubblats. Satsningen på solceller och elbilsladdning har fallit väl ut och uppfyller sitt syfte att vara med och stimulera en ökad förnybar elproduktion och infrastruktur för elektriska transporter. Bolaget har utvecklat säkerhetsskydd och IT-säkerhet ytterligare och all personal har krigsplacerats på bolaget. Återkommande kundundersökningar visar på stort förtroende hos våra kunder. I senaste enkäten fick

Kungälv Energis medarbetare nära toppbetyg.

KUNGÄLVBOSTÄDER

Stiftelsen Kungälvsbostäder bildades 1949 av Kungälv kommun och är idag den största hyresvärderna i Kungälv med strax över 2 800 lägenheter och kommersiella lokaler i ett varierat bostadsbestånd. Kungälvsbostäder verkar för att skapa fler hyresbostäder, renovera fastighetsbeståndet, agera ekonomiskt hållbart genom att vara affärsmässiga med bibehållen ekonomisk stabilitet och agerar hållbart med hjärtat i Kungälv. Verksamheten ska präglas av minskad klimatpåverkan, hyresgästen i fokus och att vara en attraktiv arbetsgivare.

Kungälvsbostäder arbetar hållbart utifrån ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv. Detta görs genom att arbeta mot målen i agenda 2030 och Kungälv kommuns strategiska mål. Kungälvsbostäder är också med i allmännyttans klimatinitiativ vars syfte är att minska utsläppen av växthusgaser. Målet är att Sveriges allmännyttiga bostadsbolag skall vara fossilfria senast år 2030 och att energianvändningen skall minska med 30 procent under perioden 2007 - 2030. För att nå detta mål har Kungälvsbostäder installerat och driftsatt styr-, regler- och övervakningssystem för fastighetsdrift i flera fastigheter.

I vår ambition att arbeta med energiförbättringsåtgärder har vi sökt och beviljats energieffektiviseringsstöd på 2 Mkr att använda i utveckling av våra fastigheter i Östra centrum under år 2023/2024.

Under året har renovering av 81 lägenheter på Fontinvägen 4–10 avslutats och renovering av 123 lägenheter på Lärkgatan 1–19 har påbörjats.

Styrelsen har beslutat att starta upp försäljningsprocessen av kommersiella fastigheter, som Rödhaken 20/ Domherren 10, Sparven 1 och Kyrkan 2.

Tillsammans med Kungälv kommun har ett avtal om arbete avseende reglering av kommunala kontrakt för sociala skäl tagits fram. Kungälvsbostäder arbetar också med att minska olovlig andrahandsuthyrning för att frigöra lägenheter till bostadskön.

Skolungdomar har sommarjobbat i våra utemiljöer med stöd av handledare som finansierats av Kungälvsbostäder.

Årets personalomsättning bekräftar hur viktigt det är att arbeta med att skapa goda arbetsmiljöer. Under året har våra anställda erbjudits ett generöst utbud av kurser och utbildningar samtidigt som vi har arbetat vidare med vår gemensamma värdegrund.

Som en aktiv part i Kungälv har Kungälvsbostäder under hela 2023 arbetat med att skapa trygga och trivsamma boendemiljöer. Arbetet görs i samverkan med säkerhetssamordnare i kommunen, polisen och samarbetspartners i gemensamma nätverk enligt vårt motto "Med hjärtat i Kungälv".

BOHUSLÄNS KOMMUNALA EXPLOATERINGS AB (BOKAB)

Mkr	2023	2022
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	19,8	9,9
Bokslutsdispositioner	0,0	-2,6
Skatt	1,3	-1,5
Årets resultat	21,1	5,8
Antal anställda	4	4
Omsättning	13,0	36,7
Soliditet, %	32,5	19,8

BOHUS RÄDDNINGSTJÄNSTFÖRBUND (BORF)

Mkr	2023	2022
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	-0,5	0,2
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0
Årets resultat	-0,5	0,2
Antal anställda	162	151
Omsättning	94,7	90,3
Soliditet, %	14,7	15,6

KUNGÄLV ENERGI AB

Mkr	2023	2022
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	50,6	45,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0
Skatt	-10,2	-9,6
Årets resultat	40,4	35,5
Antal anställda	100	95
Omsättning	504,7	529,5
Soliditet, %	28,6	29,1

STIFTELSEN KUNGÄLVBOSTÄDER

Mkr	2023	2022
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	17,5	22,0
Bokslutsdispositioner	2,8	0,1
Skatt	-5,2	-5,9
Årets resultat	15,2	16,2
Antal anställda	37	34
Omsättning	251,9	239,4
Soliditet, %	36,5	35,7

Hur ligger Kungälv till i jämförelse med andra kommuner?

Hur ligger Kungälv till i jämförelse med andra kommuner?

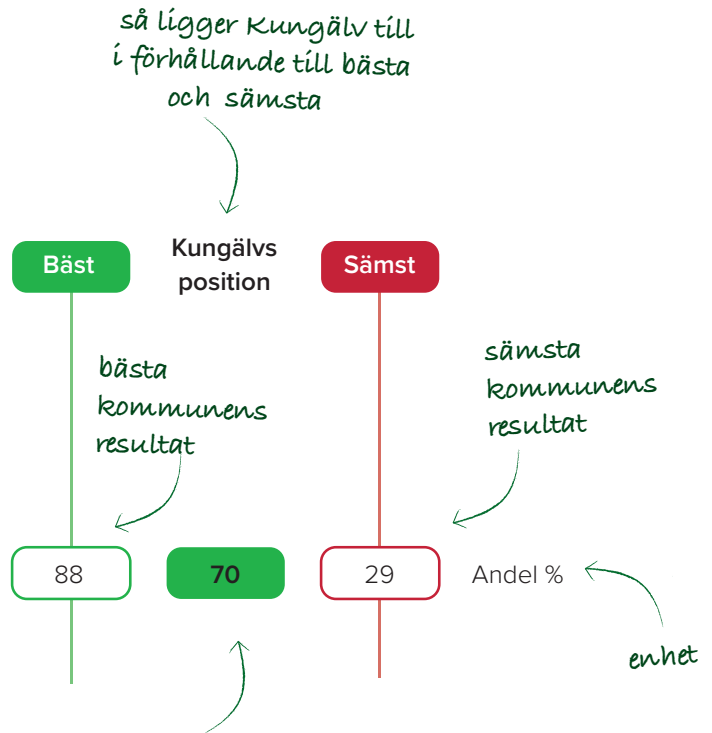
Sveriges kommuner och regioner (SKR) sammanställer årligen ett antal kvalitetsmått under rubriken Kommunernas Kvalitet i Korthet (KKiK). 2023 deltog cirka 170 kommuner i KKiK.

Syftet med sammanställningen är att ta fram information som ger en bild av kommunens kvalitet över tid och i jämförelse med andra kommuner. Resultat är tänkt att ge stöd till de förtroendevalda i dialog med medborgarna om kommunens kvalitet och att utveckla verksamheter

ur ett medborgarperspektiv. I denna sammanställning visas Kungälvs kommuns resultat 2023 i förhållande till de bästa och sämsta kommunerna som delar i undersökningen. För vissa mått redovisas 2022 års resultat då årets resultat kommer först senare.

Så här läser du tabellen...

Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor

Siffran anger Kungälvs värde enligt KKiK.
Färgen visar om Kungälvs kommun är bland de:

- = 25% högsta resultaten
- = 50% mellersta resultaten
- = 25% lägsta resultaten

BARN OCH UNGA	Bäst	Kungälvs position	Sämst	
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	3,5*	5,2*	6,6*	Antal
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	128 292*	167 774*	219 259*	Kr per inskrivet barn
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor	88	70	29	Andel %
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%)	96,8	87,9	58,8	Andel %
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)	100	84,6	55,5	Andel %
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	100	86,9	56,3	Andel %
Elever i åk 8: Hur nöjd är du med din skola? Andel som svarat "Helt och hållet" eller "Till stor del", (%)	83,9	64,2	30,8	Andel %
Elever i åk 9 med lägst betyget E i idrott och hälsa, kommunala skolor	100	92,5	68,1	Andel %
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev	101 231*	108 415*	180 808*	Kr per elev
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)	93,9	67,9	22,2	Andel %
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	86,7	74,6	50,8	Andel %
Gymnasieelever med indraget studiestöd pga. Ogiltig frånvaro, hemkommun	17*	2,9*	19,9*	Andel %
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev	101 413*	113 048*	263 389*	Kr per elev
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1000 inv 0-18 år	676,1*	27,3*	2,8*	Antal/1000 inv 0-18 år
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	58,4*	35*	3,2*	Antal/inv 7-20 år
Elever i musik- eller kulturskola, 6-15 år, andel (%)	34,5*	8,9*	3,6*	Andel % 6-15 år

*avser 2022

STÖD OCH OMSORG	Bäst	Kungälvs position	Sämst	
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	100	ej deltagit	29	Andel %
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd	100	85	27	Andel %
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	2	19	68	Antal dagar
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	1 786*	4 477*	9 888*	Kr/invånare
Brukarbedömning boende LSS totalt - Brukaren trivs alltid hemma, andel (%)	100	83	43	Andel %
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga	100	75	40	Andel %
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	1 313*	8 978*	15 198*	Kr per invånare
Väntetid från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	5	77	307	Antal dagar
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	8	15	27	Andel %
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	100	74	61	Andel %
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	100	87	61	Andel %
Sjuksköterskor/plats i boende för särskild service för äldre, vardagar, antal	0,2	0,07	0,02	Antal
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	166 367*	225 467*	398 808*	Kr per invånare 80+

*avser 2022

SAMHÄLLE OCH MILJÖ	Bäst	Kungälvs position	Sämst	
Medborgarundersökningen - Bra bemötande vid kontakt med tjänsteperson i kommunen	97,1	74,2	63,2	Andel %
Medborgarundersökningen - Att få svar på frågor till kommunen fungerar bra	81,5	66,3	44	Andel %
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	93	54	28	Andel % av maxpoäng
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera	100*	36*	10*	Andel %
Elever på SFI som klarat minst två kurser, av nybörjare två år tidigare, andel (%)	63*	56*	13*	Andel %
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	87*	69*	53*	Index 1-100
Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar	2*	37*	76*	Antal dagar
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	275*	425*	864*	Kg/person
Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	96,2*	36,5*	3,2*	Andel %
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	70*	27*	4*	Andel %
Nöjdhet med skötseln av kommunens utomhusmiljöer, andel (%)	84**	76**	38**	Andel %

*avser 2022

**avser 2021

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse för år 2023

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmanna-revisorer/revisorer i kommunens företag

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I bifogad redogörelse redogörs för årets granskningsinsatser i kommunen. Granskning utförd av lekmannarevisorer i aktiebolagen och utsedda revisorer i stiftelsen rapporteras separat.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Kungälv kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Kommunen redovisar 610 mnkr avseende pensionsförmåner intjänade före 1998 som avsättning i balansräkningen (redovisning enligt s.k. fullfonderingsmodell). Enligt lag om kommunal bokföring och redovisning kap 6 § 4 ska inte förpliktelser att betala ut pensionsförmåner som intjänats före 1998 tas upp som skuld eller avsättning (redovisning enligt s.k. blandmodell). Kommunens

redovisning innebär att redovisat eget kapital är 610 mnkr lägre och årets redovisade resultat är 8,8 mnkr lägre än om den kommunala redovisningslagen hade följts.

Vi noterar att det i årsredovisningen, som en del av förvaltningsberättelsen, presenteras resultat- och balansräkningar avseende kommunen för 2023 med både fullfonderingsmodell och blandmodell.

Vi bedömer, förutom redovisningen av pensionsförmåner, att räkenskaperna i övrigt i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2023.

Vi återoppar bifogad redogörelse.

Björn Brogren har p.g.a. jäv inte deltagit i granskningen av beredningen för bildning och lärande, beredningen för trygghet och stöd samt demokratiberedningen.

Kungälv den 26 april 2024

Göran Johansson

Ordförande

Björn Brogren

Vice ordförande

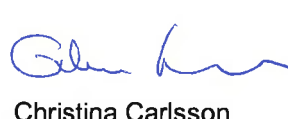
Anita Dentén

Krister Jildén

Thomas Karlsson

Christina Carlsson

Kanske är det vår mäktiga historia som finns runtomkring oss, där byggnader, gator och fästningar påminner oss om vårt rika arv och alla de kungar som levt och utfört stordåd här. Kanske är det för att tryggheten, servicen och närheten till allt gör att livet i Kungälv känns enklare, rikare och större. Att vi kan cykla till jobbet, komma ut till löpspår och öppna vidder på några minuter och få mer tid över till dem och det vi älskar. Den kompletta småstaden.

Kanske ligger storheten i att ha Sveriges härligaste storstad på femton minuters avstånd. Eller i närheten till vattnet, där älvarna och båtlivet i Marstrand tar oss till vida hav, sandstrand och salta klippor. Kanske finns storheten i vårt unika läge med bra kommunikationer, som gör det lätt att ta sig hit, vidare och ut i världen. Den perfekta utgångspunkten.

Kanske bor storheten i oss Kungälvbor. I vår drivkraft att trots motgångar fortsätta bygga och utveckla vår stad för att vi tror på den och människorna som bor här. Att vi håller ihop, hjälper varandra och välkomna nya vänner.

För i Kungälv mäts inte storheten i meter utan i det vi drömmer om, satsar på och åstadkommer tillsammans. Här finns ambitioner, stora hjärtan och visioner. Här bor vi som ser storheten i vår litenhet, i vår historia, i närheten till älv och hav, till storstad och inte minst i alla människor som bor och verkar här, och som gång på gång fortsätter se och göra just det – storheter.

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kungälv kommun, 442 81 Kungälv
www.kungalv.se